

KRAJ ŽIVÝCH VOD

předkladatel: Náš region, o.s.

zpracovatel: kolektiv partnerů Náš region, o.s.

schváleno: valná hromada Náš region,

dne

www.nas-region.cz

www.krajivyvhvod.cz

pracovní verze ke dni 28. srpna 2014

EVROPSKÁ UNIE
EVROPSKÝ FOND PRO REGIONÁLNÍ ROZVOJ
INVESTICE DO VAŠÍ BUDOUCNOSTI

MINISTERSTVO
PRO MÍSTNÍ
ROZVOJ ČR

Obsah:

1. ÚVOD	7
1.1 Žadatel	7
1.2 Základní údaje o území MAS	7
1.3 Základní informace o MAS.....	8
1.4 Orgány místního partnerství	8
1.5 Historie MAS.....	8
1.6 Zapojení veřejnosti a partnerů do zpracování ISÚ	10
1.6.1 Seznam partnerů podílejících se na zpracování strategie	12
1.6.2 Pracovní skupina pro přípravu ISÚ	13
1.6.3 Tematické pracovní skupiny	13
1.7 Hlavní kroky při zpracování ISÚ	13
2. Analytická část.....	14
2.1 Hodnocení území.....	14
2.1.1 Poloha a vazby.....	14
2.1.2 Geografická charakteristika.....	14
2.1.3 Historie regionu	15
2.1.4 Zaniklá sídla	16
2.1.5 Řízení obcí, informovanost, spolupráce	17
2.2 Lidé v regionu	18
2.2.1 Obyvatelstvo.....	18
2.2.2 Sociální politika regionu a menšiny	19
2.2.2.1 Sociálně vyloučené lokality na území MAS Náš region	20
2.2.3 Vzdělávání a školství.....	23
2.2.4 Život v obcích.....	24
2.2.5 Vybavenost obcí	25
2.2.5.1 Školství.....	25
2.2.5.2 Zdravotnictví.....	26
2.2.5.3 Volnočasové aktivity.....	26
2.2.5.4 Kulturní a obecní domy	26
2.2.5.5 Komunitní centrum Kašpar na Vidžíně	27
2.3 Technická infrastruktura a doprava	28

2.3.1 Technická infrastruktura	28
2.3.1.1 Veřejná prostranství	28
2.3.1.2 Brownfields	29
2.3.2 Doprava	29
2.3.3 Bydlení	30
2.4 Životní prostředí	31
2.4.1 Odpadové hospodářství	31
2.4.2 Ochrana ovzduší	32
2.4.3 Ochrana vod	32
2.4.4 Ochrana půdy	33
2.5 Území CHKO Slavkovský les	33
2.5.1 Územní vymezení CHKO Slavkovský les	33
2.5.2 Územní vazby na MAS	35
2.5.3 Historie CHKO Slavkovský les	36
2.5.4 Důvody ochrany	36
2.5.5 Fauna a flora	36
2.5.5.1 Nejcennější lokality	36
2.5.6 Maloplošná ZCHÚ na území CHKO SL	37
2.5.6.1 Přehled zvláště chráněných území (ke dni 30.7.2014):	37
2.5.6.1.1 Národní přírodní rezervace, přírodní rezervace a památky MAS Náš region	38
2.5.6.1.2 Národní přírodní rezervace, přírodní památky a přírodní rezervace MAS 21	41
2.5.6.1.3 Národní přírodní rezervace a přírodní rezervace MAS Sokolovsko	43
2.5.6.1.4 Přírodní rezervace a přírodní památka MAS Český západ	44
2.5.6.1.5 Přírodní památka MAS Krušné hory	44
2.5.7 Cestovní ruch na území CHKO Slavkovský les	44
2.5.7.1 Naučné stezky	45
2.5.7.2 Cyklostezky a cyklotrasy	48
2.5.7.3 Rozhledny	51
2.5.8 Využití potenciálu CHKO Slavkovský les	52
2.5.8.1 Návrhy na rozšíření nabídky CR	52
2.5.9 Závěr	55
2.6 Minerální prameny	55
2.6.1 Prameny vhodné pro další využití	56
2.7 Kulturní dědictví a cestovní ruch v regionu	64

2.7.1 Nejvýznamnější historická sídla.....	65
2.7.2 Mezinárodní spolupráce.....	67
2.7.2.1 Možnosti mezinárodní spolupráce.....	67
2.7.3 Cestovní ruch.....	71
2.7.3.1 Turistické atraktivity.....	71
2.7.3.2 Turistické trasy.....	72
2.7.3.3 Pěší turistika.....	72
2.7.3.4 Cyklostezky a cyklotrasy.....	73
2.7.3.5 Naučné stezky.....	73
2.7.4 Geoturistika a Geoparky na území MAS Náš region.....	76
2.7.5 Zážitková turistika.....	78
2.7.6 Muzea a galerie.....	78
2.7.7 Infrastruktura pro cestovní ruch.....	78
2.8 Podnikání.....	80
2.8.1 Průmysl.....	80
2.8.2 Zemědělství.....	81
2.8.3 Služby.....	82
2.8.4 Zaměstnanost.....	82
2.9 Vyhodnocení rozvojového potenciálu území.....	83
2.9.1 Závěry z jednání pracovních skupin: říjen 2012 - květen 2014.....	83
2.9.1.1 Neporušený krajinný ráz - Ochrana hodnot krajiny a sídel.....	83
2.9.1.2 Občanská vybavenost a služby.....	84
2.9.1.3 Podnikání.....	84
2.9.1.5 Lidské zdroje.....	84
2.9.1.6 Cestovní ruch.....	85
2.9.1.7 Životní prostředí.....	85
2.9.1.8 Využití kulturního a přírodního dědictví.....	86
2.9.2 Závěry z plánovacích akcí v obcích: říjen 2012 - květen 2014.....	86
3. SWOT.....	91
3.1 Dopravní a technická infrastruktura.....	91
3.2 Obyvatelstvo – zaměstnanost.....	92
3.3 Hospodářství – podnikání.....	93
3.4 Životní prostředí.....	94
3.5 Turistika - cestovní ruch.....	95

3.6 Přehled strategií realizovaných na území MAS Náš region	96
4. Strategická část.....	102
4.1 Definování MISE	102
4.1.1 VIZE 2020	102
4.2 Struktura návrhové části strategie	102
4.3 Obecné cíle	102
4.4 Priority a opatření rozvojové strategie.....	103
4.5 Popis priorit, opatření a aktivit.....	105
5. Implementační část	106
5.1 Způsob dosahování a naplňování cílů a priorit.....	106
5.2 Udržitelnost a časový rámec opatření.....	107
5.3 Finanční zdroje MAS	107
5.3.1 Dotační zdroje pro realizaci projektových záměrů místních aktérů.....	108
5.3.2 Dotační zdroje pro projekty MAS	108
5.3.3 Vlastní finanční zdroje	108
5.4 Organizační postupy a struktura	108
5.4.1 Organizační struktura	108
5.5 Postupy a rozdělení kompetencí uvnitř MAS	109
5.6 Administrativní postupy	110
5.6.1 Výběr projektů.....	110
5.6.2 Monitoring a evaluace.....	111
5.6.3 Informování veřejnosti	111
Přílohová část SCLLD MAS Náš region	113
Tabulka č. 1 – Obyvatelstvo regionu	114
Tabulka č. 2 – Vývoj obyvatelstva v obcích	115
Tabulka č. 3 – Školství v regionu.....	117
Tabulka č. 4 – Vzdělanost v regionu	118
Tabulka č. 5 – Spolkový život v obcích.....	119
Tabulka č. 6 – Kulturní akce v regionu.....	120
Tabulka č. 7 – Zázemí pro volnočasové aktivity v obcích	121
Tabulka č. 8 – Občanská vybavenost v obcích.....	122
Tabulka č. 9 – Technická infrastruktura	123
Tabulka č. 10 – Bydlení v obcích.....	124
Tabulka č. 11 – Půda.....	125

Tabulka č. 12 – Zpřístupněné minerální prameny.....	126
Tabulka č. 13 – Kulturní a přírodní dědictví.....	127
Tabulka č. 14 – Naučné stezky, cyklotrasy, hipoturistika a atraktivity.....	129
Tabulka č. 15 – Infocentra a ubytovací zařízení v regionu	130
Graf 2A Výstupy z komunitního plánování.....	131
Graf 5A – Organizační struktura MAS.....	132
Graf 5B – Harmonogram výběru projektů v rámci realizace SCLLD	133

1. ÚVOD

1.1 Žadatel

Název MAS: Náš region

Právní forma: spolek

Sídlo MAS: Klášterní 237, 364 61 Teplá

IČ: 26988925

Statutární zástupce: Jan Orosz - předseda

Bankovní spojení: ČSOB, pobočka Toužim

Číslo účtu: 194996888/0300

E-mail: nas.region@seznam.cz

Webové stránky: www.nas-region.cz

1.2 Základní údaje o území MAS

NUTS II. Severozápad

NUTS II. Jihozápad

Kraj: Karlovarský a Plzeňský

ORP: Karlovy Vary, Sokolov, Cheb,

Mariánské Lázně, Kralovice, Nýřany

Obce: Kolová, Stanovice, Bochov, Teplička,

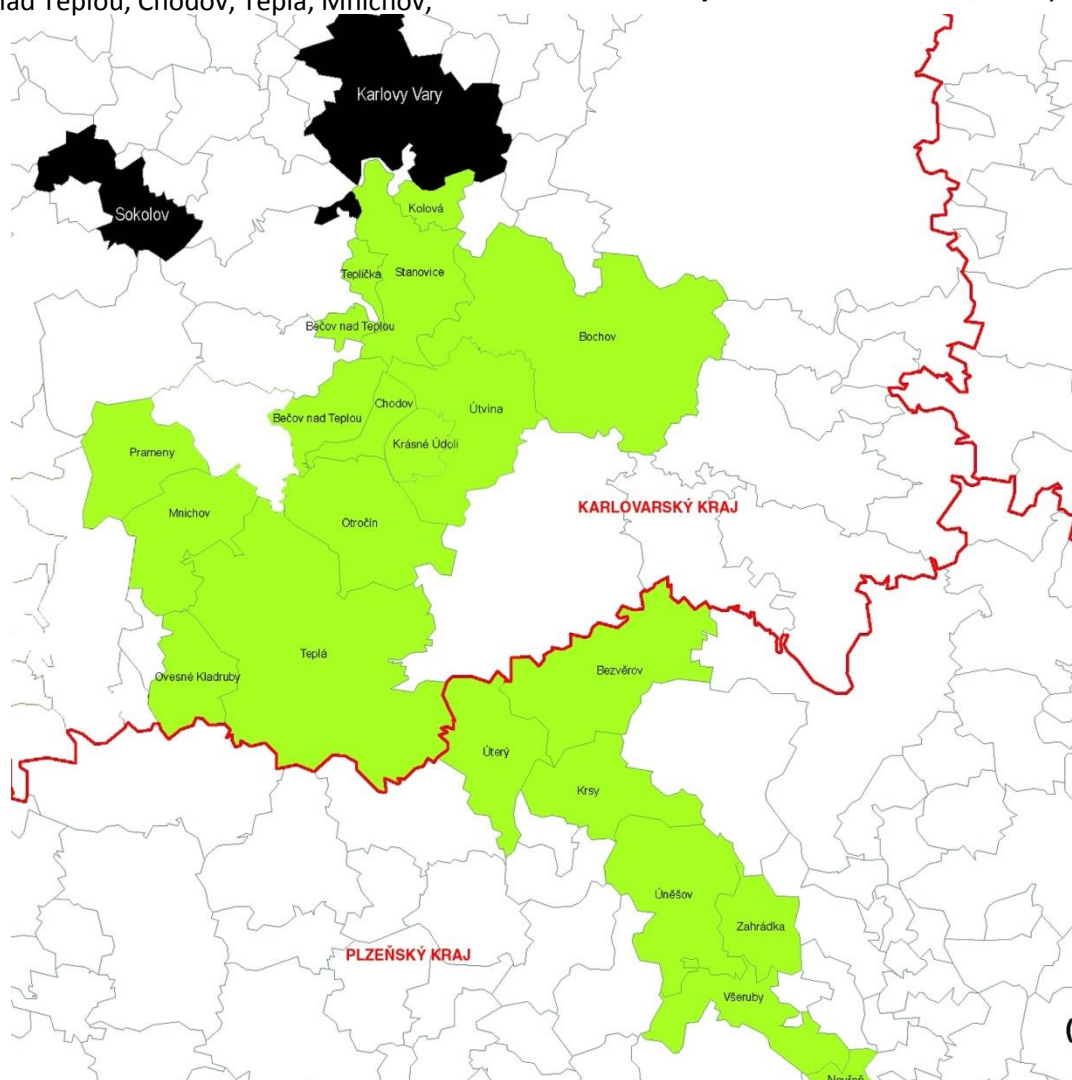
Bečov nad Teplou, Chodov, Teplá, Mnichov,

Prameny, Otročin, Ovesné Kladruby, Krásné Údolí, Útvina, Bezvěrov, Úterý, Krsy, Úněšov, Zahrádka, Nevřeň, Všeruby

Počet obyvatel k 31.12.2012: 13.343 obyvatel

Rozloha: 613,34 km²

Hustota obyvatel na 1 km²: 21,75 obyvatel

1.3 Základní informace o MAS

Území Místní akční skupiny Náš region je zvláštní na jedné straně specifickým přírodním i kulturním bohatstvím, na straně druhé také nepříznivým, sociálně poněkud nestabilním charakterem a v neposlední řadě je to oblast silně dotčená neurvalým vysídlováním na začátku i konci druhé světové války. Tématem rozvojové strategie je především harmonický rozvoj území, dosažený využitím přírodních i kulturních unikátů při maximálním zapojení místního, často velmi vykořeněného obyvatelstva. Analytická část této strategie podrobně popisuje celkový stav území, SWOT analýza tato fakta ukazuje v co nejjasnějším kontrastu. Návrhová část potom nabízí konkrétní náměty na řešení negativních faktorů a na rozvoj těch pozitivních.

1.4 Orgány místního partnerství

Valné shromáždění členů - nejvyšší orgán spolku, volí ze svého středu Výbor partnerství, kde je rovnoměrně zastoupen jak veřejný, tak i podnikatelský a neziskový sektor. Nese zodpovědnost za distribuci veřejných prostředků a provádění SCLLD na území MAS.

Výbor partnerství (VP)- devítičlenný Výbor partnerství je hlavním řídicím a rozhodovacím orgánem MAS. Volí ze svého středu předsedu a řídí činnost MAS. Schvaluje výzvy k podání žádostí a schvaluje výběr projektů k realizaci.

Předseda - zastupuje sdružení a podílí se na řízení a koordinaci činnosti MAS. Úzce spolupracuje s kanceláří MAS. Na základě rozhodnutí VP uzavírá pracovněprávní vztahy se zaměstnanci MAS.

Výběrová komise - hodnotí předložené projekty na základě objektivních a předem stanovených kritérií, sestavuje pořadí vybraných žádostí a předkládá je ke schválení VP.

Kontrolní komise - kontroluje činnost MAS a pravidelně informují valnou hromadu o výsledcích své kontrolní činnosti.

Kancelář spolku – spolek má vedoucího zaměstnance pro realizaci SCLLD v pracovně právním vztahu a další administrativní pracovníky, kteří zajišťují plynulý chod spolku. Kancelář zajišťuje provoz internetových stránek spolku a stará se o jejich aktuálnost.

1.5 Historie MAS

Základní platformou pro vznik MAS Náš region byl Svazek obcí Slavkovský les pro obnovu venkova, jenž vznikl v roce 1995. O deset let později se stal zakládajícím členem Místní akční skupiny Náš region o.s. V té době měl svazek obcí již bohatou zkušenost s místními nevládními organizacemi i podnikatelskými subjekty, se kterými realizoval celou řadu drobných projektů na území svých obcí. Společná příprava rozvojových dokumentů a studií vyústila v postupnou realizaci integrovaného projektu Kraj živých vod, s nímž bylo započato v roce 2006.

V předchozím plánovacím období 2007 – 2013 nebyla MAS Náš region podpořena v PRV IV.1.1. Svou existenci však zachovala díky aktivní realizaci vlastních projektů na celém území. Projekty byly a v některých případech v současné době stále ještě jsou realizovány formou spolupráce s jinými MAS anebo za finančního přispění z dotačních programů různých ministerstev, Plzeňského a Karlovarského kraje a také různých nadací. MAS se také aktivně podílela na přípravě a realizaci projektů jednotlivých partnerů a obcí.

Realizace projektů byla hlavní činností, nikoliv však jedinou. MAS aktivně spolupracovala s Karlovarským krajem na zpracování územní studie, která se týkala obcí v působnosti MAS Náš region. Od roku 2005 také probíhá každoroční třídní exkurze na území úspěšných MAS s prezentací

úspěšně realizovaných projektů. Tyto aktivity přispěly k větší spolupráci subjektů v daném území.

O úspěšnosti MAS svědčí i rozšíření územní působnosti v posledních dvou letech. Do MAS Náš region se zapojily obce sdružené v DSO Krašov - nově Všeruby, Nevřeň a Zahradka a dále pak obec Kolová u Karlových Varů. Během prací na Integrované strategii území se stala partnerem MAS také obec Útvina z Karlovarského kraje.

Mezi finančně nejvýraznější patří projekty podpořené z PRV, IV.2.1, které realizovala MAS Náš region ve spolupráci s jinými MAS na území Karlovarského a Plzeňského kraje.

Kraj živých vod

Projekt „Kraj živých vod“ (2010-2011) a jeho pokračování „Kraj živých vod II“ (2012-2013), který byl v loňském roce ukončen, byly zaměřeny na primární element utvářející společné území – vodu a zpřístupnění minerálních pramenů na území partnerských MAS. Cílem obou projektů byla péče a rozvoj tohoto přírodního bohatství, které formovalo kulturní dědictví regionu. Nedílnou součástí projektu byla propagace a zvýšení povědomí o činnosti MAS. Projektová idea vychází z komunitního plánování zúčastněných MAS, i konkrétních expertních studií. V rámci ochrany a rozvoje kulturního dědictví došlo především ke stavební obnově a zhodnocení kulturního dědictví venkova tematicky souvisejícího s vodou (kašny, vodní nádrže, nádrže, prameny, vývěry minerálek, vč. souvisejících infrastruktury, ploch, apod.). Doplňkovým opatřením byla tradičně podpora cestovního ruchu a společenského života na venkově. V rámci těchto projektů byly na území MAS Náš region vyznačeny dvě etapy naučné stezky Krajem živých vod, které prezentují přírodní bohatství regionu i jeho pohnutou historii.

Cesty zámeckých pánů

Projekt je vyústěním předešlé spolupráce MAS Náš region a MAS 21. Území obou MAS na sebe navazují a historický vývoj celé oblasti předurčuje společný postup při realizaci mnoha záměrů. Zkušenosti obou MAS z předešlých projektů spolupráce vyústila v přípravu dalšího záměru, který byl opět inspirován přírodním a kulturním dědictvím, tentokrát v podobě mapování významných krajinných prvků a multifunkční obnovou lesních porostů, jež v minulosti sloužily jako příměstský park a botanická zahrada. Tím, že byla do tohoto procesu zapojena mládež a studenti je zajištěna i budoucí snaha o nápravu dnešního stavu. Druhou částí projektu byla realizace obnovy technických prvků na území bývalé botanické zahrady v Bečově nad Teplou, její zpřístupnění a příprava prostoru pro vzdělávací a výchovné aktivity zaměřené na děti a mládež. Do samotné realizace byli zapojeni studenti středních odborných škol z obou regionů a v letních měsících probíhal studentský workcamp určený studentům vysokých škol. Celá akce probíhala v úzké spolupráci s vedením města, Státním hradem a zámekem v Bečově a místní školou. V co největší míře bylo také využito místních řemeslníků, stavebníků, umělců i odborníků v oblasti krajinářské architektury.

Skrytá bohatství aneb venkov Plzni

Projekt navazuje na iniciativu "Plzeň - Evropské hlavní město kultury 2015" a rozvíjí její myšlenku v širším regionu Plzeňského kraje. Cílem projektu je představit kulturní potenciál venkovských oblastí Plzeňského kraje. Projekt, do kterého se zapojilo 7 z 11 MAS působících v kraji, je připraven v úzké spolupráci s kreativním týmem Plzeň 2015 a přímo navazuje na jednu ze tří regionálních programových linií "západočeské baroko". MAS Náš region v tomto projektu podporuje především větší zapojení neziskových organizací do realizací lokálních kulturních akcí, propagaci jednotlivých měst a obcí a to vše v souladu s předem vybranou linií – venkovské baroko.

Znovuzrození památek

Tento projekt je průběžně realizován již od roku 2006. Jedná se o mapování a obnovu drobných památek umístěných v krajinném prostředí mikroregionu Slavkovský les. Tyto památky jsou jak sakrálního (křížky, pomníčky), tak technického (patníky, mezníky, směrníky, drobné můstky, apod.) původu.

Jedním z nejrozsáhlejších projektů byla Obnova obcí v pohraničí a navazující projekt Oživení obcí v pohraničí, které byly realizovány v průběhu let 2008 - 2010. Hlavním cílem projektu bylo navázání, prohlubování a propagace spolupráce mezi MAS Náš region, MAS Vladař a MAS Krušné hory západ. Na území MAS Náš region došlo k úpravě centrálních prostranství v 29 místních částech jednotlivých obcí se zapojením veřejnosti v daných obcích a ve spolupráci s místními neziskovými organizacemi. Tento projekt byl velmi přínosný právě pro navázání spolupráce s aktivními občany i neziskovými organizacemi v jednotlivých obcích.

1.6 Zapojení veřejnosti a partnerů do zpracování ISÚ

Tvorba a příprava strategie navazovala na zkušenosti v uplynulém období, kdy byly realizovány plošné projekty za účasti veřejnosti. Komunitní projednávání probíhalo v několika vlnách a na různých úrovních.

- Dotazník 2012 – 2014
 - Dotazníky byly přístupny na webových stránkách sdružení a byly v tištěné podobě k dispozici na všech jednáních s veřejností v jednotlivých obcích i při jednání sektorových pracovních skupin. Výsledky z dotazníkového šetření byly využity při zpracování kapitoly 2.9. Vyhodnocení rozvojového potenciálu území.
- Setkání s veřejností v 10 obcích
 - Komunitní plánování v obcích na území MAS Náš region probíhalo převážně ve větších městech nebo v obcích dobře dostupných pro obyvatele sousedních sídel. Každému setkání s obyvateli regionu předcházelo dotazníkové šetření. S výstupy byli účastníci setkání seznámeni vždy na samém začátku programu. Následovala diskuze na téma rozvoje a budoucnosti jejich obce či města. Podrobný přehled výstupů je popsán v kapitole 2.9.2. Závěry z plánovacích setkání v obcích.
- Den pro Náš region 2013
 - Akce, která se koná každoročně ve většině obcí na území MAS Náš region a je obecně propojena se Dnem Země. Koná se pravidelně ve druhé polovině dubna a Celý den je věnovaný dobrovolnické obnově vybrané části dané obce s následným programem a prezentačně informační kampaní MAS Náš region.
- Animační programy ve školách - soutěže pro děti
 - Na území MAS Náš region se nachází 8 škol, z nichž jsou 4 úplné. Se všemi základními školami se aktivně spolupracuje a děti využívají vzdělávacích a animačních programů MAS. Aktivně se také zapojují do soutěží a v rámci přípravy ISÚ byly pro děti připraveny výtvarné soutěže a animační divadelní představení, které pomáhaly při společném plánování budoucnosti na území jednotlivých obcí.
- Tematické kulaté stoly – 2013

- Společné workshopy a kulaté stoly byly realizovány od února 2013 a jejich výstupy byly shrnuty v kapitole 2.9. Vyhodnocení rozvojového potenciálu území
- V roce 2013 proběhla tři větší setkání za účasti široké veřejnosti podpořená panelisty, působícími v daných oblastech. Kulatý stůl - Památky pro cestovní ruch - 12.2.13; Kulatý stůl - Podnikání na venkově - 16.4.13; Kulatý stůl - Život na vsi - 26.4.13
- Tematické kulaté stoly 2014
 - Jednotlivá setkání s veřejností, zaměřená na témata jednotlivých pracovních skupin i globální skupiny ISÚ 2014-2020 probíhala počátkem roku 2014 na těchto místech regionu: 12.2.2014 v obci Mnichov; 5.3.2014 ve městě Toužim; 9.4.2014 - ve městě Teplá; 3.5.2014 - ve městě Bochoř; 12.5.2014 - v obci Otročin; 21.5.2014 - ve městě Bečov nad Teplou
- Den pro Náš region 2014
 - Tradiční akce, tentokrát proběhla v 10 obcích regionu a informační kampaň byla podpořena také tištěným zpravodajem MAS Náš region, ve kterém byly shrnuty základní informace o činnosti a jednotlivých aktivitách MAS, stejně tak jako o aktuálním stavu příprav nového plánovacího období.
- Průběžné jednání pracovní skupiny ISÚ 2014-2020
 - Pravidelná setkání pracovní skupiny probíhala od jejího jmenování v prosinci 2012 podle potřeby a aktuálního vývoje. Většina jednání byla za účasti pozvaných hostů z různých oblastí. Prvním větším plánovacím setkáním byl výjezdní workshop v červnu 2013 ve Svojsíně, kam byli pozváni hosté z partnerských MAS – MAS Český Západ-Místní partnerství a MAS 21, kteří se aktivně zapojili do diskuzí a byli velmi přínosnými hosty v poradenství při přípravě ISÚ.
- Dotazník a krátká plánovací setkání v obcích 2014
 - Doplnující setkání probíhala ve 12 obcích regionu, byla výrazně strukturovaná a vedla k získávání informací o absorpční kapacitě jednotlivých území. Na těchto jednáních byli většinou přítomni čtyři zástupce z dané obce, podle modelu staročeských obcí – starosta, učitel, farář a sedlák. Tito aktivní zástupci z jednotlivých oblastí řešili především otázku případných záměrů a potřeb sektorů, které zastupují.
- Průběžná jednání o absorpční kapacitě území
 - Základ tvoří setkání v roce 2014 a informace jsou neustále shromažďovány a doplňovány. Závěry z těchto jednání budou obsaženy v IAPRÚ MAS Náš region.

Na vlastním zpracování dokumentu ISÚ Kraj živých vod 2014-2020 se podíleli zaměstnanci MAS společně se členy předsednictva, programového výboru a za vydatného přispění členů pracovních skupiny, které pracovaly od valné hromady v prosinci 2012 do definitivního schválení dokumentu valnou hromadou ??? 2014.

Těsně před zahájením prací na novém strategickém dokumentu přistoupily do MAS další obce z Plzeňského kraje a v průběhu zpracování bylo území ještě rozšířeno o obec Kolovou a Útvinu z kraje Karlovarského. I v těchto obcích proběhla plánovací setkání s veřejností a jejich občané byli přizváni na jednání u kulatých tematických stolů.

Za realizaci rozvojové strategie Kraj živých vod 2014-2020 jsou v mezích svých kompetencí odpovědni všichni partneři MAS prostřednictvím valné hromady a dále jednotliví členové kontrolních a řídicích orgánů MAS, včetně zaměstnanců kanceláře. Jejich konkrétní úkoly a kompetence jsou popsány v Implementační části tohoto dokumentu.

1.6.1 Seznam partnerů podílejících se na zpracování strategie

	Název subjektu	Sídlo/adresa trvalého bydliště	Zájmové skupiny
1	Probitas s.r.o.	Šafařské domy 500, 364 61 Teplá	zemědělství a lesnictví
2	ARBO-zahradnictví s.r.o.	Všeruby 15, 330 16 Všeruby	zemědělství a lesnictví
3	Václav Škalda	Vlkošov 1, 330 41 Bezvěrov	zemědělství a lesnictví
4	Lesní společnost Bečov s.r.o.	Karlovarská 305, 364 64 Bečov	zemědělství a lesnictví
5	Zahrada Teplá s.r.o.	Klášteř 106, 364 61 Teplá	zemědělství a lesnictví
6	Úněšovský statek	Úněšov 76, 330 38 Úněšov	zemědělství a lesnictví
7	Farma Otročin	Otročin 140, 364 63 Otročin	zemědělství a lesnictví
8	Rozvoj venkova - družstvo	Hlavní 174/22, 362 63 Dalovice	rozvoj regionu
9	Ladislav Hlava	U hřiště 481, 364 61 Teplá	cestovní ruch
10	Jiří Schierl	Tepelská 393, 364 01 Toužim	cestovní ruch
11	Ing. Jiří Šindelář	Nová 448, 364 64 Bečov	cestovní ruch
12	ZO ČSOP Berkut	Klášteř Teplá, 364 61 Teplá	Kult. a přír. dědictví
13	Jaroslav Větrovec	Dřevohryzská, 364 61 Teplá	Kult. a přír. dědictví
14	Kanonie premonstrátů Teplá	Klášteř Teplá 1, 364 61 Teplá	Kult. a přír. dědictví
15	Správa CHKO Slavkovský les	Hlavní 504, 353 01 Mariánské Lázně	Kult. a přír. dědictví
16	BART o.s.	Úterý 25, 330 40 Úterý	Kult. a přír. dědictví
17	Terra incognita o.s.	Mathesiova 117, 36251 Jáchymov	Kult. a přír. dědictví
18	TJ Sokol Teplá	U hřiště 593, 364 61 Teplá	sport a volný čas dětí a mládeže
19	ZŠ a MŠ Bezvěrov	Bezvěrov 110, Bezvěrov	sport a volný čas dětí a mládeže
20	MC Cvrček Bečov nad Teplou	Kostelní 189, Bečov nad Teplou	sport a volný čas dětí a mládeže
21	Krajská hospodářská komora Karlovarského kraje	nám. Krále Jiřího z Poděbrad 478/33, 350 02 Cheb	živnostník - řemeslník
22	Václav Gatařík	Číhaná 12, Teplá	živnostník - řemeslník
23	Ing. Václav Kotlaba	Krsy 60, 330 38 Úněšov	živnostník - řemeslník
24	Ing. Kateřina Bečková	Měchov 22, Otročin	živnostník - řemeslník
25	Roman Veselovský	Tylova 133, Teplá	živnostník - řemeslník
26	Svazek obcí Slavkovský les pro obnovu venkova	Masarykovo nám. 143, 364 61 Teplá	rozvoj regionu
27	Dobrovolný svazek obcí Krašov	Krsy 1, Úněšov	rozvoj regionu
28	Obec Kolová	Kolová 16, 360 01 Karlovy Vary	rozvoj regionu
29	Město Krásné Údolí	Krásné Údolí 77, 364 01 Toužim	rozvoj regionu
30	Obec Úněšov	Úněšov 76, 330 38 Úněšov	rozvoj regionu
31	Obec Útvina	Útvina 163, 364 01 Toužim	rozvoj regionu
32	Město Bochov	Náměstí Míru 1, Bochov	rozvoj regionu
33	Město Bečov nad Teplou	Nám. 5. Května 1, Bečov nad Teplou	rozvoj regionu

1.6.2 Pracovní skupina pro přípravu ISÚ

Pracovní skupinu pro přípravu ISÚ nominovala a schválila valná hromada MAS Náš region na své výroční schůzi 11. prosince 2012.

Členové PS ISÚ:

- Ing. Jindřich Horáček, Ph.D - Správa CHKO Slavkovský les
- Bc. Martin Frank – starosta města Krásné Údolí
- Vladimír Erps – Probitas s.r.o.
- Václav Škalda – zemědělec
- P. Zdeněk Filip Lobkowicz OPraem. - opat kláštera premonstrátů v Teplé
- Jiří Schierl – Spolek Pod střechou
- Jaroslav Větrovec – fyzická osoba

1.6.3 Tematické pracovní skupiny

V rámci přípravy ISÚ vznikly také další tři tematické pracovní skupiny pro širokou veřejnost. Každé téma má svého koordinátora, který je zodpovědný za přípravu setkání těchto podskupin PS ISÚ.

Koordinátoři pro tematická setkání s veřejností:

Život na vsi - Pracovní skupina zaměřená na rozvoj obcí, zkvalitnění občanské vybavenosti, územní plánování, infrastrukturu v obcích. Komunitní centra, vzdělávání a projekty v oblasti životního prostředí s ohledem na CHKO. Koordinátor – Ing. Jiří Šindelář, soslpov@seznam.cz

Podnikání na venkově - Pracovní skupina zaměřená na podporu drobných řemeslníků a malých podniků v obcích, možnosti rozvoje zemědělských podniků, podpora podnikání a snižování nezaměstnanosti v regionu, sociální podnikání. Koordinátor – Kateřina Kolářová, nas.region@seznam.cz

Památky pro cestovní ruch - ochrana a rozvoj kulturního a přírodního dědictví, cyklostezky a pěší turistické trasy, naučné stezky, interpretace místního dědictví, šetrná turistika, agroturistika, informační centra. Koordinátor - Kamila Prchalová, nas.region@seznam.cz

1.7 Hlavní kroky při zpracování ISÚ

1. zpracování charakteristiky mikroregionu
2. formulace strategické vize a strategických cílů
3. SWOT analýza mikroregionu
4. stanovení strategie v podobě vymezení a specifikace problémových okruhů
5. zpracování akčního plánu, tj. výběr a upřesnění dílčích projektů

2. Analytická část

2.1 Hodnocení území

2.1.1 Poloha a vazby

Území Místní akční skupiny Náš region o. s. lze rozdělit na dvě kategorie, kdy ani tak není vnímána hranice krajů, ale spíše dostupnosti a nabídka služeb související s hustotou osídlení dané oblasti. Průměrný počet obyvatel na jeden kilometr nedosahuje ani dvaadvaceti obyvatel, což je hluboko pod celostátním průměrem.

Na území MAS Náš region žije v současné době více než 13 tisíc obyvatel ve 20 obcích a zároveň ve 107 katastrech. Osmnáct obcí a měst nepřesahuje tisíc obyvatel a z toho 11 jich nedosahuje ani pěti set. Součástí místního partnerství je jen jediné město s počtem obyvatel přesahujícím tři tisíce a to město Teplá, které má zároveň nejvíce katastrů (celkem 24).

Oblast MAS Náš region začíná v severní části Karlovarského kraje obcemi, které jsou pohodlně dostupné po rychlostních komunikacích a komunikacích první třídy. Jde o Stanovice, Kolovou; na hlavním tahu z Karlových Varů do Prahy (R6) patří do zájmového území MAS město Bochov se svými místními částmi. Další obce se rozkládají v okolí hlavního tahu z Karlových Varů do Plzně (I/20) a jsou to: Teplička, Bečov nad Teplou, Chodov, Krásné Údolí a Útvina. Dále navazují obce již v Plzeňském kraji a to Bezvěrov, Krsy, Úněšov, Zahradka, Všeruby a Nevřeň.

Do pomyslné druhé skupiny patří obce, které leží v centrální části CHKO Slavkovský les a jsou přístupné po místních komunikacích anebo silnicích druhé třídy. Celé toto území také protíná železniční trať z Karlových Varů do Mariánských Lázní. K těmto obcím patří: město Teplá, obce Otročin, Mnichov, Prameny, Ovesné Kladruby a z Plzeňského kraje město Úterý.

Obecně lze popsat celou oblast jako místo, kde nejsou žádné velké městské aglomerace, ale naopak téměř nenarušená příroda. Proto si zaslouží velkou pozornost a slouží také jako místo pro šetrnou turistiku.

Na území MAS Náš region se nachází v současné době 20 obcí a měst. Žádné z nich však není obec s rozšířenou působností a dle polohy tak spadají pod města Mariánské Lázně, Karlovy Vary a Cheb v případě Karlovarského kraje a pod Nýřany a Kralovice v případě obcí a měst na území Plzeňského kraje.

MAS Náš region přímo sousedí s dalšími místními partnerstvími: MAS Sokolovsko, MAS 21, MAS Český západ – místní partnerství, MAS Světovina a MAS Vladař.

2.1.2 Geografická charakteristika

Z hlediska přírodních podmínek leží popisovaný region ze své severní strany na Tepelské vrchovině a jejích třech podcelcích: na Toužimské plošině, Bezdrůžické a Žlutické vrchovině. Směrem na jih zasahuje do Rakovnické pahorkatiny a hlavně do jejího podcelku Manětínská vrchovina.

Na výše zmíněných územích se nachází velké množství velkoplošných a maloplošných chráněných území. Část území leží v CHKO Slavkovský les, která je podrobně řešena v samostatné kapitole.

Vzhledem k těmto podmínkám se většina území nachází ve výšce nad 400 m, v některých oblastech až 700 m n. m., což podmiňuje celkově nižší úrodnost půd. Relativně příznivější podmínky pro zemědělství mají nížiny, ve kterých jsou poměrně dobré podmínky pro pěstování obilnin a technických plodin. Výše položené plochy jsou především v kategorii trvalých travních porostů a jsou využívány jako vícesečné louky popř. jako pastviny.

Z hydrologického hlediska náleží většina sledovaného území do povodí řeky Teplá, která protéká celým územím v severní části. V jižní části odvodňuje území MAS Mže (Úterský potok) a Berounka (Třemošná).

Z hlediska rekreačního potenciálu mají význam i vodní plochy. Na jihu území je to Hracholuská přehrada, která neleží přímo na území MAS Naš region, ale je využívána jako rekreační zázemí hlavně pro město Plzeň a okolí obce. Dále můžeme zmínit některé rybníky, především v okolí města Teplá, rybník v botanické zahradě v Bečově a Kolovský rybník u Karlových Varů.

2.1.3 Historie regionu

Vyšší nadmořská výška, drsnější podnebí a zalesnění tohoto kraje nebyly vhodné pro trvalé osídlení. K osídlení regionu došlo patrně až ve 12. století. Z té doby také pocházejí první písemné zmínky. Jako první do pohraničního pralesa přicházeli hledači kovů a horníci, kteří na Tepelsku a Bečovsku rýžovali zlato a později cín. Aby Přemyslovci zajistili západní hranici s Římskoněmeckou říší, povolali sem své věrné stoupence, aby zdejší kraj kolonizovali. Mezi nejvýznamnější patřili velmoži Hroznata (Tepelsko), Hrabišici (Bečovsko) a patrně i Jiří z Milevska (Toužimsko).

V roce 1193 byl v Teplé založen blahoslaveným Hroznatou klášter premonstrátů v Teplé. Klášter pak během 13. století dokončil osídlení regionu a vybudoval si rozsáhlá feudální panství.

Pravděpodobně po velkém moru v roce 1381, kdy se i zde vylidnily celé vesnice, a také v souvislosti s rozvojem dolování kovů, začali do zdejšího kraje přicházet kolonisté z Německa, kteří v průběhu 15. a 16. století získali početní převahu nad původním českým obyvatelstvem.

Do historie území se významně zapsaly tři válečné události. V první řadě to bylo tažení husitů do Bavorska, při kterém došlo k likvidaci mnohých obcí v regionu, z nichž některé se už nikdy neobnovily, a tepelský klášter byl husity vypálen. Druhou vojenskou událostí byla třicetiletá válka, při které byly vypáleny mnohé obce a města v západních Čechách a třetí, pro novodobou historii bohužel nejvýznamnější byla II. světová válka s následným odsunem převážné části obyvatelstva.

Slibný rozvoj regionu na počátku 20. století zastavila I. světová válka a po ní světová hospodářská krize. Po vzniku samostatného československého státu – Československé republiky očekávalo zdejší německé obyvatelstvo připojení k Německu, k tomu však nedošlo. Do regionu se vrací české obyvatelstvo, rodiny státních úředníků a zaměstnanců. Očekávání českých Němců zneužili fašisté v Německu, v roce 1938 aktivita fašistů vyvrcholila a Německo dosáhlo odtržení českého pohraničí – tzv. Sudet a jejich připojení k fašistickému Německu.

Po skončení války bylo rozhodnuto o odsunu německého obyvatelstva z pohraničních území jiných států do Německa. Většina Němců musela po staletích opustit své domovy, jejich majetek zkonfiskoval stát, zabaven byl také majetek bývalého šlechtického rodu Beaufort-Spontini (jejich velkostatky na Bečovsku a Toužimsku). Na jejich místa začali přicházet noví obyvatelé – dosídlenci, lidé z vnitrozemí Čech, ze Slovenska nebo Češi žijící v tehdejší Sovětském svazu, ze Slovenska přicházejí také Romové.

Násilná výměna obyvatelstva způsobila velké škody, jak v osídlení, tak hospodářství i v kulturní oblasti. Dnes žije na území Našeho regionu jen polovina původního počtu obyvatel. Některé vesnice se nepodařilo osídlit a tak zanikly úplně, některá města mají dodnes méně obyvatel než před

válkou (Bečov, Teplá). Ztratily se historické a kulturní tradice, mnoho historických a kulturních památek bylo zničeno.

V likvidaci kulturních památek bylo pokračováno i po skončení 2. světové války, klášter v Teplé byl od roku 1950 v majetku armády, mnohé kostely, kaple a drobné křížky zanikly díky nezájmu režimu i místních obyvatel.

Stav jednotlivých kulturních památek i jejich další využití je popsáno v kapitole Kulturní dědictví.

2.1.4 Zaniklá sídla

Území MAS Náš region, které tvoří jižní část Karlovarského kraje a severní část Plzeňského, patří z hlediska kulturního dědictví mezi významné, ale mnohdy ještě ne zcela poznané a doceněné mikroregiony. Osídlení a historie toho území jsou často velmi staré, stačí jen připomenout jedno největších českých pravěkých hradišť na vrchu Vladaři, do dějin celého regionu se významně zapsala raně středověká česká kolonizace 12. a 13. století. A především založení kláštera premonstrátů v Teplé.

Specifickým historickým prvkem, který velmi výrazně ovlivňuje život místních lidí do dnešních dní, je zánik sídel v Karlovarském i Plzeňském kraji. Města, obce, vsi i samoty zanikaly především vysídlením Němců po druhé světové válce a v důsledku vzniku Vojenského újezdu Hradiště. Zanikala sídla v Krušných a Doupovských horách, v oblasti Slavkovského lesa ale i v Plzeňském kraji. Ať už byl důvod vysídlení a tím pádem i zániku obce jakýkoliv, stav to je do současnosti neměnný. Přestože z historického a možná i turistického hlediska je tento jev při nejmenším zajímavý a dodává regionu trochu tajemného nádechu, realita je z pohledu obyvatel této oblasti velmi smutná. Zdejší oblasti jsou vlivem zmíněných historických událostí málo zalidněné, opomenuté a místní obyvatelstvo jen těžko hledá v této části republiky kořeny a pravý patriotismus, chybí takzvaný „Place-based“, čili pocit, že odtud pocházím, na této zemi mi záleží.

V posledních letech je snaha o zpřístupnění a „odtajnění“ zaniklých osad a obcí. Je to téma poměrně zajímavé pro cestovní ruch.

MAS Náš region v minulém desetiletí zmapovala nejzajímavější místa, která by bylo vhodné zpřístupnit veřejnosti. V některých lokalitách byly již drobné projekty realizovány (Naučná stezka Umíř, oživení zaniklé vesnice Sv. Vojtěch, úprava původních cest do zaniklé vesnice Vysočany).

Dřevohryzy – Tato obec asi 9 kilometrů jižně od Toužimi zanikla v roce 1945 vysídlením Němců. V polovině osmnáctého století se tu narodil česko-německý astronom a vědec Alois Martin David. V současné době zde není evidován žádný obyvatel. V roce 2012 byla zpřístupněna MAS Náš region a ZO ČSOP Berkut místní Dřevohryzská kyselka a občanské sdružení Pod střechou zde umístilo pamětní desku A. M. Davidovi. Vesnice je součástí poutní Skokovské stezky a naučné stezky A. M. Davida.

Račín – Dnes už zaniklá osada v okrese Plzeň-sever nedaleko Skelné Huti u Krsů. Důvodem zániku byl opět odsun Němců po roce 1945. Tuto samotu tvoří v současnosti pouze jeden dům.

Umíř – Tato zaniklá samota se nachází v katastrálním území obce Krsy – Trhomné. Zaniklou samotou Umíř tvoří jen kaplička, která byla v roce 2006 zrekonstruována. V roce 2013 ve spolupráci Českého svazu ochránců přírody, MAS Náš region a obce Krsy vznikla naučná stezka seznamující s touto lokalitou.

Žernovník – Malá vesnice patří k obci Bezvěrov v okrese Plzeň-sever. Ačkoliv je zde evidováno více než 20 adres, trvale zde nežije žádný obyvatel. Stejně jako v případě Umíře, i tato ves zanikla po

vysídlení Němců po druhé světové válce. Osada se stala součástí cyklotras Cesta z města a nad vesnicí je nově vybudované odpočinkové místo pro návštěvníky regionu.

Svatý Vojtěch - Osada byla založena v místech, kde podle pověsti pobýval sv. Vojtěch při svém návratu z Říma. První zmínka o místě pochází snad již z 10. století. Jako poslední objekt byl v roce 1959 při vojenském cvičení zbořen kostel. V současné době město Teplá, do jejíž správy tato zaniklá vesnice spadá, pracuje na její obnově alespoň v myslích zdejších obyvatel. Byla například vydána publikace, která o historii této dříve hojně zalidněné obce poutavě vypráví, vysazena alej na cestě k vesnici a revitalizován místní hřbitov.

2.1.5 Řízení obcí, informovanost, spolupráce

Sídelní struktura oblasti je relativně stabilní i přes předchozí integrační a dezintegrační vlny v sedmdesátých a devadesátých letech minulého století, které se projevily atomizací obcí v jiných regionech. Ve sledované oblasti došlo pouze k osamostatnění obce Chodov, která byla do konce devadesátých let začleněna pod obec Bečov nad Teplou.

Zapojení obyvatel regionu do činnosti MAS a realizace ISÚ je součástí činnosti pracovníků MAS i orgánů sdružení. Popis způsobů zapojení zainteresované i široké veřejnosti do tvorby i aktualizace Integrované strategie území je součástí kapitoly Zapojení veřejnosti a partnerů do zpracování ISÚ. I v období 2014 – 2020 bude kladen důraz na to, aby nedocházelo k diferenciaci členů a nečlenů MAS – všechna jednání orgánů MAS jsou a zůstanou otevřená široké veřejnosti a budou konána pokaždé na jiném místě v regionu, aby byla dána možnost občanům i místním subjektům se těchto jednání zúčastnit i v místě svého působení a prosazovat své požadavky. Management MAS je také k dispozici v kanceláři v Teplé, kde si mohou zájemci po domluvě sjednat konzultaci ke svému záměru, nebo sdělit náměty na problémové oblasti, které by MAS mohla řešit.

Úkolem managementu MAS je také na základě sesbíraných projektových námětů, typů aktivit či znalosti místního prostředí připravovat, zpracovávat a realizovat integrované projekty, které budou tematicky zaměřeny na jednu oblast. Tyto integrované projekty budou zastřešovat místní subjekty, které chtějí danou oblast řešit. Ani tyto projekty nejsou resp. nebudou vyhrazeny pouze členům MAS, ale budou se moci zapojit všichni zájemci z území MAS.

Jedním z velkých témat pro spolupráci všech aktérů v regionu je společná propagace území. Propagace je neprávem opomíjenou oblast s nadsázkou stejně důležitá, jako finanční prostředky a úsilí, díky kterému se postupně daří zachraňovat kulturní i přírodní památky. Zvelebovat region tajně by nemělo smysl. MAS Náš region používá několik způsobů propagace a stejně tak i samotné obce a města. Samozřejmostí jsou webové stránky a letáky, brožury, mapy a podobné publikace. Ty jsou šířeny prostřednictvím Infocenter, na společně pořádaných akcích i samotnými samosprávami při cestách do sousedních krajů.

Většina obcí a měst na území MAS Náš region disponuje vlastními propagačními materiály. Obce malé, pro které je příprava i tisk takových dokumentů finančně příliš zatěžující, využívají společných prospektů, které tvoří MAS k jednotlivým projektům či příležitostem.

Jedním z hlavních pilířů principu LEADER a tedy i samotného místního partnerství je spolupráce samosprávy, neziskového a podnikatelského sektoru a v neposlední řadě i jednotlivých obyvatel měst a obcí na území MAS. V oblasti působení MAS Náš region funguje tato synergie poměrně živě a na všech zmíněných frontách. Nejviditelněji se projevuje při realizaci projektů, ať už jde o větší akce financované SZIF nebo o drobnější aktivity dotované například programy Karlovarského nebo Plzeňského kraje. Ve většině projektů je MAS Náš region žadatelem dotace a při samotné realizaci hojně využívá místní znalosti i schopností zdejších spolků, sdružení či radnic.

Příkladem za všechny může být i samotná tvorba tohoto dokumentu, na němž se aktivně podílejí zástupci všech skupin členů MAS Náš region.

Druhou kategorií oblasti spolupráce, kterou MAS Náš region naplňuje a chce dále rozvíjet je spolupráce na národní úrovni. S ohledem na fakt, že MAS Náš region není dosud „podpořenou MASKou“, jsou projekty spolupráce zásadní pro přežití a možnost pokračovat v započatých drobných projektech například na záchranu drobných památek v regionu. Významným projektem spolupráce byly například „Cesty zámeckých pánů“. Společníkem v tomto podniku se stala MAS 21 o.p.s. a výsledkem několikaměsíční intenzivní práce je zregenerovaná Bečovská botanická zahrada. Mezi projekty spolupráce patří také hned na začátku dokumentu zmiňované projekty „Kraj živých vod“ a „Kraj živých vod II“ či „Skrutá bohatství aneb Venkov Plzni“, kde se naopak spolupráce upřela směrem k místním akčním skupinám působícím v Plzeňském kraji.

Pro zajištění návaznosti aktivit MAS je zapotřebí také spolupráce se sousedními MAS. Hlavní oblastí spolupráce se sousedními MAS by měl být především rozvoj cestovního ruchu (návaznost turistického značení, společný postup při propagaci a marketingu, Česko-Bavorský geopark, minerální prameny), péče o kulturní památky specifické pro danou oblast Sudet a projekty zaměřené na ochranu životního prostředí, především v oblasti ochrany a využití pramenných oblastí.

MAS Náš region je také členem Národní sítě MAS ČR o. s. a členem krajské sítě MAS Karlovarského kraje.

2.2 Lidé v regionu

2.2.1 Obyvatelstvo

Do novodobých dějin tohoto regionu, stejně jako celého českého pohraničí, se velmi významně a bohužel i velmi negativně zapsal vývoj po 2. světové válce, kdy vlivem politického rozhodnutí o přesídlení německého obyvatelstva došlo k razantní výměně obyvatel regionu. V důsledku toho byly zpřetrhány veškeré kulturně historické vazby, zapomenuta minulost jednotlivých míst, z nichž mnohá zcela zanikla. Na kulturním dědictví regionu se tvrdě podepsala i ztráta pocitu sounáležitosti obyvatelstva s místy i krajem. Noví obyvatelé neměli ke svému novému domovu žádná historická ani citová pouta, národnostní, jazyková a později i ideologická bariéra spolu s nepříznivým sociálním složením dosídlenců neumožnila zachování a pokračování kulturně historického odkazu regionu ani jednotlivých míst.

V současné době se situace přeci jen trochu změnila, ale stále ještě nedosáhla předchozího stavu, obyvatelé si vytvářejí vztah ke svému domovu jen velmi pomalu a nejistě, v posledních letech se objevuje zájem poznávat minulost jednotlivých míst. MAS Náš region podporuje tyto aktivity a mnohé poznávací a vzdělávací projekty sama realizuje.

Ve srovnání s počtem obyvatel od roku 1930 byl do roku 1950 ve všech obcích mikroregionu zaznamenán úbytek o více než 50%. Ke stavu obyvatelstva v roce 1930 se do dnešní doby nepřiblížila žádná obec. Pouze město Teplá se počtem obyvatel přiblížila původnímu stavu na necelých 90%.

V současné době nejvíce obyvatel v produktivním věku žije ve městě Teplá (3052), které je zároveň nejobydlenějším sídlem popisovaného území. Jako druhé by se na pomyslném žebříčku v této kategorii umístilo město Bochoř (2036). Naopak nejméně obyvatel v produktivním věku počítá obec Teplička (111), Ovesné Kladruby (119) a Chodov (114). Nutno však podotknout, že tyto obce patří naopak mezi nejméně obydlené. Statisticky lze proto v těchto údajích počítat s přímou úměrou.

Počty dětí do 14 let ovšem nejsou nijak povzbudivé. V největším městě jich je jen málo přes pět set. Tato skutečnost úzce souvisí s výše popisovaným kritickým stavem předškolního a základního školství.¹

Samostatnou kategorií je však přirozený přírůstek obyvatel. Ten se pohybuje spíše v záporných číslech. A pokud se dostane v číselné řadě do „plusových“ hodnot, pohybuje se do pěti obyvatel. Nejvíce narozených dětí zaznamenávají obce téměř úměrně své velikosti a saldo migrace je spíše pozitivní, uvažujeme-li stěhování lidí na venkov jako pozitivní jev. Není však možné ze statistických údajů vyčíst, zda se jedná skutečně o přesídlování z velkých měst do malých obcí anebo jen o stěhování v rámci popisovaného regionu. Vycházet můžeme částečně z vlastního dotazníkového šetření (z roku 2012), které ukázalo v případě nově přistěhovaných obě varianty jako vyrovnané.²

Z hlediska dlouhodobého demografického vývoje (od roku 1900) je patrný počátečný pozvolný nárůst počtu trvale žijícího obyvatelstva s kulminací na začátku 30. let minulého století. Během následujících 20 let poklesl stav obyvatel o cca 30 tisíc, jež způsobilo:

- ekonomická krize začátku 30. let
- válečné období II. světové války
- poválečný odsun německého obyvatelstva

Od 50. let minulého století stav trvale žijícího obyvatelstva je v relativně stabilním, mírně klesajícím trendu, ze kterého nevybočil ani na základě vládních pronatálních opatření v 70. letech.

Z dostupných informací tedy vyplývají dva trendy, které jsou srovnatelné s celým územím České republiky:

1/ nárůst počtu obyvatel v obcích do 10 km od větších sídel

Kolová, Stanovice = = = Karlovy Vary

Všeruby, Nevřeň = = = Plzeň

Bezvěrov je v tomto případě výjimkou 70. let.

2/ postupné stárnutí a vylidňování obcí vzdálených od regionálních center

Krsy, Otročín, Ovesné Kladruby, Prameny

k tomuto trendu se přidávají také města Teplá a Bečov nad Teplou

2.2.2 Sociální politika regionu a menšiny

Jedním z nejcitlivějších témat tohoto regionu je beze sporu sociální politika. S ohledem na trvale vysokou míru nezaměstnanosti a nízkou hustotu osídlení se území MAS Náš region stává ekonomicky křehkou oblastí. Jistý sociální handicap se nejvíce projevuje v malých obcích a v místních částech (větších) měst. Ohroženou skupinou obyvatel jsou na jedné straně národnostní menšiny, které v některých koutech regionu zůstávají „menšinou“ jen s ohledem na zavedený termín. Právě ale centralizace sociálně slabých či hůře přizpůsobivých občanů má na jejich komunitu paradoxně zhoubný vliv a stávají se tak trnem v oku starostů i sousedů. Takovým případem jsou například četné místní části Teplá i město samotné.

Nelze ovšem zapomenout také na jiné znevýhodněné skupiny. Těmi jsou senioři, kteří by potřebovali pomoc například prostřednictvím donášky potravin či ošetřovatelky. Obce ale obvykle tuto službu neposkytují a senioři jsou tak odkázáni na pomoc příbuzných. To se stává problematické

¹ Viz tabulka č. 1 „Obyvatelstvo regionu“ v tabulkové části dokumentu

² Viz tabulka č. 2 „Vývoj obyvatelstva v obcích“ v tabulkové části dokumentu

ve chvíli, kdy jejich rodiny bydlí v jiných městech. Určitý pocit znevýhodněnosti mohou mít také rodiny s malými dětmi, které například nemají na dosah mateřskou školu či alespoň první stupeň základní školy.

2.2.2.1 Sociálně vyloučené lokality na území MAS Náš region³

Na území Karlovarského kraje je evidováno 26 vyloučených lokalit, kde hrozí problémové jevy. Největší sociálně vyloučené lokality jsou v Chebu, Jáchymově nebo na Tepelsku a Toužimsku, což je území obcí, které jsou součástí MAS Náš region. V každé této lokalitě působí jeden koordinátor, který je veden Agenturou pro sociální začleňování a spolupracuje s MAS. Karlovarský kraj se soustředí především na možnost najít lidem z těchto lokalit odpovídající práci, aby nebyly jediným jejich finančním zdrojem sociální dávky.

Tato problematika se téměř netýká obcí v Plzeňském kraji, nicméně na Tepelsku je toto téma velmi aktuální a některé místní části jsou vyhodnoceny jako velmi problematické.

TEPELSKO

Region Tepelska se vyznačuje větším množstvím sociálně vyloučených mikro lokalit roztroušených ve spádových obcích města Teplá. Potřeby obyvatel se znaky sociálního vyloučení se tak liší i podle toho, ve které z těchto lokalit bydlí. Všechny lokality mimo Teplou však sužuje špatná dopravní obslužnost a minimální občanská vybavenost. Přesto lze konstatovat, že kromě respondentky z Poutnova si nikdo významně nestěžoval na prostředí a vztahy v lokalitě. 3 km za hranicemi MAS Náš region, ve správním obvodu města Toužim leží sociálně vyloučená lokalita Dobrá Voda, kde však intenzivně pracuje nezisková organizace Český Západ praktikující tzv. komunitní přístup.

Situace na Tepelsku je specifická tím, že většina sociálně vyloučených lokalit se nachází ve spádových obcích. Míra prostorového vyloučení je v některých lokalitách relativně vysoká. Zásadním problémem sociálně vyloučených lokalit Tepelska je tedy špatná dopravní obslužnost a s tím spojená minimální občanská vybavenost. Sociálně vyloučené „mikrolokality“ vznikly většinou v panelových domech, které původně sloužily jako zázemí pro zaměstnance bývalých státních statků. Odhad počtu obyvatel SVL Tepelska činí cca 500 osob. Mezi nejznámější sociálně vyloučené lokality na Tepelsku řadíme Poutnov, Služetín, Novou Farmu, Pěkovice a Křepkovice; místní části vzdálené od města Teplá 2-7 km.

Agentura pro sociální začleňování (ASZ) začala nejprve působit v Toužimi v květnu roku 2010. V květnu 2012 došlo k personální změně lokálního konzultanta a následně byla zahrnuta do zájmových oblastí ASZ také Teplá. Spolupráce s Agenturou pro sociální začleňování byla v Toužimi iniciována neziskovou organizací Český Západ o.s., která provádí komunitní práci v sociálně vyloučené lokalitě Dobrá Voda – místní části města Toužim vzdálené cca 15 km. Vedení obce tuto iniciativu spíše formálně zaštiťovalo, pan starosta, který přihlášku podal, se ukázal jako nemotivovaný a nepřilíživý k aktivitám ve prospěch sociální integrace. K přihlášce Toužimi byl připojen dopis starosty Teplé s žádostí o souběžné působení agentury vedle Toužimi také na Tepelsku. Dá se předpokládat, že motivace ke spolupráci se lišila u obou měst. Sociálně vyloučená lokalita v Dobré Vodě na Toužimsku je totiž relativně dobře spravována občanským sdružením Český Západ a již před vstupem Agentury zde bylo dosaženo dílčích úspěchů v práci se sociálně vyloučenými obyvateli. Jako reálná se tedy zdá motivace Českého Západu využít součinnosti

³ Vychází z materiálu Agentury pro sociální začleňování – Strategický plán sociálního začleňování v Toužimi a Teplé 2011 – 2013. Dílčí kapitoly jsou výstupem komunitního plánování v Dobré Vodě a sociálně vyloučených lokalitách Tepelska.

Agentury ke svému dalšímu rozšíření a zkvalitnění služeb prostřednictvím financí z ESF. Motivace města Teplá pro součinnost s Agenturou byla z určité perspektivy širší vzhledem k tomu, že vedení města nemělo dostatečný přehled o situaci v SVL. Na Tepelsku je totiž odhad počtu sociálně vyloučených obyvatel podstatně vyšší než na Toužimsku a sociálně vyloučené mikrolokality s výjimkou některých (Nová Farma a Služetín) zde nebyly téměř kontrolovány prostřednictvím sociálních služeb. Hlavní motivací města Teplá bylo tuto situaci změnit. Město Teplá projevilo zájem o spolupráci s ASZ dokonce již v roce 2008 při výběru pilotních lokalit. Z přihlášky měst do výběru nových lokalit a z vyjádření respondentů lze konstatovat, že jejich očekávání byla formulována veskrze reálně a většina z nich byla naplněna. Můžeme zmínit např. přínos know-how v oblasti sociálního začleňování, zainteresování různých partnerů či pomoc při hledání zdrojů financování služeb pro sociálně vyloučení občany atd.

Politické funkce po komunálních volbách na podzim roku 2010 byly obsazeny lidmi, kteří již alespoň částečně znali systém práce ASZ a jejichž očekávání vzájemné součinnosti se pohybovala v reálných dimenzích. Nové vedení města v Teplé si je vědomo, že problematika sociálního začleňování je běh na dlouhou trať, a že kompetence ASZ k rychlé intervenci a změně v oblasti sociálně integračních procesů jsou do jisté míry omezené. V Toužimi se díky nově zvolenému vedení města alespoň zčásti naplnilo to, co očekával Český Západ. Díky aktivitě místostarosty bylo vedení města vtaženo do problematiky sociálního začleňování.

V minulých letech byly také v obou dotčených městech připraveny obdobné projekty na vybudování Center sociálních služeb. Bohužel v obou případech se zvedla ohromná vlna odporu ze strany místních obyvatel, kteří svou snahu dovedli v obou městech až ke konání referenda. Tato hlasování postupně zamítla realizaci obou projektů, nejdříve v Toužimi a o rok později také v Teplé.

Název projektu: Centrum služeb sociální prevence Teplá

Operační program: Integrovaný operační program 3.1 b

Žadatel: Město Teplá

Cílová skupina: Sociálně vyloučení

Klíčové aktivity: Sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi, sociální rehabilitace, nízkoprahové zařízení pro děti a mládež

Celková výše požadované podpory: 12 mil. Kč

Počet příjemců podpory: 400 osob

Název projektu: Centrum sociálních služeb Toužim

Operační program: Integrovaný operační program 3.1 b

Žadatel: Město Toužim

Cílová skupina: Sociálně vyloučení

Klíčové aktivity: Sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi, odborné sociální poradenství, nízkoprahové zařízení pro děti a mládež

Celková výše požadované podpory: 25 mil. Kč

Počet příjemců podpory: 300 osob

Název projektu: Centrum služeb sociální prevence Teplá

Operační program: OPLZZ č. 55

Žadatel: Město Teplá

Cílová skupina: Sociálně vyloučení

Klíčové aktivity: Sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi, sociální rehabilitace, nízkoprahové zařízení pro děti a mládež

Celková výše požadované podpory: 7,8 mil. Kč

Počet příjemců podpory: 400 osob

Název projektu: Centrum sociálních služeb Toužim

Operační program: OPLZZ č. 55

Žadatel: Město Toužim

Cílová skupina: Sociálně vyloučení

Celková výše požadované podpory: 7,8 mil. Kč

Počet příjemců podpory: 300 osob

V Teplé bylo před vstupem Agentury pro sociální začleňování provozováno Centrum podpory rodiny a NZDM neziskovou organizací Kotec o.s. v omezeném rozsahu jednou týdně a mateřské centrum při Farním sboru Českobratrské církve evangelické (FS ČCE). Ve městě Teplá již byla zmíněna aktivita občanského sdružení Kotec, který plánuje účast ve výběrovém řízení na poskytování sociálních služeb „Sociální rehabilitace“ a NZDM v rámci připravovaného Centra služeb sociální prevence v Teplé.

Nezisková organizace Český Západ o.s. má v lokalitě vzhledem k jejímu dlouhodobému působení v oblasti a portfoliu nabízených sociálních služeb velmi silnou pozici ve smyslu tahouna procesů sociální integrace. Ačkoliv došlo se vstupem ASZ do lokality k určité aktivizaci komunálních politik ve prospěch sociálního začleňování, role Českého Západu se nepřesunula do pozadí, naopak, lze konstatovat, že se vstupem ASZ se její aktivita ještě umocnila. Došlo totiž k zásadnímu rozšíření terénních služeb i na oblast Tepelska tj. mimo SVL Dobrá Voda. Toto opatření, které bylo součástí Strategického plánu ASZ, bylo implementováno Českým Západem prostřednictvím jejich vlastního projektu, kterému ASZ vyjádřila pro výběrové řízení písemné doporučující stanovisko. Český západ o.s. rovněž začal spolupracovat se školami při přípravě opatření týkajícího se možnosti dokončení základního vzdělání.

Toto opatření bylo také stanoveno jako jeden z cílů SP. Český Západ se snaží řešit i problematiku vysoké míry nezaměstnanosti v SVL. Používá k tomu hned několik možných nástrojů od projektů zaměřených na rekvalifikaci osob a jejich následné uplatnění v praxi, provozování textilní a keramické dílny, zřízení dobročinného obchodu až po využívání systému VPP. Český Západ pracuje i s dětmi a mládeží. Pro děti předškolního věku v Dobré Vodě organizuje tzv. Školičku a pro větší děti odpolední klub v Toužimi. Dále nabízí pro děti školního věku individuální programy doučování. Snaží se rovněž motivovat rodiče, aby jejich děti navštěvovaly běžnou mateřskou školu. Dá se předpokládat, že pozice Českého Západu se do budoucna posílí i se zřetelem na realizaci projektu Revitalizace komunitního centra v Dobré Vodě.

Shrnutí

Jako nejzásadnější problém je obyvateli SVL vnímán nedostatek pracovních příležitostí a diskriminace na trhu práce z důvodu etnické příslušnosti.

Obyvatelé SVL by preferovali zlepšení možností trávení volného času pro děti a mládež.

Vzhledem k relativně velké vzdálenosti SVL od Teplé by se zdálo užitečné budovat sociální služby a poradenství také přímo na místě ve spádových obcích.

S ohledem na prostorovou rozptýlenost SVL je nutné v portfoliu sociálních služeb klást důraz na terénní služby. Obyvatelé ze SVL by se nebránili službě nabízející posilování kompetencí v jednání s úřady. Lze uvažovat i o institutu romského poradce.

Nezisková organizace Český Západ je v povědomí osob ze SVL, avšak služeb terénní pracovníce využívají pouze někteří respondenti na Nové Farmě.

BOCHOVSKO

Údrč je malé sídlo (115 obyvatel podle SLDB 2011), které je součástí města Bochova. Nachází se na silnici k poutnímu místu Skoky, kde silnice už v podobě polní cesty končí. V Údrči se kromě venkovské zástavby a zemědělsky využívaného zámku nachází dvě „bytovky“ v poměrně zdevastovaném stavu. Majitel se dle místního šetření o své vlastnictví příliš nestará. Podle posledních zjištění se majitel o nemovitost 12 let nestaral a ani nevybíral nájem. V domech bydlí stále několik dlouhodobých nájemníků, kteří platí nájem, jejich počet ale dlouhodobě klesá, zároveň se do domu údajně nastěhovali bez vědomí majitele další lidé, kteří nájem neplatí. V domech je prý rozkradeno zařízení kotelny, a tudíž zde nefunguje přívod teplé vody. Fasáda domů je výrazně poškozena, okna jsou často ve velmi špatném stavu, některé byty jsou tak obtížně obyvatelné. Celkově se situace bydlení v těchto domech jeví jako dlouhodobě neudržitelná a chaotická, trvá podle respondentů již více než 8 let. Někteří respondenti mluvili o domech jako o „osadě bez zákona“.

Údrč nebyla zařazena do žádné z analýz sociálně vyloučených lokalit, podle našeho názoru je ovšem možné místní bytové domy jako sociálně vyloučené označit.

Jedním ze společných rysů, který spojuje jinak různorodé „problematické“ lokality, je vysoká intenzita migračních pohybů mezi lokalitami. Tato „neustálá migrace“ některých obyvatel lokalit je spojena se zadlužením za bydlení a je vnímána poměrně negativně (dlouhodobějšími) obyvateli samotných lokalit i obyvateli z okolí lokality. V mnoha případech jsou to mladé romské rodiny, které nezvládnou dlouhodoběji platit za bydlení a na z toho pramenící problémy reagují stěhováním jinam. V některých případech jsou tato častá stěhování spjata s poničením bytů a jejich vybavení, respondenti to nazývali „vybydlování.“

2.2.3 Vzdělávání a školství

Základní školství je nejvyšší stupeň vzdělání, kterého lze standardním způsobem přímo v regionu dosáhnout. Střední a vysoké školy jsou potom nejbližší v Karlových Varech a v Plzni. Základní školy jsou pouze ve městech Teplá, Všeruby, Bečov nad Teplou, Bochova a Úterý a v obcích Kolová, Útviná a Bezděrov. Školáci z ostatních obcí dojíždějí buď právě sem anebo do větších měst mimo území místního partnerství. Nejčastěji do Plzně, Mariánských Lázní, Toužimi a případně do Karlových Varů. Právě nedostatek základních škol v našem regionu je jedním z nedostatků občanské vybavenosti a existence výše zmíněných je v některých případech (Bečov nad Teplou...) velmi reálně ohrožená, především zachování 2. stupně. Mateřské školy jsou na tom podobně jako základní. S tím

rozdílem, že zpravidla kde je alespoň 1. stupeň základní školy, funguje souběžně i mateřská škola. V malých obcích, které dosud zachovaly provoz základního školství, většinou nabízejí péči a vzdělání pro děti od předškolního věku alespoň do páté třídy základní školy.

Základní umělecké školy

Na území MAS Náš region existují dvě ZUŠ v Bečově nad Teplou a v Teplé. Obě školy vzdělávají necelou stovku žáků v hudebních a výtvarných oborech.

Základní školy praktické

V Bochově a Teplé fungují v budovách základních škol také Základní školy praktické, které jsou zaměřeny na vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami. V obou případech je navštěvuje vysoké procento žáků ze sociálně vyloučených lokalit. Podpora činnosti těchto typů škol je v obou případech nutná pro zachování úrovně vzdělání na místních základních školách. Běžné základní školy nejsou v současné době připraveny (profesně i materiálně) na inkluzi žáků se speciálními vzdělávacími potřebami.

Obyvatelstvo obcí charakterizuje relativně nepříznivá vzdělanostní struktura, odpovídající sociálnímu rozvržení, velikosti základních sídelních jednotek a produkčnímu zaměření.⁴

Největší podíl obyvatel s vyučením vykazují obce historicky zaměřené na zemědělskou výrobu (Bezvěrov, Otročin, Úněšov...), naopak vysokoškolsky vzdělaných občanů evidují obce pouze malý podíl (nejvíce především v příměstských lokalitách). Překvapivě vysoký je rovněž podíl těch, kteří svoji školskou dráhu ukončili základní školou.

Vysoké procento obyvatel bez vzdělání v Mnichově je dáno existencí ÚSP pro mentálně postiženou mládež.⁵

2.2.4 Život v obcích

O komunitní život se ve venkovských sídlech zpravidla starají tradiční spolky, jakými jsou Sborny dobrovolných hasičů, tělovýchovné jednoty, případně myslivci či svazy žen. Právě tyto spolky sdružují obyvatele všech vesnic a malých měst a přímo se podílejí na společenském životě daného místa. Hasiči většinou fungují jako organizátoři, ale také jako technické zajištění akcí, jako je například stavění Májky, dětský den či lokální sportovní podniky. Ve většině obcí chybí dostatečné technické zázemí pro konání podobných akcí nebo např. také vhodná místa pro setkávání - upravené centrální části obcí nebo místních částí.

Sdružování obyvatel měst a obcí ve spolky a občanská sdružení je přirozeným jevem. Na jedné straně vznikají kvůli společným zájmům (dobrovolní hasiči, sportovci) či kvůli společné myšlence vedoucí ke zlepšení života v obci (neziskové organizace). Nejobvyklejším druhem spolků na území MAS Náš region jsou právě Sborny dobrovolných hasičů, sportovci, myslivci či různé ženské spolky. Neziskové organizace zde vznikají obvykle jako důsledek společného úsilí o docílení změny nebo z potřeby lépe financovat svou činnost například prostřednictvím grantů, dotací či příspěvků od města nebo obce. Mezi výrazné neziskové organizace, které jsou členy MAS Náš region a také na jejím území působí je například ZO ČSOP Berkut, Bart o. s. nebo Pod Střechou o. s.⁶

⁴ Viz tabulka č. 3 „Školství v regionu“ v tabulkové části dokumentu

⁵ Viz tabulka č. 4 „Vzdělanost v regionu“ v tabulkové části dokumentu

⁶ Viz tabulka č. 5 „Spolkový život v obcích“ v tabulkové části dokumentu

Kulturní život obcí na území MAS Náš region je poměrně bohatý, tradiční, ale umí být i moderní a neobvyklý. Zdaleka totiž nejde jen o klasické akce, jakými jsou oslavy výročí měst, pálení čarodějnic a maškarní pro děti. Každé město či obec se naučily využívat svých unikátů ať už jde o botanickou zahradu v Bečově a z toho vyplývající květinové slavnosti, nebo dobrý nápad a nadšení skupiny obyvatel, jenž vyústí v závody veteránů. Některé akce mají i ekologicko-výchovný charakter a dějí se pod patronátem MAS (Den pro náš region, Den živých vod). Již několik let MAS Náš region vydává pro všechny své obce společný kalendář, který dobře funguje jako propagační materiál. Obsahuje termíny všech důležitých akcí v jednotlivých městech. Dá se říci, že na území MAS nemine týden, aby se nekonala alespoň jedna veřejně přístupná kulturní podívaná. Tento kalendář sdružuje akce regionálního charakteru a vysloveně místní zde nejsou pro velký počet uváděny.⁷

2.2.5 Vybavenost obcí

K důležitým aspektům celkového rozvoje obcí patří i úroveň jejich vybavenosti základní sítí zařízení veřejných a komerčních služeb, zvyšujících standard života obyvatelstva. Tato síť zařízení zahrnuje především veřejné služby, zejména v oblasti mateřského a základního školství, zdravotnických a sociálních služeb, komerční služby v podobě základní obchodní sítě, opravy a drobné provozovny řemeslných služeb, zejména hygienické osobní služby, restaurační a ubytovací kapacity, peněžní služby. K občanské vybavenosti bezpochyby patří i síť zařízení zabezpečující oblast kultury, mimoškolního vzdělávání a sportovního vyžití.

Základní občanská vybavenost je soustředěna do větších sídel. Jejich satelitní části venkovského charakteru většinou plní jen obytnou funkci bez občanské vybavenosti. Celkový stav vybavenosti a služeb v obcích zcela zásadně ovlivňuje nízká hustota osídlení, zaměření oblasti převážně na zemědělskou výrobu a velká vzdálenost od regionálních center.

Jednou z výrazných možností v následujících letech může být obnova nevyužívaných objektů v centrech obcí (fary, školy, hostince), které by mohly do budoucna sloužit jako multifunkční komunitní centra. V těchto objektech mohou být soustředěny sociální a poradenské služby, prostory pro spolkovou a kulturní činnost, ordinace lékaře, mateřská nebo edukační centra. Tento záměr je podporován v mnoha obcích MAS Náš region právě v souvislosti s existencí dlouhodobě nevyužívaných objektů v intravilánu obcí a nedostatečné nabídky služeb v daných obcích. Tato nabídka může také úzce souviset se službami pro rozvoj regionu a podnikání, např. v podobě galerií, místních regionálních muzeí a drobných tematických expozic.

2.2.5.1 Školství

Dosažená úroveň vzdělávání a odborné kvalifikace má těsnou souvislost s ekonomickým i sociálním rozvojem a to nejen na celospolečenské úrovni, ale především na úrovni lokální a regionální.

Na území MAS jsou v současné době 4 základní školy (1. -9. ročník) a další čtyři školy s 1. stupněm a u těchto zařízení fungují i MŠ, které jsou navíc v dalších čtyřech obcích. Vzdělávání je věnována samostatná kapitola, nicméně k občanské vybavenosti patří technické vybavení těchto objektů, které je i přes veškerou snahu zřizovatelů - tedy obcí, v nedostatečném stavu. Na území MAS dále působí 2 Základní školy praktické další dvě Základní umělecké školy, jejichž vybavení je nedostatečné.

⁷ Viz tabulka č. 6 „Kulturní akce v regionu“ v tabulkové části dokumentu

2.2.5.2 Zdravotnictví

Základní zdravotnická péče pro obyvatele je zajišťována ve střediscích praktických lékařů v centrálních obcích nebo v krajských městech Karlovy Vary a Plzeň. Pro velkou část regionu je také dostupná zdravotnická péče v Mariánských Lázních.

Ve většině obcí je zajištěna ordinace praktického lékaře pro dospělé, jedna ordinace pediatra. Odborné ordinace jsou pouze ve větších městech (Teplá, Bochov).

Sociální služby jsou poskytovány spíše výjimečně. V Teplé, Všerubech a Bochově jako součást DPS, v Mnichově je umístěn Ústav sociální péče pro mentálně postiženou mládež.

Další typ terénních sociálních služeb je poskytován neziskovými organizacemi ve vyloučených lokalitách na Tepelsku.

Při podrobnějším zkoumání základní sítě služeb na venkově narazíme na dílčí nedostatky. V řadě obcí například nefungují pošty. Zatímco pro ekonomicky aktivní obyvatele, kteří ve většině případů za prací dojíždějí do (bývalých) okresních nebo krajských měst, je to problém snadno řešitelný, pro seniory a jinak sociálně znevýhodněné obyvatele je to stav krajně nevyhovující. Pro méně mobilní obyvatele některých obcí může být problém například i taková základní potřeba, jakou je návštěva lékaře či možnost nákupu potravin.

2.2.5.3 Volnočasové aktivity

Infrastruktura pro volnočasové aktivity doznala za posledních 10 let výrazného rozšíření. Téměř ve všech obcích je k dispozici dětské hřiště, mnohde také fotbalové hřiště či víceúčelová sportovní zařízení. Velkým problémem opět zůstávají místní části, které jsou do této doby bez vybavení. Příkladem může být Teplá, která ve svých 24 místních částech má jedno fotbalové hřiště, 3 dětská hřiště či jeden tenisový kurt.⁸

2.2.5.4 Kulturní a obecní domy

Významnou složkou kulturního života jsou společenské události (taneční zábavy, diskotéky pro mladé, kina, prodejní výstavy a veletrhy). Zázemím pro tyto aktivity jsou kulturní domy, obecní domy, společenské sály a sokolovny. Budovy tohoto typu jsou především ve větších obcích a městech regionu (Teplá, Bečov, Bochov či Číhaná). V menších obcích se jedná především o sály místních hostinců.

Přesto jsou i tato místa významná pro kulturní a společenský život. Ve většině obcí je nutné tyto objekty modernizovat a mnohde je možné je nově vybudovat z objektů, které již neslouží svému původnímu účelu, např. školy.

Jedním z příkladů je projekt obce Otročin, kdy byl přestavěn objekt bývalé školy na klubovnu pro místní spolek, společenský a výstavní prostor a obecní hostinec. Celá akce byla financována z Programu rozvoje venkova Karlovarského kraje a POV MMR. Na znovuotevření nevyužívaného objektu se významnou měrou podíleli členové místního dobrovolného hasičského sboru.

Dokladem důležitosti těchto budov pro život v obci jsou příklady obcí, kde se taková společenská centra připravují či obnovují, protože je zde silně pociťována jejich absence – například město Všeruby, kde je výstavba podobného zařízení ve fázi příprav, či město Bečov nad Teplou, kde je postupně přebudován objekt bývalé fary na komunitní centrum, které bude zázemím pro neziskové organizace ve městě.⁹

⁸ Viz tabulka č. 7 „Zázemí pro volnočasové aktivity v obcích“ v tabulkové části dokumentu

⁹ Viz tabulka č. 8 „Občanská vybavenost v obcích“ v tabulkové části dokumentu

2.2.5.5 Komunitní centrum Kašpar na Vidžíně

Vybudování Komunitního centra Kašpar je plánováno v objektu bývalého hostince s krámem v domě čp. 50 ve Vidžíně, který MAS Náš region zakoupila v roce 2010 za účelem vybudování komunitního centra s expozicí věnovanou geoparku Egeria, který je vyhlášen na části území MAS Náš region.

Obec Vidžín má ideální geografickou polohu uprostřed území MAS, je místní částí historicky zajímavého městečka Úterý a leží na hranici CHKO Slavkovský les. V případě objektu komunitního centra se jedná o soubor dvou historických objektů pravděpodobně z pol. 19. stol. Začátkem 20 stol. byl hlavní objekt přestavěn na hostinec. Přízemí sloužilo pro potřeby hostince s kuchyní, v patře byla obytná část. Vedlejší objekt poskytoval hospodářské zázemí s příležitostným ubytováním. Celý objekt byl naposledy využíván v období 2. sv. války, z toho plyne i jeho stávající velmi zchátralý stav v době koupi nemovitosti. V současnosti je celý areál v majetku MAS Náš region, která usiluje o jeho záchranu. Od roku 2011 MAS Náš region průběžně zaměstnává 1 pracovníka v rámci veřejně-prospěšných prací, který provádí drobné údržbové práce. V roce 2013 se začalo s realizací projektu spolupráce Regionální centra setkávání U Haranta a Kašpara, který napomáhá stavební obnově části objektu a v jehož rámci zde probíhal první pilotní cyklus akcí pro veřejnost. Předmětem projektu byly pouze stavební práce v přízemí hlavního objektu, venkovní terasy a opěrné zdi. Navrhované využití v zásadě nemění poslední fungující provozní schéma a výtvarné a technické řešení odpovídá historickému charakteru objektu dotvářejícímu malebný ráz obce. Vzácně dochované autentické truhlářské prvky byly repasovány, omítky jsou opraveny původní vápennou technologií respektující difúzní otevřenost historických konstrukcí a v části objektu bylo vybudováno sociální zázemí a prozatím je zprovozněna jedna místnost, sloužící jako učebna a badatelna.

Pro dům bude užíván název "Kašpar" připomínající patrně nejvýznamnějšího rodáka z nedalekého městečka Úterý, pozdějšího tepelského opata a zakladatele Mariánských Lázní Karla Kašpara Reitenbergera (1779-1860), který sám byl velmi vzdělaný a zasloužil se i o vybudování několika škol. Proto byl nepřímo vybrán jako patron domu, který bude sloužit především jako společenské a vzdělávací centrum pro děti ze základních škol ze širokého okolí, ale i širší veřejnost. Hlavní programovou náplní centra budou kurzy, semináře a dílny včetně pobytových akcí. Objekt bude využíván nejen MAS, ale i řadou místních organizovaných i neorganizovaných spolků zaměřených na děti, mládež, sport, kulturu, umění i řemesla (např.: Hrdibor Všeruby, Úterské občanské sdružení Bart, Dětský folklorní soubor Stázka - Teplá, Občanské sdružení Pod Střechou, ZO ČSOP Teplá, Svaz žen Otročin atd.), ale také dalšími organizacemi (školy, dobrovolní hasiči, sportovní oddíly apod.).

V budoucnu je plánována oprava vnějšího pláště a obnova oken a dveří. Tato oprava bude probíhat s maximálním důrazem na zachování autentičnosti vzhledu objektu jak tvarovém tak i materiálovém. V rámci workcampu a workshopů budou řešeny pod odborným dohledem stavebního či zahradního inženýra úpravy okolí objektu, všech zahradních prostor i kamenné ohradní zdi u zahrady. V atriiovém dvorku mezi vysokou kamennou zdí a objektem komunitního centra vznikne polozastřešené atrium určené k relaxaci, výuce i poznání geologických vzorků, upozorňující na zajímavosti v rámci geoparků Egerie a GeoLocí, které jsou součástí Česko-bavorského geoparku. Na konstrukci, která bude zároveň sloužit i jako podpěra a stabilizace zdi, bude umístěna venkovní geologická expozice a dále instalovány další geologické artefakty (vzorky místních hornin) vhodné i pro posezení. K přenosu informací budou instalovány vhodné infotabule a popisky. Součástí venkovní

expoziční budou i jednoduché badatelské pomůcky jako lupa či geologické kladívko. V přízemí komunitního centra budou dokončeny stavebními úpravami přízemní prostory komunitního centra (rozvody a technologie, podlahy, interiérové omítky), tak aby bylo možno vybavit přírodovědeckou laboratoř a nainstalovat vitríny a další prezentační vybavení pro geologickou expozici. I při stavební úpravě přízemí bude brán ohled na autentičnost prostoru a dochované historické stavební prvky.

V rámci dalších úprav objektu se řeší také zprovoznění další části přízemí bývalého kupeckého domu. Zpřístupněna bude jedna místnost, která bude sloužit jako přírodovědná laboratoř a dojde k opravě střechy objektu, obnově vnějšího pláště a osazení repasovaných oken a dveří.

Vybudování Komunitního centra Kašpar společně s venkovním atriem a přírodovědnou učebnou vzešlo z diskuze mezi jednotlivými členy MAS a partnery předchozích projektů. Dlouhodobým cílem MAS je celkové bezplatné využití objektu pro vzdělávací a volnočasové aktivity dětí a mládeže a různých zájmových skupin z území MAS Náš region, ale také z partnerských MAS. Provozovatelem komunitního centra bude MAS Náš region. Prostory centra budou využívány dle potřeb jednotlivých zájmových skupin, předpokládá se minimálně 15 jednodenních akcí za rok a další víkendové a týdenní pobyty - tábory, studentské workcampy, školy v přírodě, řemeslné kurzy.

2.3 Technická infrastruktura a doprava

2.3.1 Technická infrastruktura

Rozvoj technické infrastruktury obcí na území MAS Náš region byl v uplynulých letech v mnoha ohledech zanedbáván. Důvodem je sídelní roztržitost do malých venkovských osad a investiční politika předrevolučních vlád, kdy byla podporována výstavba pouze v tzv. střediskových obcích. Ve většině obcí je ve velmi špatném technickém stavu síť místních komunikací a účelových komunikací. Dalším problémem je technický stav komunikací nižších tříd vedoucích do jednotlivých místních částí.

Ve valné většině obcí je vyřešeno zásobování pitnou vodou a jsou také vyřešeny otázky čištění odpadních vod. Toto ovšem neplatí pro místní části, kde je situace opačná.¹⁰

2.3.1.1 Veřejná prostranství

Na území MAS Náš region byla již v minulém období věnována větší pozornost veřejnému plánování i realizaci úprav veřejných prostranství, především návší. Tato zkušenost se postupně přenáší i do ostatních oblastí regionu. Upravená místa k setkávání, tedy veřejná prostranství, jsou důležitá nejenom pro turismus, ale především pro samotné obyvatele regionu. Proto na jejich úpravu a využívání je kladen tak velký důraz. V době nedávně minulé nebyla přestavba a nové úpravy těchto míst dobře koordinovány a často docházelo k neplánovité zástavbě těchto míst. Velice důležité je využití dobré praxe společných plánování veřejných prostor s občany a veřejných projednávání navržených úprav. I nadále je třeba této problematice věnovat velkou pozornost a podporovat jednotlivé obce a města regionu při komplexním řešení této problematiky.

¹⁰ Viz tabulka č. 9 „Technická infrastruktura“ v tabulkové části dokumentu

Na obnově parků, návsi a míst k setkávání spolupracovala MAS s obcemi v letech 2008 - 2010 v rámci projektu Obnova obcí v pohraničí a Oživení obcí v pohraničí. Během těchto projektů spolupráce se za přispění veřejnosti upravilo přes 30 míst, především v místních částech jednotlivých obcí. Stále ještě zbývá více než polovina obcí a více než dvě třetiny jejich místních částí, které na podobné zásahy teprve čekají.

Konkrétními problémy jsou neudržované návěsní rybníky, náletové dřeviny, nevyřešený odtok dešťových vod a absence chodníků, informačních a vývěsních panelů a zpevněných ploch.

Velmi zdařilá obnova proběhla například v Ovesných Kladrubech, kde byla současně řešena zeleň v intravilánu obce, obnova dětského hřiště a plocha pro společenské akce i zpevněná plocha pro možnost trhů během slavností, které v obci pravidelně probíhají.

Stejně tak byly upraveny návěsní prostory v místních částech obce Otročín, která se v roce 2013 stala krajským vítězem v soutěži Vesnice roku.

V rámci projektů spolupráce nebyly řešeny pouze centrální části obcí, ale také možné vycházkové cíle v těsné blízkosti obcí. Např. v Bochově došlo k úpravě Hladového vrchu (vzdáleného 500 m od centra), který se nyní stal cílem výletů a setkávání místních obyvatel.

Příklady dobré praxe a maximální možné zapojení místních obyvatel je zárukou pro následnou údržbu a životaschopnost těchto projektů. Společné plánování, exkurze, příklady dobré praxe a následná společná realizace projektů jsou základem pro zlepšení kvality života v obcích.

2.3.1. 2 Brownfields

Opuštěná území s rozpadajícími se obytnými budovami, nevyužívané dopravní stavby a nefunkční zemědělské objekty jsou častým problémem v obcích na území MAS Náš region. Původně zemědělská oblast je doslova poseta množstvím těchto lokalit. V letech 2008-2009 proběhlo mapování brownfields s následným hodnocením jejich dalšího využití. Mnohé lokality jsou vyhodnoceny jako území s ekologickou zátěží nebo jsou následkem nezájmu majitelů místem černých skládek. Problémem venkovského prostoru jsou většinou nevyužívané naddimenzované zemědělské komplexy, které byly vystavěny v období 1948 – 1989.

Nevyužívané objekty jsou shrnuty do několika kategorií, kdy největší podíl tvoří zemědělské areály, ale také objekty vysoké kulturní a historické hodnoty - většinou panská sídla nebo dnes i vesnické školy a fary.

Mezi současné brownfields se stále častěji řadí také objekty občanské vybavenosti, které časem ztratili svou původní funkci. Objekty umístěné v centrech obcí, jež sloužily jako prodejny bývalé Jednoty, zdravotní střediska, fary a školy jsou dnes stejně problematické jako bývalé kravíny a budovy v majetku Správy železniční dopravní cesty.

Tento problém se diskutoval téměř na všech setkáních s veřejností v jednotlivých obcích MAS Náš region. V mnoha případech již dochází k částečné revitalizaci a využití objektů (Ovesné Kladruby, Otročín), v mnoha obcích je podobná obnova pouze ve formě úvah a záměrů, nicméně využití těchto objektů pro několik institucí se jeví jako velmi vhodná forma využití novodobých brownfields.

2.3.2 Doprava

R6 Praha - Karlovy Vary

I/20 - Karlovy Vary – Plzeň

železnice Karlovy Vary – Mariánské Lázně (Teplička, Bečov, Teplá, Ovesné Kladruby, Otročín a jejich místní části)

Hustota silniční sítě na území MAS Náš region je z hlediska základních potřeb propojení jednotlivých sídel vyhovující. Je zde však příliš velký podíl silnic III. a IV. třídy a místních komunikací. Trasy jsou většinou zastaralé, ve špatném technickém stavu, v mnoha případech vedou v historicky daných stopách přes centra sídel, což nevyhovuje stávajícím dopravním požadavkům, způsobuje zhoršení bezpečnosti silničního provozu a lokální zhoršení životního prostředí. Ani technický stav dopravní infrastruktury, zejména povrchů silnic, není uspokojivý, i když se v posledních letech velmi zlepšuje. Tento stav je způsoben především nedostatkem finančních prostředků na opravy a údržbu.

Pro rozvoj cestovního ruchu je nutná urychlená rekonstrukce silnic II. a III. třídy zejména do turisticky atraktivních sídel a nová výstavba cyklostezek souběžných s dopravně exponovanými komunikacemi. Nově značené cyklotrasy, jsou v celém území MAS vedeny především po silnicích III. a IV. třídy a po místních komunikacích, proto je třeba stavu těchto komunikací věnovat náležitou pozornost, neboť do nejatraktivnějších míst regionu se dostane cyklista právě po nich. Dále bude nutná obnova či nová výstavba polních cest, které byly zrušeny v době scelování zemědělských pozemků tam, kde chybí vazba obcí na okolní lesy a vazba mezi sousedními obcemi.

Z hlediska železničního spojení je část území dostupná po regionální železniční trati Karlovy Vary - Mariánské Lázně a částečně také Bečov nad Teplou - Rakovník. Problematické je spojení v Plzeňské části regionu, která je bez železniční dopravy. Na trati K. Vary - M. Lázně jsou některé zastávky vzhledem k poloze sídel nevhodně umístěny a snižují tak zájem cestujících o přepravu na trati. Vzhledem k popsaným problémům je spíše než využívání těchto tratí pro rychlé dosažení určitého místa možnost využít tuto trasu pro rozvoj turistiky a cykloturistiky, neboť prochází téměř nenarušenými kouty přírody.

Dopravní obslužnost je zčásti zajišťována železniční, ale zejména pak autobusovou dopravou, kde došlo k významné redukci spojů a celkově ji lze charakterizovat jako nedostatečnou, zejména v určitých částech regionu. Na rozšíření počtu spojů nemají obce dostatek finančních prostředků. Také je třeba optimalizovat návaznost autobusových a železničních spojů. Nejlépe dostupnými sídly jsou města Všeruby, Teplá a Bečov nad Teplou a to díky poloze na hlavních silničních a železničních tazích a poloze v turisticky atraktivní oblasti.

Situace dopravní obslužnosti z perspektivy rozvoje cestovního ruchu, kladoucí důraz na sezónní a mimosezónní období je nevyhovující. Řada autobusových spojů provozovaných během školního roku po jeho skončení v prázdninovém období, kdy se očekává největší příliv turistů, nefunguje.

2.3.3 Bydlení

Území je převážně venkovskou oblastí, proto naprostou většinou převládá bydlení v rodinných domech. Venkovský ráz byl v minulosti narušován výstavbou panelových, nebo bytových domů, které sice působily a působí v obcích velice neesteticky, avšak částečně řešily a stále řeší problém bydlení mnoha jejich obyvatel.

K výstavbě nových bytových domů již delší dobu nedochází, ojediněle jsou stavěny rodinné domy, investorem však nejsou obce. Obce, které mají zpracovaný územní plán, mají přípravu obytných zón a některé i výstavbu nových ubytovacích kapacit pro občany v těchto plánech zahrnutý, realizaci záměrů však brání trvalý nedostatek finančních prostředků.

Ve většině obcí v posledních letech téměř vůbec nepřibývají nové byty či domy. V rádech jednotek se takové přírůstky počítají v šesti městech a obcích v Karlovarském kraji. Výraznou výjimkou je potom město Všeruby, kde počet dokončených bytů, respektive rodinných domů podle údajů Českého statistického úřadu překročil desítku.

V obcích bylo při minulém sčítání sečteno i velké množství domů sloužících k bydlení, ale trvale neobydlených. Převážná část je jich v rodinných domcích. Největší podíl slouží k rekreaci (tzv. nevyčleněné chalupy).¹¹

Stav kvalitativních ukazatelů domovního fondu souvisí s jeho stářím. Průměrné stáří trvale obydlených domů se pohybuje v rozmezí 55 – 60 let. Nejstarší domovní fond je v Bečově nad Teplou (cca 71 let), „nejmladší“ ve Všerubech (52 let). Nejvíce domů bylo postaveno do roku 1919 a do roku 1980. V posledních desetiletích je patrný pokles intenzity výstavby.

Nová výstavba, orientovaná více do větších sídel, sice zlepšila kvalitativní standard užívaného domovního a bytového fondu, vcelku však zhoršila urbanistické prostředí obcí.

Výjimku v tomto výčtu tvoří opět obce v těsném sousedství velkých měst, kde je výraznější výstavba nových rodinných domů, např. Kolová, Stanovice, Nevřeň a Všeruby.

2.4 Životní prostředí

Jedinečná příroda, unikátní prvky přírodního dědictví, tajemný kraj živých vod. To je přírodní bohatství na území místního partnerství Náš region. Největší podíl rozlohy chráněných území zaujímá Chráněná krajinná oblast Slavkovský les - celé území Slavkovského lesa a většinu Tepelské vrchoviny, okrajově zasahuje do Doupovských hor. Jeho celková rozloha činí 610 km² a chráněnou oblastí byl Slavkovský les vyhlášen v roce 1974 zejména kvůli snaze ochránit minerální prameny v lázeňském trojúhelníku Karlovy Vary-Mariánské Lázně-Františkovy Lázně. Nejvyššími vrcholy Slavkovského lesa jsou Lesný (983 m) a Lysina (982 m) u Kynžvartu. Většinu oblasti odvodňují řeky Teplá a Ohře. V jižní části CHKO se dochovalo několik vrchovištních rašelinišť. Nejvýznamnější přírodní útvary jsou chráněny v 21 malých rezervacích jako např. Křížky, Homolka, Kladské rašeliny, Pluhův bor, Planý vrch, Smraďoch, Vlček, Upolínová louka pod Křížky, Dominova skalka, Holina atd.

Významným přírodním fenoménem oblasti jsou početné vývěry studených a teplých minerálních pramenů, jež založily slavnou tradici lázeňství v územním trojúhelníku Karlovy Vary - Mariánské Lázně - Františkovy Lázně. Minerální prameny Slavkovského lesa vznikly v souvislosti s dozníváním sopečné činnosti třetihor. Jejím svědectvím jsou i četné vulkanické výrony (Homolka u Bečova, Andělská hora aj.).

Díky absenci rozsáhlejší průmyslové produkce a poměrně velké vzdálenosti od producentů exhalátů disponuje území Našeho regionu jedním z nejkvalitnějších životních prostředí v České republice. Výskyt léčivých minerálních pramenů a existence mnoha přírodních chráněných lokalit přispívá k větší atraktivitě pro potenciální návštěvníky regionu.

Nadmožská výška velmi členitého území MAS Náš region se pohybuje v rozmezí 400 – 800 metrů nad mořem a je zařazeno do výrobních podoblastí B1, B2 a B3 (bramborářská a bramborářsko-ovesná), H1 a H2 (horská) s vlivem chladnějšího klimatu Slavkovského lesa. Průměrná roční teplota sledované oblasti se pohybuje kolem 5 až 7 stupňů Celsia, průměrná teplota ve vegetačním období je 11 – 12 °C. Průměrný roční úhrn srážek dosahuje až 800 milimetrů.

2.4.1 Odpadové hospodářství

Ve většině obcí regionu je uplatňován tříděný sběr papíru, skla a plastů do kontejnerů na separovaný odpad, jejichž svoz zajišťuje několik společností. Nebezpečné a problémové složky komunálního odpadu jsou odstraňovány mobilním sběrem a následným předáním odpadů

¹¹ Viz tabulka č. 10 „Bydlení v obcích“ v tabulkové části dokumentu

oprávněným osobám k likvidaci.

Na území regionu nefunguje žádná skládka komunálního odpadu, nejvíce jsou využívány skládky v těsném sousedství regionu - Činov u K. Varů nebo Chotíkov u Plzně.

Stejně tak na území MAS neexistuje žádná třídící linka ani jiné zařízení, zpracovávající odpad.

V jednotlivých obcích se postupně daří řešit problematiku likvidace biologicky rozložitelného odpadu. Ve většině případů jsou kompostárny zřizovány ve spolupráci s místními zemědělci. Tento trend by se měl v budoucnu rozšířit i na další místa v regionu.

2.4.2 Ochrana ovzduší

Kvalita ovzduší je ve sledovaném území na dobré úrovni a obecně lze konstatovat, že region není příliš zatížen znečišťujícími látkami v ovzduší.

Hlavním zdrojem znečišťování ovzduší jsou převážně kotelny na pevná paliva, které jsou často konstruovány za účelem spalování nekvalitního hnědého uhlí. Na těchto územích vznikají snahy tento stav do budoucna řešit.

Za podpory Programu rozvoje venkova vystavělo město Úterý spalovnu na štěpky, která zásobuje teplem obecní domy a byty v Úterý. Stejně tak byla vybudována kotelna na biomasu v areálu zahradnictví v Teplé, která nahradila stávající kotelnu na tuhá paliva a jsou odsud vytápěny skleníky a provozní zázemí zahradnictví. Vliv na kvalitu ovzduší mají v území i malé zdroje znečišťování (kotelny, čerpací stanice). Místy se negativně projevuje vliv reliéfu, především v obcích ležících v údolích, kde vznikají inverzní situace.

Úroveň znečištění ovzduší v regionu by se měla v následujících letech snižovat, neboť s postupnou plynofikací sídel a s přechodem na alternativní zdroje energií bude docházet k omezování spalování tuhých paliv. Vzhledem k velikosti jednotlivých sídel a k dopravní poloze celého území se nepředpokládá výrazné zvyšování zátěže ovzduší v souvislosti s rostoucí automobilizací.

2.4.3 Ochrana vod

Ochrana vod je významnou součástí péče o životní prostředí. V regionu mají z hlediska krajiny vodstva velký význam vody povrchové, podzemní a minerální.

Vodní plochy zauímají zhruba 2% plochy území. Nejvýznamnější vodní plochou jsou vodní díla Stanovice a Podhora.

Většina území patří do povodí řeky Teplá, která protéká celým územím v severní části. V jižní části odvodňuje území MAS Mže (Úterský potok) a Berounka (Třemošná).

Ochrana vod napomáhá změna v hospodaření a využívání krajiny, přechod od intenzivního zemědělství k extenzivnímu, postupná obnova retenčních nádrží, revitalizace malých vodních toků a realizace projektů komplexních pozemkových úprav a ÚSES, která je ovšem brzděna nedostatkem finančních prostředků a nevyřešenými majetkovými vztahy v extravilánech obcí.

Přestože kvalita vod ve většině toků je uspokojivá (v území neexistuje významný průmyslový znečišťovatel, největší sídla jsou napojena na ČOV a mají tudíž otázku čištění odpadních vod vyřešenou), dochází k jejich znečišťování zejména u upravených toků. Potenciálním zdrojem zemědělského znečištění jsou rovněž různá polní hnojiště, silážní jámy či jímky tekutých hnojiv.

Mezi přírodní podmínky, které významnou měrou ovlivňují atraktivitu regionu, patří výskyt léčivých minerálních pramenů v centrální části Slavkovského lesa. Vývěry jsou zmapované a využívány na území obcí Ovesné Kladruby, Mnichov, prameny, Teplá, Bečov nad Teplou, Otročin a Bochov. Minerálním pramenům a pramenným oblastem je věnována samostatná kapitola.

Vzhledem k poloze mikroregionu, ochranným pásmům vodních zdrojů a ochranným pásmům

přírodních léčivých zdrojů je třeba na řešení zneškodňování odpadních vod klást zvýšený důraz. Je třeba postupně dobudovat chybějící čistírny odpadních vod a chybějící stokové kanalizační sítě ve všech obcích regionu.

Potřebné a významné bude i zpracování revitalizačních studií pro zvýšení retenční schopnosti krajiny a ochrany biodiverzity a jejich následná realizace. Jedná se především o velké množství v minulosti zrušených a následně i zlikvidovaných rybníků, jejichž funkce nebyla ničím nahrazena.

Ochrana významného potenciálu vod je další oblastí životního prostředí, kterou je nutné se podrobněji zabývat a s ohledem na očekávaný rozvoj cestovního ruchu je nutné přijmout příslušná opatření k jejímu zlepšení.

2.4.4 Ochrana půdy

Převážnou část půdního fondu zaujímá půda zemědělská, z 50% ji tvoří trvalé travní porosty. Nejběžnějším půdním druhem jsou písčitohlinité a hlinitopísčité, většinou s vysokým obsahem skeletových částí.

Majitelem stále ještě podstatné části zemědělské půdy je stát prostřednictvím Pozemkového fondu ČR, tato půda je pronajímána zemědělským podnikům a nejmenší podíl půdního fondu je v majetku fyzických osob. Velkou roli při vlastnictví půdy hrají dosud nevyřešené církevní restituční, které blokují odprodej půdy soukromým vlastníkům (například historický majetek Kláštera Teplá).

Dle analýzy dlouhodobého vývoje území od roku 1990 se výrazně snížil podíl orné půdy (o 27 %) a pokleslo procento zornění (o 16 %). Před rokem 1989 byl silný tlak na zvyšování plochy orné půdy. Často byly zorněny podmáčené lokality, vlhké louky a svažité pozemky. Z hlediska ochrany přírody se jednalo o katastrofální zásahy do lučních a mokřadních ekosystémů, které se teprve nyní začínají obnovovat. Je nutná podpora těchto aktivit, dále je nutno se zaměřit i na zvyšování půdní úrodnosti a schopnosti půdy zadržet vodu a živiny.

Lesní půda se rozkládá na 40% řešeného území. Majitelem a správcem většiny lesů v dané území je stát prostřednictvím Lesů ČR s. p.. Dalším významným vlastníkem lesů jsou obce a města na území MAS.

Lesní porosty jsou z dříví většiny tvořeny smrkovou monokulturou a jejich funkce je převážně hospodářská.¹²

2.5 Území CHKO Slavkovský les

2.5.1 Územní vymezení CHKO Slavkovský les

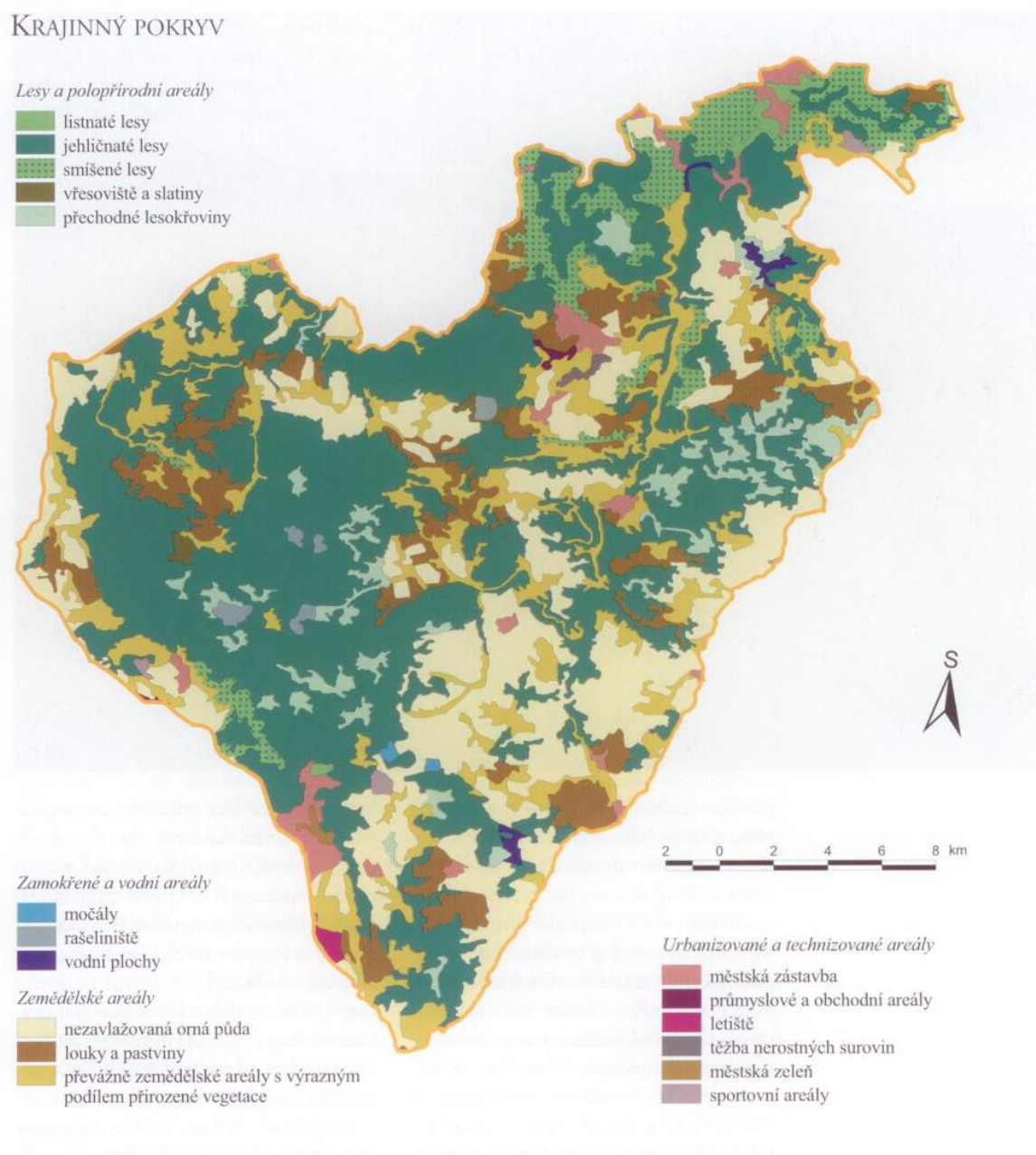
Chráněná krajinná oblast Slavkovský les je v současné době jediným velkoplošným chráněným územím na území Karlovarského kraje. Vyhlášena byla 3. května 1974 Výnosem Ministerstva kultury ČSR ze dne 3. 5. 1974 o zřízení CHKO Slavkovský les. Rozprostírá se v Karlovarském a z části v Plzeňském kraji na území okresů Cheb, Karlovy Vary, Sokolov a Tachov. Leží přibližně v trojúhelníku mezi Karlovými Vary, Mariánskými Lázněmi a Chebem. Jejím posláním je ochrana krajiny jako vyváženého prostředí, zajišťující zejména přírodní ozdravné vlivy a podmínky pro komplexní lázeňskou péči, neporušenost přírodních léčivých zdrojů a ochranu typických znaků krajiny. Její rozloha je 60 628,3189 ha, přičemž většina leží na území Karlovarského kraje, pouze 2,98 % rozlohy přesahuje do Plzeňského kraje. Vymezení hranic CHKO je slovní a vede po pevných

¹² Viz tabulka č. 11 „Půda“ v tabulkové části dokumentu

hranicích rozeznatelných v terénu. CHKO Slavkovský les je utvářena geomorfologickými částmi celků Podkrušnohorské soustavy. Jsou to Slavkovský les, Doupovské hory, Tepelská vrchovina, Tachovská brázda, Chebská pánev.

Podrobná charakteristika celého území i jednotlivých zón je uvedena v Plánu péče (Schlossar a kol. 1998).

Obr. 1 – Krajinný pokryv

Obr. 2 – Zvláště chráněná území a památné stromy

ZVLÁŠTĚ CHRÁNĚNÁ ÚZEMÍ A PAMÁTNÉ STROMY

2.5.2 Územní vazby na MAS

CHKO Slavkovský les je utvářena geomorfologickými částmi celků Podkrušnohorské soustavy. Jsou to Slavkovský les, Doupovské hory, Tepelská vrchovina, Tachovská brázda a Chebská pánve.

Je složena z následujících krajinných celků:

1. Tepelsko
2. Svahové až údolní partie na Mariánskolázeňsku a Kynžvartsku
3. Západní svahy Slavkovského lesa do Chebské pánve
4. Svahy Slavkovského lesa do Sokolovské pánve a zaniklé osady
5. Centrální lesnatá vrchovina Slavkovského lesa a lesní komplex vrcholové části
6. Oblast bezprostředně ovlivněná středověkou těžbou cínu

7. Údolí středního a dolního toku řeky Teplé a lesní komplex Bečovska
8. Severní svahy Slavkovského lesa a údolní kaňon řeky Ohře
9. Východní část oblasti
10. Údolí Kosího a Jilmového potoka

Zasahuje také na území 5 MAS. Jedná se o MAS Náš region o.s, MAS21 o.p.s, MAS Sokolovsko o.p.s., MAS Vladař o.p.s, MAS Český západ –Místní partnerství o.s.

- Na území **MAS Náš region** o. s. zasahuje velkoplošné chráněné území CHKO Slavkovský les na území členských obcí Kolová , Stanovice , Bochov, Teplička, Bečov nad Teplou, Chodov, Krásné Údolí, Útvina, Otročin, Mnichov, Ovesné Kladruby, Prameny
- Na území **MAS 21**, o. p. s. zasahuje velkoplošné chráněné území CHKO Slavkovský les na území členských obcí Milíkov, Stará Voda, Tuřany, Dolní Žandov, Valy, Vlkovice, Zádub – Závišín a měst Lázně Kynžvart a Mariánské Lázně.
- Na území **MAS Sokolovsko**, o. p. s. zasahuje CHKO Slavkovský les na území členských obcí Březová, Horní Slavkov, Hory, Krásno, Kynšperk nad Ohří, Loket, Nová Ves, Rovná, Staré Sedlo
- Na území MAS Český západ –Místní partnerství o.s. zasahuje velkoplošné chráněné území CHKO Slavkovský les na území členských obcí Holubín, Pístov, a částečně Dolní Kramolín, Michalovy Hory, Boněnov
- Na území MAS Vladař o.p.s zasahuje CHKO Slavkovský les je velice okrajově v části obce Andělská Hora.

2.5.3 Historie CHKO Slavkovský les

Slavkovský les je starou kulturní krajinou osídlenou již v raném středověku. Staleté působení člověka na krajinu se odrazilo ve vegetačním krytu takřka celé CHKO a stalo se tak základním aspektem určujícím východiska v úkolech ochrany genofondu flóry CHKO. Aktuální problémy ochrany genofondu vyvstaly s intenzifikací využívání krajiny. Tento přístup rozdělil původně extenzivně obhospodařovanou zemědělskou krajinu ve dva protikladné krajinné prvky: intenzivně obdělávané plochy a ladem nechané plochy.

2.5.4 Důvody ochrany

Důvodem ke zřízení chráněné krajinné oblasti byl, na rozdíl od většiny podobných horských a vrchovinných oblastí, zájem na ochraně přírodního zázemí nejvýznamnějších lázní – Karlových Varů, M.Lázní a Fr. Lázní. Předmětem ochrany je území, ve kterém jsou koncentrovány četné přírodní léčivé zdroje – prameny minerálních vod, výrony plynného oxidu uhličitého a léčivé peloidy, zde zastoupené ložisky rašeliny. Proto jsou lázeňské lesy, parky a celá krajina se svou urbanizací součástí komplexu, o který je nutno pečovat z hlediska ochrany zázemí lázní.

2.5.5 Fauna a flora

2.5.5.1 Nejcennější lokality

Nejcennějšími soubory přírodních stanovišť na území CHKO jsou:

- horská a blatková vrchoviště a na ně navazující podmáčené a rašelinné smrčiny v oblasti Kladské
- skalní, lesní, mokřadní a luční biotopy vázané na hadcové podloží

- zachovalé porosty bukového stupně v okolí Mariánských Lázní, Kynžvartu, Karlových Varů a v kaňonu Ohře
- mezofilní luční enklávy kolem Těšova, Bečova, Javorné a Michalových hor
- skalní stanoviště v kaňonech Ohře a Teplé
- přechodová rašeliniště a slatiniště v pramenných pánvích a nivách drobných vodních toků navazující na minerální vývěry.

Nejvýznamnější rostlinné druhy území jsou:

- rožec kuřičkolistý, vrba borůvkovitá, sleziník hadcový, sleziník nepravý, vřesovec pleťový, hořeček drsný Sturmův, svízel sudetský

Nejvýznamnější živočichové, kteří se v území vyskytují, jsou:

- chřástal polní, sysel obecný, hnědásek chrastavcový, žlutásek borůvkový, čáp černý

Nejvýznamnější přírodovědecké fenomény jsou na území CHKO Slavkovský les chráněny v maloplošných chráněných územích. Celkem to jsou 2 NPR, 3 NPP, 11 PR a 17 PP. Kromě těchto území je navrženo celkem 21 evropsky významných území k ochraně přírodních stanovišť (rašelinné lesy, acidofilní smrčiny, horská vrchoviště, přechodová rašeliniště a třasoviště, bučiny, oligotrofní vody, suťové lesy, bezkolencové a smilkové louky, vřesoviště a skalní stanoviště), živočichů (hnědásek chrastavcový, sysel obecný, netopýr černý, netopýr velký) a rostlin (sleziník hadcový, svízel sudetský, rožec kuřičkolistý).

2.5.6 Maloplošná ZCHÚ na území CHKO SL

Maloplošná zvláště chráněná území (MZCHÚ) jsou zřizována ke zvýšené územní ochraně přírodovědecky nebo esteticky zvláště cenných nebo jedinečných území. Při vyhlášení se stanovují podmínky jejich ochrany a zpracovává se jejich plán péče, který se v pravidelných intervalech obnovuje. Dle zákona č. 114/1992 Sb. se používají 4 kategorie maloplošných ZCHÚ: Národní přírodní rezervace (NPR), Národní přírodní památka (NPP), Přírodní rezervace (PR), Přírodní památka (PP). Chráněné území je do kategorie zařazováno dle jeho významu, způsobu obhospodařování, rozlohy a přisnosti ochranných podmínek.

2.5.6.1 Přehled zvláště chráněných území (ke dni 30.7.2014):

Většina území CHKO Slavkovský les leží v Karlovarském kraji a proto i převážná většina maloplošných zvláště chráněných území patří pod karlovarský kraj, výjimky jsou označeny.

Národní přírodní rezervace

Poskytuje ochranu jedinečným přírodním ekosystémům nebo jejich souborům, vázaným na přirozený reliéf a typickou geologickou stavbu, v mezinárodním nebo národním měřítku ojedinělým svou strukturou, zachovalostí a přítomností význačných přírodních fenoménů.

- NPR – Kladské rašeliny
- NPR – Pluhův bor

Národní přírodní památky

Zpravidla území menší rozlohy s cílem zachování určitých specifických přírodních objektů vysoké

(národní až nadnárodní) hodnoty. Národní přírodní památky vyhláší Ministerstvo životního prostředí obecně závazným předpisem (vyhláškou).

- NPP Křížky
- NPP Svatošské skály
- NPP Upolínová louka pod Křížky

Přírodní rezervace

Určena k ochraně ekosystémů význačných pro určitý region či geografickou oblast. Má stanoveny obdobné základní ochranné podmínky jako národní přírodní rezervace a vyhláší ji obecně závazným předpisem příslušný krajský úřad.

- PR Holina
- PR Lazurový vrch (Plzeňský kraj)
- PR Mokřady pod Vlčkem
- PR Planý vrch
- PR Podhorní vrch
- PR Prameniště Teplé
- PR Rašeliniště u myslivny
- PR Smraďoch
- PR Údolí Teplé
- PR Vlček
- PR Žižkův vrch

Přírodní památky

Obdobou národní přírodní památky, avšak pouze s regionálním významem. Podobně jako u přírodních rezervací zřizuje její ochranu příslušný krajský úřad.

- PP Čedičové varhany u Hlinek
- PP Čertkus
- PP Čiperka (Plzeňský kraj)
- PP Dominova skalka
- PP Homolka
- PP Hořečková louka na Pile
- PP Koňský pramen
- PP Kynžvartský kámen
- PP Milhostovské mofety
- PP Moučné pytle
- PP Poštovská louka
- PP Podhorní slatě
- PP Sirňák
- PP Šemnická skála
- PP Těšovské pastviny
- PP Velikonoční rybník
-

2.5.6.1.1 Národní přírodní rezervace, přírodní rezervace a památky MAS Náš region

NPR PLUHŮV BOR

Lesní porosty na vrcholu a jižním svahu severovýchodního pokračování Vlčího hřbetu odděleného průlomovým úsekem praženského potoka mezi Prameny a Mnichovem jižně od kóty 803,9 m n.m. v Hornoslavkovské vrchovině. Jedná se o hadcový bor přirozeného charakteru s řadou skalních výchozů o výměře 87,23 ha v nadmořské výšce 662 – 766 m n.m. v k.ú. Louka u Mariánských Lázní. Národní přírodní rezervace byla vyhlášena v r. 1969.

Převažuje starý hadcový bor, část porostů je mladší, jedná se o stejnověkovou výsadbu z původního

genofondu. Zbytky kulturních smrkových porostů jsou postupně převáděny na bory, smrk bude zachován pouze na podmáčených místech.

PP KŘÍŽKY

Skalní výchoz v sedle jižně od kóty U tří křížů (817 m n.m.) u silnice Prameny – Nová Ves v Hornoslavkovské vrchovině. Jedná se o vypreparovaný odlesněný hadcový hřbet s řadou zvláště chráněných druhů rostlin a živočichů o výměře 4,0 ha. Lokalita endemitického hadcového rožce kuřičkolistého (*Cerastium alsinifolium*). Lokalita leží v k.ú. Prameny v nadmořské výšce 788 – 817 m n.m.. Národní přírodní památkou byla vyhlášena v r. 1962.

Pro regeneraci vřesovišť a posílení populace rožce kuřičkolistého je část rezervace každoročně spásána stádem koz a ovcí. Kritický stav populace nejvzácnějších druhů vedl k demontáži nadměrně navštěvované naučné stezky. Národní přírodní památka byla vyhlášena v r. 1962

PP UPOLÍNOVÁ LOUKA POD KŘÍŽKY

Mozaika luk na svahu nad údolím Dlouhé stoky v Hornoslavkovské vrchovině v k.ú. Prameny v nadmořské výšce 785 – 804 m n.m. o celkové výměře 17,77 ha. Jedná se o podmáčené a rašelinné louky s řadou zvláště chráněných druhů rostlin a živočichů. Chráněna je mozaika druhově bohatých upolínových, rašelinných a smilkových luk typická pro centrální část CHKO s řadou vzácných společenstev a druhů. Je to rovněž významná lokalita vrby borůvkové (*Salix myrtilloides*). Během posledních let byly odstraněny nálety smrku a části křovin s vrbou ušatou (*Salix aurita*). Každoročně je zajištěno ruční sekání asi třetiny luk. NPP vyhlášena v roce 1990.

PR PLANÝ VRCH

Zbytky starých lomů na jihovýchodním svahu Vlčího hřbetu pod kótou V boru 860,1 m n.m. v Hornoslavkovské vrchovině v k.ú. Mnichov u M.Lázní v nadmořské výšce 766 m n.m. a celkovou výměrou 11,26 ha. Hadcový lom s řadou skalních výchozů a bývalých lomů s typickou vegetací. Lomy, ovaly a sekundární sutě spolu s hadcovými výchozy vytvářejí vhodná stanoviště pro obligátní hadcové druhy. Rožec kuřičkolistý, sleziník hadcový a sleziník červený. Přírodní rezervace byla vyhlášena v r. 1966 a novelizována v r. 1987.

PR MOKŘADY POD VLČKEM

Ohrožená mokřadní společenstva v Hornoslavkovské vrchovině, floristicky nejbohatší lokalita ve Slavkovském lese. Komplex podmáčených, rašelinných a slatinných luk, pramenišť a vodních nádrží s řadou zvláště chráněných druhů rostlin a živočichů. Oblast o výměře 40,62 ha se nachází v k.ú. Prameny v nadmořské výšce 748 – 812 m n.m. a Přírodní rezervací byla vyhlášena v r. 1995.

PLANÝ VRCH

Sopečný vrch 5 km východoseverovýchodně od M.Lázní v Mariánskolázeňské vrchovině v k.ú. Ovesné Kladruby v nadmořské výšce 772 – 847 m n.m. o výměře 31,85 ha. Jedná se o unikátní reliktní třetihorní sopečné aktivity, s hodnotnými skalními a lesními rostlinnými společenstvy. Rezervací vede frekventovaná turistická trasa s vyhlídkovým bodem ve vrcholové části Velké Podhory. V minulosti se zde v povrchovém lomu těžil nefelin. Přírodní rezervace byla vyhlášena v roce 1997.

PR ÚDOLÍ TEPLÉ

Údolí řeky Teplé v Bečevské vrchovině, o celkové rozloze 172 ha v nadmořské výšce 550 – 720 m

n.m., patřící do k.ú. Tisová u Otročina a Louka u M.Lázní.

Rezervace v zahloubeném kaňonovitém údolí řeky Teplé zahrnuje řadu specifických stanovišť, podmíněných říčním fenoménem. Podrost reliktních borů obohacují světlomilné druhy: jalovec obecný, vřesovec pleťový, prha horská. Smíšené porosty naopak doprovází lýkovec jedovatý, mokřýš vstřícnohlavý, lilie zlatohlavá, na vlhkých skalách dominuje rašeliník pětiřadý.

Botanicky nejzajímavějšími lokalitami jsou obnažené mírně bazické amfibolitové výchozy. Na pěti mikrolokalitách zde roste kapradinka skalní, častý je nechrastec výběžkatý a tolita lékařská. Na sutích na jediném místě roste lopušník skloněný. Na skalách se vyskytuje i řada vzácných mechů, jmenujme např. kulistec.

Lesní porosty si zvláště na skalních útvarech zachovaly přirozený charakter, dominují zde reliktní skalní bory. Ve smíšených porostech se kromě vysazeného smrku uplatňuje jilm horský, javor klen, bříza a borovice. Původně významně zastoupená jedle dnes takřka chybí.

V kulminačních partiích svahů lze dodnes najít zbytky milířů. Do kaňonu byla v minulém století citlivě vkomponována železniční trať, na náspech se vytvořila i řada zajímavých biotopů.

Přírodní rezervace byla vyhlášena v roce 1992.

PP MILHOSTOVSKÉ MOFETY

Přirozené výrony sirovodíku a oxidu uhličitého – mofety v údolí Jilmového potoka pod Podhorním vrchem v Bezručické vrchovině. Jedná se o přírodní památku o výměře 0,26 ha v nadmořské výšce 602 m n.m. v k.ú. Ovesné Kladruby, vyhlášenou v roce 1993.

PP ČEDIČOVÉ VARHANY U HLINEK

Posláním přírodní památky je ochrana geologického fenoménu - výlevu čediče se sloupcovitou odlučností patrnou v bývalé lomové stěně u obce Bochov ve Žlutické vrchovině v k.ú. Nové Kounice, v nadmořské výšce 756-768 m n.m. o celkové výměře 0,69 ha. Přírodní památka byla vyhlášena v 1997

PP HOMOLKA

Přírodní památka Homolka se nachází asi dva kilometry jihovýchodně od města Bečov nad Teplou nedaleko silnice na Chodov v okrese Karlovy Vary. Přírodní památka byla zřízena k ochraně skály, která je vypreparovaným čedičovým sopouchem s typickou sloupcovou odlučností. PP tvoří vypreparovaný sopouch (přírodní kanál), vzniklý snadnějším zvětráváním a rychlým odnosem okolních žul. Převyšuje okolní terén asi o 12 m. Vegetace izolované čedičové kupy má subtermofilní a bazofilní charakter, blíží se spíše Doupovským horám. Z teplomilnějších druhů zde roste tařinka kališní (Alyssum alyssoides), mochna jarní (Potentilla tabernaemontani), skalní druhy zde zastupuje sleziník červený (Asplenium trichomanes). Zbytky původní lesní vegetace indikuje třešeň ptačí (Cerasus avium), jilm horský (Ulmus glabra) a lilie zlatohlavá (Lilium martagon). Na západním úpatí skalky roste plavuň vidlačka (Lycopodium clavatum). Výměra přírodní památky je 0,25 ha v nad. výšce 670-685 m n.m. a byla vyhlášena v roce 1972 a novelizována 1997.

PP DOMINOVA SKALKA

Jedná se o izolovaný pahorek u silnice Nová Ves – Louka v Krásenské hornatině, v k.ú. Louka u M.lázní v nadmořské výšce 724 747 m n.m. Chráněna jsou zejména rostlinná společenstva na hadcovém substrátu Vlčího hřbetu s populacemi zvláště chráněných druhů rostlin a živočichů. Přírodní památka o rozloze 6,61 ha byla vyhlášena v r. 1989.

PP SIRNÁK

Výrony sirovodíku a oxidu uhličitého – mofety v nivě řeky teplé pod Podhorním vrchem na Toužimské plošině, v k.ú. Ovesné Kladruby a Horní Kramolín v nadmořské výšce 698 m n.m. o celkové výměře 3,16 ha. Přírodní památka byla vyhlášena r. 1985

PP ČERTKUS

Soustava mokřadních luk, slatinišť a lučních pramenišť s charakteristickými společenstvy rostlin a živočichů a s bohatou populací motýla hnědáška chrastavcového (*Euphydryas aurinia*) nedaleko Horního Kramolína na Tepelsku. Přírodní památka má rozlohu 42,26 ha a cílem ochrany je zachování druhově pestrých nelesních mokřadních stanovišť a zajištění dlouhodobé existence populace hnědáška chrastavcového množství vzácných a chráněných druhů rostlin, například toliji bahenní, kosatcem sibiřským, omějem vlčím morem a několika druhy orchidejí a velmi vzácných ostřic. Kromě hnědáška bylo v území zjištěno dalších 47 druhů denních motýlů, 248 druhů cévnatých rostlin (z toho 31 z Červeného seznamu a 12 zákonem chráněných) a 159 druhů mandelinkovitých a nosatcovitých brouků (69 z nich je ochranařsky zajímavých). Území je i významným hnízdištěm vzácných druhů ptáků, především chřástala polního a bekasiny otavní.

PP PODHORNÍ SLATĚ

Podhorní slatě jsou přírodní památkou vyhlášenou v roce 2008, která se nachází u obce Ovesné Kladruby. Důvodem ochrany je významná populace hnědáška chrastavcového a komplex přechodových rašelinišť, slatinišť a mokřadních luk. V lokalitě roste osm druhů zvláště chráněných rostlin, z nichž nejvýznamnější je krušík bahenní, ostřice Davallova a ostřice blešní. Celková výměra přírodní památky je 17,6 ha. Cílem ochrany je udržení významného přírodního stanoviště s cennými a v dnešní době již ohroženými a postupně mizejícími rostlinnými i živočišnými společenstvy. Jde o přírodní fenomén v naší zemi již ojedinělý a pro dotčenou oblast specifický a charakteristický.

PP VELIKONOČNÍ RYBNÍK

Jedná se o mokřadní stanoviště u obce Otročin v k.ú. Měchov s vegetací vysokých ostřic a volnou vodní hladinou. Žijí zde vzácné a zvláště chráněné druhy obojživelníků a vážek, především blatnice skvrnitá, skokan ostronosý, čolek velký, vážka jasnoskvrnná. Cílem ochrany je zachování přírodního mokřadu s výskytem početných populací zvláště chráněných druhů živočichů a zajištění jejich dlouhodobé existence. Název Velikonoční rybník je nově vytvořený název. Původní název rybníka se nepodařilo zjistit. Název Velikonoční je odvozen od období, kdy rybník odkrývá své největší poklady – na jaře, v době rozmnožování obojživelníků, přesný termín je však stejně jako Velikonoční svátky proměnlivý podle aktuálního vývoje počasí.

Na vytvoření tohoto přírodovědně cenného mokřadu se velkou měrou podílel člověk a v dlouhodobém horizontu bude nutné pro zachování populací vzácných druhů obojživelníků a vážek mokřad udržovat částečně řízenou péčí. Přírodní památka má rozlohu 1,75 ha

2.5.6.1.2 Národní přírodní rezervace, přírodní památky a přírodní rezervace MAS 21

NPR KLADSKÉ RAŠELINY

Jedná se o pětici lesních vrchovišť (celková plocha 305,65 ha), Jsou to Blatková vrchoviště s rašelinnými společenstvy na polorovině Slavkovského lesa v k.ú:

- k.ú. Prameny – Malé rašeliniště, Petrák, Tajga
- k.ú. Lázně Kynžvart – Lysina
- k.ú. Mariánské Lázně – Husí les

- k.ú. Vranov u Rovné, v nadmořských výškách 797m n.m. (Tajga) – 955 m n.m. (Lysina)

Rezervace byla vyhlášena v r. 1933. Dnešní využití je komplikováno značným přezvěřením, především dřívější úspěšnou aklimatizací jelena siky. Kolem Kladského rybníka vede naučná stezka, která byla v roce 2001 rekonstruována.

PR HOLINA

Lesní porosty na jižních svazích kóty 804,8 m n.m. v Slavkovském lese v k.ú. Lázně Kynžvart a Valy u Mariánských Lázní o celkové výměře 40,84 ha v nadmořské výšce 672 – 766 m n.m. Jedná se o květnaté a kyselé bučiny a zbytky původních přirozených lesních společenstev. Holina je v současnosti jediná rezervace ve Slavkovském lese vytvořená k ochraně květnatých bučin, původně jednoho z nejrozšířenějších typů lesní vegetace v chráněné krajinné oblasti. Územím rezervace vede turistická trasa. Přírodní rezervace byla vyhlášena v r. 1990.

PR SMRAĐOCH

Mofetová pole na Toužimské plošině v k.ú. Mariánské Lázně v nadmořské výšce 768 – 780 m n.m. o výměře 7,9 ha. Lesní rašeliniště s vývěry minerálních vod výrony plynů a výskytem zvláště chráněných druhů rostlin a živočichů. Je to význačná algologická lokalita. Obsahuje dvě rozvolněné plochy podmáčených rašelinných smrčín, které jsou rozrůzněny šlenky s mofetovými vývěry plynů. Kromě unikátní řasové flóry zde roste řada vzácných druhů vyšších rostlin. Na trase od silnice k monetám byla vybudována naučná stezka. Přírodní rezervace byla vyhlášena v r. 1968.

PR ŽIŽKŮV VRCH

Listnatý lesní komplex pokrývající jižní a západní svahy Žižkova vrchu na severním okraji města Mariánské Lázně v nadmořské výšce 652 – 749 m n.m. o celkové výměře 11,26 ha. Lesní porost na prudkém svahu tvoří květnatá bučina přecházející v suťový les. Vysoký podíl buku, klenu a dalších listnáčů ve stromovém patře a charakteristické bylinné patro s dominancí hájových druhů rostlin tvoří zachovalý přírodní ekosystém v zázemí lázeňského města. Hustá síť stezek, která je do lesního celku citlivě zasazena, odedávna složí k vycházkám lázeňských hostů. Byl zde vybudován naučný geologický park a z minulosti se zde zachoval lesní hřbitov. Přírodní rezervace byla vyhlášena v r. 2003.

PR PRAMENIŠTĚ TEPLÉ

Necelé tři kilometry od centra Mariánských Lázní najdeme velmi cennou lokalitu Slavkovského lesa, přírodní rezervaci Prameniště Teplé. Rozkládá se v mělké pramenné pánvi říčky Teplé s řadou otevřených příkopů a se třemi rybníčky obklopenými podmáčenými loukami a s parkovými lesíky smrku a olše. Nejzajímavější jsou narezlé či tmavé močály. Tento zachovaný komplex biotopů je domovem řady vzácných druhů rostlin a živočichů.

Posláním rezervace je ochrana komplexu podmáčených luk a lesních porostů s výskytem vzácných rostlin a živočichů. Celé území bylo v minulosti využíváno jako pastviny, dnešní lesíky jsou většinou náletového původu. Převažují zde mozaikovitě porosty smrkových olšin. Správa CHKO v současnosti extenzivně kosí luční porosty a odstraňuje část náletů tak, aby si území PR zachovalo otevřený charakter. Připravuje se hrazení melioračních příkopů.

Přírodní rezervace má výměru 44,89 ha, leží v nadmořské výšce 749 – 776 m n. m a byla vyhlášena v roce 1993

PP KYNŽVARTSKÝ KÁMEN

Skalní blok vzdálený 400 m severovýchodně od Lázní Kynžvart a 150 m nad Pasterbním rybníkem v Kynžvartské vrchovině o celkové výměře 0,16 ha v nadmořské výšce 610 m n.m. v k.ú. Lázně Kynžvart. Jedná se o žulový monolit s dokonale vyvinutými mikrotvary zvětrávání a odnosu (žlábkové škrapy). Původně kvádrovitý tvar byl zaoblen na dnešní půdorys zhruba 7 x 5 m o výšce 6 m. Žlábkové škrapy mají hloubku až 60 cm a délku přes 1m. Přírodní památka byla vyhlášena v roce 1990 a nově v 1997

PP KOŇSKÝ PRAMEN

Pramen se nachází 300 m severovýchodně od vsi Chotěnov v k.ú. Chotěnov u M.Lázní v nadmořské výšce 572 m n.m. Jedná se o vývěr uhličitě minerální vody. Pramen je zachován a upraven tak, aby návštěvníkům umožnil občerstvení minerální vodou. Okolí vývěru bylo zastřešeno. Přírodní památka byla vyhlášena v roce 1996.

PP TĚŠOVSKÉ PASTVINY

Těšovské pastviny jsou jednou z nejvýznamnějších lokalit s výskytem orchidejí v západních Čechách. Nachází se v k.ú. obce Těšíc u Milíkova. Jedná se o výslunné západně orientované svahy na úpatí Slavkovského lesa, který zde přechází do Chebské pánve. Území se nachází v nadmořské výšce 454–590 m n. m. Důvodem ochrany jsou svahové luční porosty s významnou populací vstavače kukačky a populace dalších zvláště chráněných rostlin.

V lokalitě suchých luk se kromě vstavače kukačky ze zvláště chráněných rostlin vyskytuje například vemeníček zelený, vemeník dvoulistý, pětiprstka žežulník a hruštička prostřední

Přírodní památka má rozlohu 11,52 ha a byla vyhlášena v roce 2008

2.5.6.1.3 Národní přírodní rezervace a přírodní rezervace MAS Sokolovsko

NPP SVATOŠSKÉ SKÁLY

Žulové skalní město v Hornoslavkovské vrchovině o celkové výměře 1,95 ha v k.ú. Hory u Jenišova v nadmořské výšce 380 – 430 m n.m. Ojedinelé útvary s charakteristickou blokovou odlučností. Vegetační pokryv skalního města je dlouhodobě ovlivňován periodickým odlesňováním, převážně z estetických důvodů. Přitažlivost skal je umocněna pověstmi o Hansi Heilingovi (Janu Svatošovi, podle kterých je útvar zkamenělým průvodem svatebčanů. Národní přírodní památka byla vyhlášena v roce 1933.

PR RAŠELINIŠTĚ U MYSLIVNY

V samém středu Slavkovského lesa, nedaleko zaniklého města Čistá, existuje území s typickou podobou zdejších podmáčených biotopů. Celá plocha je prameništěm jednoho ze dvou pramenů Lobežského potoka a ve sníženinách a tam, kde se drží větší množství vody se vyvíjí rašelinné louky. Je to typické místo pro výskyt dvou vzácných motýlů - hnědáka chrastavcového a žluťáka borůvkového. Někde se toto území také nazývá jako Krásno, nebo lokalita Čistá. Na polovlhkých loukách roste hojně čertkus luční, druh pro toto území velmi významný. Na čertkus je potravně vázáno vývojové stádium housenky ohroženého motýla hnědáka chrastavcového. Stanoviště, která nejsou odvodňována a jsou obhospodařována pastvou nebo sečením, nestíhají zarůst vysokou vegetací či náletovými dřevinami a právě na nich se čertkusu daří.

Přírodní rezervace má rozlohu 28,72 ha, leží v nadmořské výšce 758 – 784 m n.m. a byla vyhlášena v r. 2007

PP MOUČNÉ PYTLE

Skalní hradba – žulový výchoz s blokovou odlučností na jižním svahu Jeleního vrchu v Hornoslavkovské vrchovině v nadmořské výšce 612 – 638 m n.m. v k.ú. Údolí u Lokte . Přírodní památka o výměře 0,61 ha byla vyhlášena v r. 1997

2.5.6.1.4 Přírodní rezervace a přírodní památka MAS Český západ

PP LAZUROVÝ VRCH

Strmé skalnaté svahy Lazurového vrchu v Bezdrůžické vrchovině v k.ú. Výškov u Chodové Plané v nadmořské výšce 518 – 646 m n.m. Jedná se o přirozené suťové lesy a významné zimoviště netopýrů. V minulosti bylo území přírodní rezervace využíváno k těžbě krystalického vápence. Po této činnosti zde zbyla řada štol a podzemních sálů, které jsou dnes ve velmi nestabilním stavu a postupně se jejich klenba bortí. Vstup do části extrémně nebezpečných štol byl zajištěn z bezpečnostních důvodů a také pro klid vzácných druhů netopýrů. Rezervace byla vyhlášena v roce 1997.

PP ČIPERKA

Vývěr minerální – uhličitě vody v údolí kosího potoka v Tepelské vrchovině v k.ú. Boněnov v nadmořské výšce 508 m n.m. o výměře 0,01 ha. Cílem ochrany je zachování charakteristického geologického fenoménu. Přírodní památka byla vyhlášena v r. 1995.

PP PÍSTOVSKÁ LOUKA

Mezofilní luční enkláva v závěru údolí bezejmenného levostranného přítoku kosího potoka 1,1 km severozápadně od Pístova, v k.ú. Pístov v nadmořské výšce 590 – 615 m n.m. o celkové výměře 2,25 ha.

Květnaté svahové louky tvoří plynulý živinový gradient od krátkostébelných smilkových luk přes mezofilní ovsíkové louky po vlhké pcháčkové louky. Jedná se o floristicky bohatá společenstva s řadou zvláště chráněných druhů rostlin. Lokalita je významná především výskytem vemeničku obecného (Orchis morio) a vratičky měsíční (Botrichium lunaria). Přírodní památka byla vyhlášena v roce 2003

2.5.6.1.5 Přírodní památka MAS Krušné hory

PP ŠEMNICKÁ SKÁLA

Skalní výchoz nad údolím Ohře na vrcholu Šemnické skály v k.ú. Šemnice, Sedleckov nadmořské výšce 480 – 644,5 m n.m. o celkové výměře 3,79 ha. Znělcový ostroh zčásti pokrytý suťovým lesem přirozeného charakteru. Místo je historickým hnízdištěm výra velkého (Bubo bubo). Přírodní památka byla vyhlášena již v roce 1932.

2.5.7 Cestovní ruch na území CHKO Slavkovský les

Chráněná krajinná oblast Slavkovský les má svojí zvláštní a typickou charakteristiku vytvořenou především přítomností lázní, dále přítomností center soustředěné rekreace a rovněž i přítomností blízkosti hranic s Německem - v tomto aspektu se zpětnou vazbou na lázeňská místa. I když snahou Správy CHKO Slavkovský les je podporovat především specifiku sportovního pohybu, nelze se zcela ubránit vzrůstajícímu tlaku na zpřístupnění krajiny motorovým vozidlům. V poslední době se značně rozvíjí organizovaná takzvaná "středoevropská autoturistika" (hromadné autobusové zájezdy), která se díky atraktivnosti lázní a krajiny stala středem pozornosti a cílem skoro všech evropských tras tohoto druhu rekreace. Lze ji považovat za typicky hromadnou (objem návštěvníků během hlavní návštěvnícké sezóny je značný). Převážná část těchto návštěvníků je po více dnů ubytována v lázeňských centrech a z těchto výchozích bodů pak většinou organizovaně navštěvují

CHKO.

Moderní přístup lázeňské léčby si nelze představit bez pobytu v krajině a to zejména bez aktivního pohybu v této krajině.

V nynější době již existuje systém tzv. pohybových léčebných tras v Mariánských Lázních a v Karlových Varech. Tuto formu pohybu ordinují lázeňští lékaři jako doplňující léčebnou kúru.

Dobudoucnosti lze počítat s rozšířením těchto tras a s případným napojením na stávající síť značených turistických cest a v neposlední řadě i na systém turisticky řízených center - např., naučné stezky apod. Dojde tak k rozšíření léčebných možností a z hlediska ochrany přírody pak k řízenému usměrňování nadměrného volného pohybu po krajině.

V oblasti je prakticky dokončen systém značených turistických cest, který jak obsahově, tak i prostorově, i kapacitně zcela postačuje a vyhovuje, předpokládají se však propojení stávajících cest, či odklony.

Důležitá je návaznost značených turistických tras na naučné stezky, vyhlídková místa, či jiné význačné krajinné a společenské body v krajině.

Vzhledem k náročnosti terénu v centrální části CHKO SL, k existenci tzv. jelenářské oblasti, projektu záchrany tetřívka obecného, ochrany zimovišť vzácných druhů fauny (např. tetřeva hlušce), je pohyb v centrální části CHKO SL povolen pouze po značených turistických cestách.

Masové turistické akce jsou řízeny podle dohody uzavřené mezi MŽP a sekci turistiky, kde jsou stanoveny přesné podmínky. Tyto masové akce jsou odkloněny z 1. zóny CHKO SL a jsou směřovány do okrajových částí oblasti a to zásadně po značených turistických cestách. Pouze ve 3.a 4. zóně je možná výjimka propojení těchto tras vlastním krátkodobým značením a to jen ve výjimečných případech (např. při pořádání masových turistických akcí).

2.5.7.1 Naučné stezky

V současné době se na území CHKO Slavkovský les nachází 13 naučných stezek.

- Bečovská botanická zahrada

počet panelů: 6 ks

typ: Pěší

obtížnost: Lehká

Areál Bečovské botanické zahrady je ideálním místem pro aktivní odpočinek celé rodiny. Tato botanická zahrada láká návštěvníky již od 20. let 20. století, kdy ji vybudovala šlechtická rodina Beaufort-Spontinů. I dnes je udržovaným místem s přírodními krásami, které návštěvníkovi ukazuje vývoj lesa, život v říčce Teplá i historii místní zahrady v lokalitě nad řekou.

- Bečovská panoramatická stezka

počet panelů: 1 ks

typ: Pěší

obtížnost: Lehká

Bečovská panoramatická stezka nás zve přes horské louky a lesy kolem celého města k nejednomu místu, kde uvidíme celý Bečov i s okolními lesními hvozdy jako na dlani. Toto malebné městečko, vystavěné v kotlině Tepelské vrchoviny přímo láká návštěvníka k výletu na místa, která skýtají pohled shora na hrad a zámek na skále nad říčkou Teplá.

- Dolování v okolí Michalových Hor
počet panelů: 5 ks
typ: Pěší
obtížnost: Lehká
Výlet za dolováním do okolí Michalových Hor slibuje naučná stezka, která vede kolem pozůstatků hornických štol v městečku oplývající nejen krásnou přírodou, ale také bohatou montánní historií.
Prohlédnout si lze historickou budovu horního úřadu, odkud jde trasa přes louky nad městem k pozůstatkům starých důlních děl, štoly sv. Michala, sv. Barbory a Jakuba, jenž jsou v dnešní době významnými zimovišti netopýrů.
- Geologický park v Mariánských Lázních
počet panelů: 24 ks
typ: Pěší
obtížnost: Lehká
NS Geologický park láká k delší procházce v zachovalých bukových lesích nad Mariánskými Lázněmi. Dozvíte se takřka vše o místním geologickém podloží, které ovlivňuje kvalitu a výbornou chuť zdejších minerálních vod. Na cestě po geologickém parku jsou připraveny i obrovské kameny s vybroušenými plochami, kde si můžete prohlédnout strukturu a texturu místních nejčastějších hornin – porfyrické žuly, muskovitické žuly, křemenné žiloviny, ruly a pararuly či hadce a čediče. Součástí naučné stezky je i symbolický hřbitov občanů Mariánských Lázní padlých za první světové války.
- Lázeňskými lesy okolo Mariánských Lázní
počet panelů: 23 ks
typ: Pěší
obtížnost: Střední
Procházka po jedné z místních nejdelších naučných stezek lázeňskými lesy okolo Mariánských Lázní seznamuje turisty s lesním hospodářstvím, historií a dalšími zajímavostmi v Mariánských Lázních a jejich okolí. Na 23 informačních panelech se poučíme např. o hospodaření v lázeňských lesích, klimatické funkci lesa, spárkaté zvěři a ostatní místní flóře a fauně.
- Naučná stezka Kladské rašeliny
délka: 2,0 km
počet panelů: 15 ks
typ: Pěší
obtížnost: Lehká
NS Kladská je jednou z nejstarších stezek v České republice. Představuje přírodní i historické zajímavosti zdejších rozsáhlých rašelinišť.
Prochází po hranici národní přírodní rezervace Kladské rašeliny, část Tajga. Přístup je umožněn po téměř 2 km dlouhém dřevěném chodníku, je tedy dostupná i pro tělesně handicapované.
Na trase je několik odpočívadel s lavičkami a altán na ostrůvku jednoho z rybníků. Panely kolem stezky informují nejen o lesních ekosystémech či hospodářských druzích lesů nebo

rostlinách a zvířatech místních rašelinišť, najdeme zde i historii osady Kladská a příběhy lidí spjatých s tímto krásným místem. Význam chráněné krajinné oblasti Slavkovský les podtrhuje bohatý výskyt minerálních pramenů. Také díky nim přitahuje oblast každoročně velký počet návštěvníků z domova i ze zahraničí.

- Naučná stezka Kynžvartské kyselky

počet panelů: 1 ks

typ: Pěší

obtížnost: Lehká

Naučná stezka Kynžvartské kyselky začíná na rozcestí u silnice vedoucí z Kynžvartu do Mariánských Lázní. Dovede nás ke třem kyselkám (Jezevčí, Kančí a Liščí), které vyvěrají ve svahu pod přírodní rezervací Holina. Dozvíme se zde, co je to minerální voda a jaké parametry musí splňovat.

- Naučná stezka Milhostovské mofety

počet panelů: 5 ks

typ: Pěší

obtížnost: Lehká

K přírodní památce Milhostovské mofety vede naučná stezka u obce Ovesné Kladruby. Zde v údolí Jilmového potoka se nachází sirouhličitě plynné výrony, které podobně jako v PR Smraďoch prozrazují svou přítomnost charakteristickým zápachem.

Na místě jsou v zemi prohlubně tvaru misky či jámy s kolísavou hladinou vody, kde k povrchu probublávají oxid uhličitý a sirovodík.

- Naučná stezka Mnichovské hadce

počet panelů: 9 ks

typ: Pěší

obtížnost: Lehká

Tento turistický bod je jednou z nejkrásnějších lokalit Slavkovského lesa. Na jedné straně silnice se rozprostírá národní přírodní památka Upolínová louka pod Křížky, kde roste vzácný upolín evropský. Na druhé straně zde z hadcové skalky shlížejí tři kříže, které jsou památkou na uzdravení tří synů a které zde vztyčila místní rodina.

Na místo lze dojet po silnici z obce Prameny směrem na Novou Ves. Dalším lákadlem pro turisty je nedaleko protékající Dlouhá stoka, technická památka, která byla vybudována začátkem 16. století Hanušem Pluhem z Bečova.

- Naučná stezka Šibeniční vrch

počet panelů: 8 ks

typ: Pěší

obtížnost: Lehká

Další naučná stezka nás dovede z Bečova nad Teplou na mystické místo Šibeniční vrch.

Informační panely podél cesty informují nejen o místní historii, ale i o různých způsobech mučení a poprav a zvycích spjatých s tímto řemeslem. Na vrcholu vrchu na návštěvníky čeká rozvalina kruhové kamenné stavby, na níž dříve stávala dřevěná konstrukce popraviště. Podle místních historek pouhé dotknutí se této stavby přináší neštěstí.

- Naučná stezka Smraďoch
počet panelů: 2 ks
typ: Pěší
obtížnost: Lehká
NS Smraďoch zve na krátkou procházku do oblasti tektonického zlomu k přírodním výronům oxidu uhličitého a sirovodíku. Vznikají zde nepravé bahenní sopky, tzv. mofety, a otevřená rašeliništní jezírka. V biotopu rašelinišť rostou některé chráněné rostliny jako například rosnatka okrouhlostá, tučnice obecná nebo klikva bahenní. Tuto naučnou stezku najdeme na cestě z Mariánských Lázní do Pramenů, je zde parkoviště, lesní cesta a navazující dřevěný chodník s výhledem na bublající jezírka. Stezka na Smraďochu je dlouhá cca 70 metrů. Nachází se zde dvě vyhlídkové plošiny ze kterých lze pozorovat mofetový štít s nepravými bahenními sopkami a vývěry plynů - oxidu uhličitého a sirovodíku, jehož zápach dal tomuto jedinečnému místu jeho jméno.
- Naučná stezka Svatošské skály
délka: 13,0 km
počet panelů: 15 ks
typ: Pěší
obtížnost: Lehká
Krásnou procházku v údolí řeky Ohře nabízí naučná stezka Svatošské skály. Hluboko zaříznutý kaňon peřejnaté řeky nás zavede k bizarnímu skalnímu útvaru, zcela ojedinělému v širokém okolí. Lidová představitivost napomohla vzniku pověsti o Janu Svatoši (Hansi Heilingu) a zkamenělému svatebnímu průvodu, která je vyprávěná v mnoha verzích. Naučná stezka vede z Doubí u Karlových Varů po lesní cestě přístupné pro cyklisty i pro pěší při břehu řeky Ohře až ke Svatošským skalám.
- Zaniklé obce na Březovsku
počet panelů: 18 ks
typ: Pěší
obtížnost: Lehká
NS Zaniklé obce na Březovsku mapuje historii dnes již neexistujících vesnic. Jde o neobyčejná místa ve Slavkovském lese, kde jsou dodnes patrné stopy někdejšího života, který zde vymizel v důsledku existence vojenského výcvikového prostoru v letech 1946 – 1953. Informační panely stojí například v místech bývalých vesnic Horní a Dolní Žitná, Smrkovec, Rovná, Vítkov, Kostelní Bříza nebo Čistá.

2.5.7.2 Cyklostezky a cyklotrasy

- Ašsko a Chebsko
36-2 Magistrála (Všeruby – Měděnec 275 km), část Salajna – Luby 58 km
2056 Starý Hrozňatov, CLO – Podhrad 7
2057 Hranice, CLO – Aš – Výhledy – Polná – Klest, rozc. – Skalka, rozc. (Cheb) 41km
2058 Krásňany, CLO – Hranice – Trojmezí – Nad Peklem, rozc. – Aš, centrum 20km
2059 Nad Peklem, rozc. – Krásná – Marak, rozc. – Podhradí – Doubrava, CLO 14km

2060 Aš, CLO – Aš, centr. – Verněřov, rozc. – Horní Paseky, rozc. – H.Paseky, CLO 11km
2061 Verněřov, rozc. – Podhradí, rozc. 6km
2062 Doubrava, rozc. – Horní Paseky, rozc. – Výhledy, rozc. 13km
2063 Mokřiny, rozc. – Kančí údolí, rozc. – Dubina, rozc. – Pomezná – Klest, rozc. 23km
2064 Skalka, bus. – Hazlov – Táborská, rozc. 5km
2066 Polná – Libá, rozc. – Dubina, rozc. – Dubina, CLO 8km
2067 Libá, rozc. – Hůrka – Lužná u Ostrohu 4km
2069 Cheb – Jindřichov – Doubí 9km
2070 Cheb – Podhrad – Dřenice – Ypsilonka – Nebanice 8km
2129 Lipová – Doubrava u Jesenice – Mýtina, CLO 7km
2132 Luby – Horní Luby – hraniční přechod Wernitzgrün 5km
2133 Skalná – kateřina – SOOS – Nový Drahov – Třebeň – Doubí 9km
164 Cheb, Skalka – Horní Pelhřimov – Pomezí nad Ohří 10km
2177 Cheb, CHETES – Dolní Pelhřimov – Pod vodojemem 3km
2180 Luby – Opatov – Libocký Důl 6km
2243 Cheb, Myslivna – Pomezí – Pomezí, CLO 7km
2266 Mostov – Potočiště – Doubí 9km
Valdštejnova cyklostezka 87km

- Mariánskolázeňsko

36-1 Magistrála, úsek Broumov – Salajna 25km
306 Klášter Teplá – Bezručice 13km
352 Klášter Teplá – Úterý 11km
361 Klášter Teplá – Mariánské Lázně – Stará Voda – Dyleň, rozc. – Mýtina – Loreta- Slapaný 48km
2135 Mohelno – Jedlová – Stará Voda – Lázně Kynžvart – Prameny – Krásno 36km
2136 Lázně Kynžvart – Lazy – Kynšperk n. Ohří 7km
2137 Mohelno – Slatina – Tři Sekery – Drmoul – M. Lázně 21km
2201 Cech sv. Víta – Trstěnice – (PL) Zadní Chodov 8km
2208 Hanov (PL) – Křepkovice – Staré Sedlo – (PL) Bezručice 22km
2212 Klášter Teplá – (PL) Hanov – Lestkov – Černošín – Svojšín 7km
2023 Mohelno – Brtná – Dolní Žadnov – Úbočí – Horní Lazy 22km

- Sokolovsko

36 Magistrála (Všeruby – Měděnec 275 km), část Luby – H.Blatná 52km
204 Sokolov – Královské Poříčí – Staré Sedlo – Loket 15km
204 Mostov – Kynšperk n. Ohří – Dasnice – Sokolov (stavba cyklostezky, připravuje se k vyznačení) 9km
2017 K.Vary – H.Slavkov – Třídómí – Hrušková – Sokolov 28km
2074 Jindřichovice – Oloví – Krajková – Habartov 16km
2178 Sokolov, žst – Krajková – Liboc – Mlýnská – Kraslice 29
2179 Kaceřov – Habartov – Josefov – Hřebeny, žst. 14km
2181 Krajková, rozc. – Libnov – Studenec 4km
2182 Svatava – Lomnice – Boučí, rozc. – Dolní Nivy 12km
2183 Studenec – Skelná Huť (Leopoldovy Hamry) 5km

- 2184** Josefov – Hrad Hřeбенy (Hartenberk) 2km
- 2244** Kynšperk – Kamenný Dvůr – Mokřina 5km
- 2245** Dobroše – Kynšperk – Kolová 4km
- 2246** Kolová – Libavské Údolí – rozc.pod Smrčným 8km
- 2247** Kynšperk – Kamenný Dvůr – rozc. u Trojice 5km
- 2248** Mokřina – rozc. u Trojice – Libava 4km

- Kraslicko

- 2043** Tisová – Stříbrná – Horní Rotava – Rotava – Jindřichovice – Háj – Dolní Nivy 26,8km
- 2044** Rolava – Přebuz – Šindelová – Favorit – Mezihorská – Horní Rozmyšl – Dolní Nivy 20,2km
- 2045** Favorit – Horní Rotava – Kraslice 13km
- 2073** Rotava – Studenec – Oloví – Háj 19,2km

- Karlovarsko

- 204** Velichov – Radošov – K.Vary – Loket (- Sokolov) 33km
- 362** Klášter Teplá – Bečov – Krásno – Horní Slavkov – Loket 37km
- 2000** Pernink – Nové Hamry – Rolava 26km
- 2009** K.Vary, Rolava – S.Role – N.Role – Nejdek 17km
- 2012** Vintířov – Chodov – Nová Role 11km
- 2016** Loket – Hory – Nová Role 13km
- 2017** K.Vary, Doubí – H.Slavkov – Hrušková – Sokolov 28km
- 2198** Velichov – Ostrov – Merklín – Abertamy – H.Blatná – Potůčky 49km
- 2249** Bělá – Březina – Žalmanov (Andělka) – Dubina 23km

- Ostrovsko

- 36** Magistrála (Všeruby – Měděnec 275 km), část H.Blatná – Klínovec 16km
- 2198** Velichov – Ostrov – Merklín – Hřebečná – Abertamy – Pernink – H.Blatná – Rýžovna – Potůčky 49km
- 3001** Okounov UK – Stráž – Horní Hrad – Krásný Les – Velichov 22km
- 3002** Krásný les – Pod Meluzínou UK 10km
- 3005** Lužný UK – Kupa rozc. 11km
- 2002** Potůčky – Podlesí – Plešivec – Abertamy – Pernink 25km
- 2005** Boží Dar – Neklid – Suchá – Klínovecké rozcestí 15km
- 2008** Rýžovna – Český mlýn – Zlatý Kopec – Boží Dar 22km

- Toužimsko

- 35** (Plzeň, PL) – Žlutice – Chyše – Valeč – (Měděnec, UL) – celkem 125 km 31km
- 2233** Klášter Teplá – Dobrá Voda – Nežichov – Buč – Radyně- Sovolusky – Skoky, rozc. – Údrč – Bochov – Těšetice – Březina 53km
- 2232** Otročin – Toužim – Políkno – Nečtiny 33km
- 2249** Valeč,rozc. – Luka – Březina – Žalmanov – Dubina 34km
- 2278** Toužim – Žlutice – Rabštejn – (Žihle) -

2.5.7.3 Rozhledny

Z celkového počtu 23 rozhleden v karlovarském kraji se na území CHKO nacházejí jenom tři. Jsou to:

- Hamelika v Mariánských Lázních

Datum otevření: podzim 1876

Výška ochozu: 20 metrů

Výhled: polokruhový; S - Slavkovský les s Lesným a Lysinou, Kamzík; V - omezen stromy, J - omezen stromy, část Mariánských Lázní, Český les Z - Dyleň, lázeňské centrum Mariánských Lázní

Lázeňské rozhledny patří k těm vůbec nejstarším na našem území. Nejinak je tomu i v případě Hameliky, jejíž rodný list vystavený v roce 1876 pochází z dob, kdy se u nás klasické rozhledny ještě prakticky nestavěly (jejich boom přišel až o nějakých 10 let později). Době vzniku odpovídá i rozhlednově netypický vzhled připomínající spíše hradní hlásku. Tento dojem ještě umocňují ve stejné době umělé vybudované zbytky hradeb a brány. Kvalitně vybudovaná rozhledna pak volně přístupná nepřetržitě sloužila především lázeňským návštěvníkům, když se pro ty zdatnější stala velmi oblíbeným a častým cílem vycházek. V rámci rekonstrukce probíhající v letech 2005 - 2006 byla vybudována stříška, vyměněn ochoz a vyspraven vnitřek věže. Rozhledna je volně přístupná.

- Kamzík v Mariánských Lázních

Rok postavení: 1898

Výška ochozu: 17 metrů

Výhled: výrazně omezen okolními stromy, mezi nimi částečně Český les, Dyleň, část Mariánských Lázní a Slavkovského lesa

Lázeňské rozhledny jsou zvláštní kapitolou v české rozhlednové historii. Na jednu stranu vždy k lázeňským městům patřily a svou ozdobnou architekturou byly jejich perlami, na straně druhé je až nebezpečně spojují smutné osudy. Současný objekt byl postaven v letech 1895 - 1898 na místě původního vyhlídkového altánu a jako poslední byla přistavěna právě 25 metrů vysoká vyhlídková věž. Kromě ní byly součástí areálu ještě prostorné sály, kavárna a restaurace. Postupně přibývaly další kratochvíle jako hřiště a kurty a vrch, tehdy zvaný Forstwarte, se stal jedním z nejdůležitějších míst oddechu v Mariánských Lázních. V průběhu 2. poloviny 20. století Kamzík (tento název získal v roce 1956, kdy byla u objektu postavena socha kamzíka) veřejnosti přístupný a velmi oblíbený. Časy se změnily až po roce 1989, kdy se zde odehrála jedna z mnoha nezdařilých privatizací. Po ní sice ještě pár let objekt fungoval, ale roku 1997 byl opuštěn, bohužel bez strážní služby, a tak nic nebránilo mohutné devastaci a rozkradení všeho, co se ukrást dalo. Již 4 roky po ukončení provozu byly části Kamzíku v podstatě zříceninou. Současný majitel má v plánu stavbu rekonstruovat.

- Krásenský vrch u Krásna

Datum otevření: 23.6.1935

Výška ochozu: 25 metrů

Jedná se v našich poměrech o velmi unikátní stavbu. Za jedinečný vzhled věže je osobně zodpovědný sochař Willi Russ, který se možná při jejím projektování inspiroval u starobylých zikurratů. Rozhledna byla vystavěna v letech 1933 - 1935, tj. v době, kdy na našem území

vrcholila hospodářská krize. Od doby svého otevření v roce 1935 je rozhledna takřka nepřetržitě volně přístupná.

2.5.8 Využití potenciálu CHKO Slavkovský les

CHKO SL je hodnotná zejména svou vysokou hustotou zachovalých přírodních původních stanovišť s výskytem množství chráněných rostlinných a živočišných druhů. Jedná se o část kulturní krajiny kde člověk po generace dokázal existovat, naplňovat své potřeby a při tom zachovat nedotčený charakter přírodních stanovišť. Přírodní ráz a relativně nedotčená příroda je však to co do této části území láká a přitahuje množství návštěvníků. Hlavní potenciál CHKO SL tedy leží v její atraktivnosti pro návštěvníky i lidi žijící v území, jako cíl různých forem turizmu. Vzhledem k tomu že se jedná o velice hodnotné území je potřeba její potenciál využívat velice šetrně a s ohledem na míru ochrany v území, tak aby nedocházelo k jejímu poškození. Proto se čím dál častěji mluví o různých formách šetrné turistiky, jako formy, kterou by chtěli MAS působící v území podporovat.

Základní zásady šetrného turizmu:

- Turismus, který se pohybuje pouze v mezích možností využití místních zdrojů (minimalizace vlivu, spotřeby energie, použití efektivního řízení odpadového hospodaření a recyklačních technologií)
- Zachovává celou šířku rekreačních, vzdělávacích a kulturních možností v rámci a napříč generacemi
- Je založen na aktivitách, které reflektují a respektují charakter regionu
- Umožňuje turistovi seznámit se s navštíveným regionem a podporuje turistův zájem o komunitu a životní prostředí
- Nelimituje ostatní odvětví při uplatňování principů udržitelnosti
- Je integrovaný do místního, regionálního či národního rozvojového plánu

2.5.8.1 Návrhy na rozšíření nabídky CR

Na celém světě přibývá lidí, kteří mají dostatek volného času i dostatek peněz, aby se mohli vydat, kamkoli se jim zachce. To je něco nebyvalého stejně jako relativně levné ceny dopravy a dalších služeb v současnosti.

Do poloviny 20. století se na divokou přírodu pohlíželo jako na nevyčerpatelný zdroj. A právě kvalitní přírodní prostředí spolu s kulturními památkami a etnickými jedinečnostmi představuje základní zdroj, z něhož čerpá jeden z nejdynamičtěji se rozvíjejících hospodářských sektorů na celém světě – turismus. Růst cestovního ruchu je dlouhodobý a předpovídá se mu neméně perspektivní budoucnost. Problémem je, že turismus požírá sám sebe. Turismus ničí turismus. Jeho míra a „pravidla“ jsou taková, že turismus ničí právě to, na čem závisí. Současná masová podoba turismu také víc, než si člověk myslí, přispívá k ekologické devastaci – spotřebou neobnovitelných surovin, produkcí skleníkových plynů a komunálního odpadu, zabíráním živé půdy pro stavby a infrastrukturu.

Potřeba zvýšit přitažlivost regionů je pro stále více destinací a zúčastněných stran podnětem přistoupit na udržitelnější a ekologičtější postupy a politiky. Udržitelný cestovní ruch hraje důležitou roli při zachování a posílení kulturního a přírodního dědictví ve stále větším počtu oblastí, od umění k místní gastronomii, řemeslům či ochraně biologické rozmanitosti. To vše má kladný dopad na

vytváření pracovních příležitostí a přispívá k ekonomickému růstu. Rovněž CHKO SL je významnou turistickou destinací založenou na atraktivitě svých přírodních památek, přírodních rezervací a zajímavostí a proto všechny MAS které mají svojí územní působnost v CHKO SL chtějí ve svých strategiích podporovat zejména tyto formy šetrné turistiky a šetrného rozvoje cestovního ruchu.

Pojem šetrná turistika je:

- „měkká“ forma turistiky, která je šetrná k životnímu prostředí
- „ekologická“ forma turistiky, která se chová ekologicky vůči životnímu prostředí
- forma turistiky, která neovlivňuje, resp. nemá negativní dopady do životního prostředí
- forma turistiky, která se negativní vlivy na životní prostředí snaží v maximální míře eliminovat

Zatímco konvenční masová turistika klade důraz na zajištěné pohodlí ve velkých, technicky vybavených centrech (pláže, lyžařská střediska aj.) s obsluhou zajišťující unifikované služby, v poslední době se stále více prosazuje moderní trend, který požaduje individualitu a spontánnost, poznání a informace, místní odlišnosti, tradiční kulturu i přírodu. Zákazníci dávají přednost ubytování v rodinách, malých hotelech a penzionech.

Formy turistiky, které chtějí MAS na území CHKO SL podporovat:

1. Pěší turistika - lze říci, že je nejobvyklejší formou šetrné turistiky. Lze ji provozovat celosezónně a účastníka stojí relativně nejméně finančních prostředků co se vybavy týče. Aby se stala šetrnou formou, nesmí být masová a soustředěná, ale spíše individuální a rozptýlená a alternativně zaměřená. Tato forma turizmu bude podpořena vybudováním, nebo rozšířením naučných tras a stezek
2. Cykloturistika - lze ji zařadit mezi jednu z nejrychleji se vyvíjejících a rozvíjejících forem. Ještě pořád ji lze zařadit jako sezónní Pro stále se zvyšující oblibu cykloturistiky jsou dnes již některá exponovaná území přeplněna, dochází k množícím se střetům zejména s pěšími turisty, a proto ji je potřeba regulovat., případně nabídnout větší množství, širší síť cyklostezek, aby pohyb cyklistů nebyl soustředěný na malém území
3. Agroekoturistika (Ekoagroturistika) - celosezónní forma, zažívá v poslední době rozkvět,ekoagrofarmy začínají přibývat v podstatě na celém území ČR a o tuto formu šetrné turistiky je stále více potenciálních zájemců. Jsou vyhledávány především menšími skupinami (rodiny s dětmi), které se ubytovávají přímo v domácím prostředí farmy, hojně jsou využívány jízdy na koních péče o domácí zvířata a pomoc při hospodaření na těchto farmách, kdy se účastníci seznámí s problematikou hospodaření ekofarem a jejich výrobní a produkční činností
4. Vodácká turistika - sezónní forma turistiky (od jara do podzimu); šetrná je zase pokud není provozována především masově a v exponovaných, hojně navštěvovaných lokalitách; lze sem zařadit víceméně klasické sjíždění řek (zejména rodiny s dětmi i sportovněji laděné (různé kluby, oddíly apod.), resp. v určitých případech i outdoorové aktivity (především rafting, možná i canyoning); měla by zde být opět určitá pravidla, zaměřená především na chování v přírodě
5. Lyžařská turistika - zde je z pohledu šetrné turistiky významné především běžecké lyžování, a to opět zejména lyžování turistické a rodinné a v méně exponovaných a méně známých lokalitách, které se dají objevovat; problémem samozřejmě bývají sněhové podmínky

6. Ostatní možné formy šetrné turistiky - existují, či mohou a v budoucnu se nejspíše budou rozvíjet i další formy, resp. „odnože“ šetrné turistiky; abychom mohli takové formy nazvat „alternativními“ nebo šetrnými, nezbytným předpokladem je, že musí splňovat předpoklady pro tuto definici (viz výše) a především se musí jednat o tzv. „rozptýlenou“ formu (v protikladu k „masové“ formě); z možných ostatních forem šetrné turistiky bychom mohli alespoň vyjmenovat, či nastínit následující (lze definovat podle oborů zájmu nebo činností apod.):
- hipoturistika - vysloveně specifická forma šetrné turistiky, k jejímu provozování je potřeba zvíře. Lze říci, že je to poněkud nákladnější forma šetrné turistiky a zatím je v ČR poněkud v plenkách. Ještě pořád se u nás spíše jedná o atrakci, nežli o formu turistiky. To se ale začíná rapidně měnit a MAS budou ve svých projektech rozvoj hipostezek podporovat
 - kulturní, kulturně-archeologická, kulturně-architektonická turistika - zaměřená především na místní kulturní, kulturně-archeologické nebo kulturně-architektonické zajímavosti, památky nebo dědictví (má velký prostor v objevování nových pomístních, dosud neznámých fenoménů v uvedených oborech), a to např. méně známé nebo úplně neznámé
 - historická, historicko-vojenská turistika - zaměřená především na historii a historické události daného místa nebo oblasti (regionu), příp. i na historicko-vojenské (válečné)
 - folklórní nebo národopisná turistika - zaměřená především na místní zvyky, tradice a obyčeje (jarmarky, trhy, vinobraní, masopusty, tradiční poutě, křížové cesty a další akce, připomínající místní tradice a zvyky apod.
 - železniční turistika - zaměřená na železnice, cestování po železnici, poznávání železnic a vlaků jako technických a historických památek
 - turistika za technickými památkami - podobně jako výše je zaměřená především na historické technické památky a technická díla; jako příklad lze uvést technická vodní díla – např. „Dlouhá stoka“
 - regionální nebo oblastní (krajová) turistika - tato forma je zaměřená na poznávání a objevování specifik celého regionu, ať se jedná o přírodu a krajinu nebo o jiné regionální charakteristiky a originality; z těch specifik zde lze vyjmenovat třeba formy zaměřené na sklářství a sklářské tradice (především drobná domácí výroba - mačkání, navlékání perlí a korálků, výroba skleněných figurek, vánočních ozdob, ale i drobná podniková-průmyslová výroba hutního skla a výrobků v soukromých sklárnách a podnicích, broušení a rytí, malování skla apod.), dále to může být vinařství a vinařské tradice, soukromé zemědělství a zemědělská prvovýroba vesměs ekologická, obě jmenované formy se dají spojit jednak třeba s cyklistikou a s ochutnávkami apod.; nesmíme však vynechat i jiná další specifika, např. těžba a zpracování specifických nerostných surovin (např. staré stopy po dobývání různých surovin, existuje mnoho starých opuštěných lomů, dolů a lokalit, které na svých výletech můžeme „objevit“ a pokud si vezmeme s sebou jako průvodce nějakého fundovaného, pak takový výlet, ať již na kole, nebo nejlépe pěšky, nám může poskytnout celoživotně nezapomenutelné nádherné zážitky.

2.5.9 Závěr

Hlavní funkcí CHKO Slavkovský les je ochrana vymezeného území a regulace činností na jejím území s ohledem na vliv na životní prostředí a přírodní zdroje, a proto je možné jako hlavní a dlouhodobé cíle ochrany území CHKO stanovit tyto:

- Ochrana území jako příkladu vývoje kulturní krajiny a dokladu trvale udržitelného využívání přírodních zdrojů v minulosti
- Ochrana druhové a biotopové rozmanitosti se zvláštním důrazem na hadcové území evropského významu, rašeliniště a mokřady
- Ochrana reprezentativních částí přírody a péče o ně
- Ochrana geologických a geomorfologických jevů v infiltračním území západočeského "lázeňského trojúhelníku"
- Ochrana území přes nadměrnou urbanizaci a narušováním krajinného rázu
- Obnova narušených částí přírody a krajiny
- Umožnění rekreačního a turistického využití krajiny, které není v rozporu s výše uvedenými cíli.

2.6 Minerální prameny

Nejvýznamnějším přírodním elementem území MAS Náš region je voda, konkrétně prosté a minerální prameny.

Množství kyselky vyvěrajících na tepelském panství zaujalo i jezuitského kněze, historika, pedagoga, českého literáta a jednu z nejvýznamnějších osobností českého baroka Bohuslava Balbína, který jejich popis zařadil do samostatné kapitoly svého díla „Miscellanea historica regni Bohemiae“, neboli „Historické rozmanitosti Království českého“. Dílo vycházelo postupně v letech 1679–1687 a tepelské kyselky jsou popsány ve 26. kapitole.

V dané oblasti je evidováno více než sto minerálních pramenů, přičemž je zjištěna extrémně vysoká produkce CO₂ magmatického původu. Zdrojem CO₂ i dalších plynů, které jsou zde uvolňovány ze zemského nitra je zřejmě aktivní magmatický rezervoár na rozhraní kůra – plášť v hloubce asi 30 km.

Skalní podklad území Našeho regionu je geologicky tvořen krystalinickým horninovým komplexem s relativně pestrým petrografickým složením. Hydrogeologicky je jednotný v tom smyslu, že je tvořen horninami s výhradně puklinovou propustností. Ta je místně proměnlivá a poměrně rychle vyznívá do hloubky. Jen vzácně dosahuje živý oběh podzemní vody hloubek více desítek metrů. Tomu odpovídá také nízká teplota pramenů minerálních vod -do 10°C. Místní proměnlivosti a mělkému puklinovému systému odpovídá i relativně velké množství separátních samostatných puklinových struktur.

Vzniká tak velké množství drobných pramenů studených kyselky - v široké mariánskolázeňské oblasti přes 100 — převážně malých vydatností.

Část území MAS Náš region se nachází v Mariánskolázeňské pramenné oblasti a využití minerálních pramenů je zde doloženo již po několik století. Mezi nejstarší avšak mnohde dosud funkční cylindrická jímání minerálních vod náleží jímání ve vydlabaných kmenech stromů (Křepkovická kyselka, Horní otročinský pramen, Dřevohryzská kyselka, Posečská kyselka, aj.), jímání pramenů v dřevěném či dokonce kamenném pažení (Služetínský pramen, Zahrádecká kyselka, Pěkovická kyselka) a jímání otvory v kamenných deskách. Kamenné desky byly zhotovovány z odolných hornin, tedy z granitu, syenitu, porfyru či křemence, později též z umělých kamenů. Na mnoha místech Našeho regionu je realizováno hlubší jímání minerální vody tzv. jímacími vrty.

(Prameny, Mnichov, Louka).

Během posledních 10 let bylo místní akční skupinou za přispění Svazku obcí Slavkovský les zmapováno a obnoveno již několik pramenů. Od roku 2006 probíhalo postupné mapování a ve spolupráci s odborníky vzniklo několik studií, které řeší obnovu a využití minerálek na území MAS. Na realizaci se až na výjimky podíleli místní odborníci i řemeslníci. V průběhu let byla vyznačena a zpřístupněna naučná stezka Krajem živých vod, která čítá cca 70 km, která spojuje nejzajímavější místa a prameny v regionu.¹³

Mezi hlavní témata MAS Náš region v oblasti ochrany a využití minerálních pramenů patří:

- zajištění druhové diverzity území
- ochrana vod
- efektivní využití existujících místních přírodních a kulturních zdrojů
- příprava místních komunit na koncipování a realizaci opatření pro místní rozvoj
- podpora aktivního partnerství na místní úrovni
- posílení místního ekonomického prostředí za účelem vytvoření nových pracovních příležitostí a zachování stávajících pracovních míst
- realizace informační a vzdělávací kampaně mezi místní populací a ostatními potenciálními aktéry v mikroregionu pro podporu jejich aktivní účasti na projektu, propagace a publicita projektu v mikroregionu i v nadregionálním měřítku.

Hlavní cíle MAS Náš region při využití fenoménu minerálních pramenů:

- zatraktivnění regionu pro návštěvníky a zvýšení soudržnosti obyvatelstva s lokalitou
- přispění k udržitelnému rozvoji cestovního ruchu doplněním nabídky produktů cestovního ruchu
- ochrana vodního hospodářství a zlepšení stavu pramenišť komplexní obnovou pramenů minerálních vod a jeho okolí
- podpora malému a střednímu podnikání zapojením podnikatelského sektoru do realizace projektu
- zpřístupnění a zatraktivnění lokalit pramenišť
- zlepšení kvality života ve venkovských oblastech a diverzifikace ekonomických aktivit v regionu

2.6.1 Prameny vhodné pro další využití

Bohuslavický pramen - k.ú. Bohuslav u Poutnova

Vývěr přírodní kyselky zachycený kopanou jámkou o průměru 1 m do hloubky 0,1 m. Jímka se nalézá přímo při patě pilíře žel. mostu přes Teplou, 5 m od jejího levého břehu.

V současné době není využíván ani zařazen jako součást NS Kraj živých vod. Důvodem je špatná dostupnost a nevyjasněné majetkové vztahy. Možné napojení z Popovic.

¹³ Viz tabulka č. 12 „Zpřístupněné minerální prameny“ v tabulkové části dokumentu

Možné využití pramene po realizaci těchto opatření:

- Vytýčení trasy a připojení k NS Krajem živých vod
- Vybudování přístupové cesty, popř. pěšiny
- Úprava jímání
- Úprava bezprostředního okolí
- Osazení mobiliáře
- Informační systém
- Zajištění komplexní pozemkové úpravy
- Zamezení možné kontaminace z železničního provozu
- Vyhledání dalších pramenů v bezprostředním okolí – v louce, u strážního domku

Popovický pramen - k.ú. Popovice u Poutnova

Soustředěný vývěh ve svahu cca 10 m za obytným stavením je sveden do sběrné jímky ve sklepě obytného domu, slouží k zásobení obce (5 stálých obyvatel).

V současnosti přes Popovice vede trasa NS, pramen není součástí z majetkových důvodů.

Možné využití pramene po realizaci těchto opatření:

- Osazení mobiliáře v Popovicích
- Informační systém
- Regenerace návesního prostoru obce Popovice

Pramen Horní Poutnov - k.ú. Poutnov

Soustředěný vývěh z kaňonového údolí 200 m ZJZ od středu obce Poutnov - pramen byl zachycen do jímky 0,6 x 0,6 m. Je zdevastován.

Možné využití pramene po realizaci těchto opatření:

- Vytýčení trasy
- Vybudování přístupové cesty
- Úprava jímání
- Úprava bezprostředního okolí
- Osazení mobiliáře
- Informační systém
- Zajištění komplexní pozemkové úpravy
- Úprava návesního prostoru
- Využití historických památek – „zámek“, židovský hřbitov, symbolický hřbitov

Čihánské prameny - Studna č. II – Moortisch - k.ú. Babice u Poutnova

Studna jímá zvodeň proplyněné minerální vody. Jímka o rozměrech 5x5 m byla původně hluboká 6,7 m. Objekt je v havarijním stavu. Vydátnost je neměřitelná. Voda je zakalená, zbarvená FeOH. Výrony plynu v jímce jsou patrné.

Možné využití pramene po realizaci těchto opatření:

- Vytýčení trasy
- Vybudování přístupové cesty
- Úprava jímání
- Úprava bezprostředního okolí
- Osazení mobiliáře
- Informační systém
- Odstranění stávajících zařízení – betonové panely, stavební
- Vyhledání dalších pramenů v bezprostředním okolí – v louce, u strážního domku

Číhanské prameny - Studna č. III – Schottensäuerling - k.ú. Babice u Poutnova

Studna jímá zvodeň proplyněné minerální vody. Jímka o rozměrech 5x5 m byla původně hluboká 8,2 m. Objekt je v havarijním stavu. Vydatnost je neměřitelná. Voda je zakalená, zbarvená FeOH. Výrony plynu v jímce jsou patrné.

Možné využití pramene po realizaci těchto opatření:

- Vytýčení trasy
- Vybudování přístupové cesty
- Úprava jímání
- Úprava bezprostředního okolí
- Osazení mobiliáře
- Informační systém
- Odstranění stávajících zařízení – betonové panely, stavební
- Vyhledání dalších pramenů v bezprostředním okolí

Rankovický pramen - k.ú. Rankovice

Soustředěný vývěr prosté vody z louky, cca 400 m jižně od obce Rankovice.

Možné využití pramene po realizaci těchto opatření:

- Vytýčení trasy
- Vybudování přístupové cesty
- Úprava jímání
- Úprava bezprostředního okolí
- Osazení mobiliáře
- Informační systém
- Ošetření drobných sakrálních staveb
- Úprava návesního prostranství
- Využití ringvalu

Pramen pod Služetínským vrchem - k.ú. Babice u Poutnova

Výtok z rýhy nad rybníčkem.

Možné využití pramene po realizaci těchto opatření:

- Vytýčení trasy
- Vybudování přístupové cesty
- Úprava jímání
- Úprava bezprostředního okolí
- Osazení mobiliáře
- Informační systém
- Ošetření drobných sakrálních staveb
- Úprava návesního prostranství
- Využití Služetínského vrchu
- Regenerace sídelní struktury
- Ošetření drobných sakrálních staveb

Pramen u Babic - k.ú. Babice u Poutnova

Nesoustředěný vývěr prosté vody ze silně podmáčené louky je zachycen do malého rybníčku 10 x 10 m. Měřeno pod hrází v odvodňovací stružce.

Možné využití pramene po realizaci těchto opatření:

- Vytýčení trasy
- Vybudování přístupové cesty
- Úprava jímání
- Úprava bezprostředního okolí
- Osazení mobiliáře
- Informační systém
- Ošetření drobných sakrálních staveb
- Krajinářské úpravy
- Agroturistický areál
- Úprava návesního prostranství
- Ošetření drobných sakrálních staveb

Minerální pramen Hoštěc I - k.ú. Hoštěc

Pramen minerální vody v louce, cca 1,3 km VJV od obce Služetín, cca 15 m od levého břehu bezejmenného přítoku řeky Teplá. Pramen je zachycen do dutého kmene o průměru 0,7 m a hloubce 0,9 m.

Možné využití pramene po realizaci těchto opatření:

- Vytýčení trasy
- Vybudování přístupové cesty
- Úprava jímání
- Úprava bezprostředního okolí
- Osazení mobiliáře
- Informační systém
- Ošetření drobných sakrálních staveb
- Krajinářské úpravy
- Ošetření drobných sakrálních staveb
- Komplexní pozemkové úpravy

Minerální pramen Hoštěc II – Agnes - k.ú. Hoštěc

Pramen minerální vody v louce, cca 300 m jižně od obce Hoštěc, cca 30 m od levého břehu bezejmenného přítoku řeky Teplá. Pramen je zachycen do již zdevastované jímky.

Možné využití pramene po realizaci těchto opatření:

- Vytýčení trasy
- Vybudování přístupové cesty
- Úprava jímání
- Úprava bezprostředního okolí
- Osazení mobiliáře
- Informační systém
- Ošetření drobných sakrálních staveb
- Krajinářské úpravy
- Komplexní pozemkové úpravy

Minerální pramen u Horního Kramolína - k.ú. Jankovice

Pramen minerální vody v lese při jeho jižním okraji, cca 1,2 km VSV od obce Horní Kramolín. Pramen je zachycen do dřevěného bednění o rozměrech 0,4 x 0,3 x 0,9 m.

Možné využití pramene po realizaci těchto opatření:

- Vytýčení trasy
- Vybudování přístupové cesty
- Úprava jímání
- Úprava bezprostředního okolí
- Osazení mobiliáře
- Informační systém
- Krajinářské úpravy
- Komplexní pozemkové úpravy
- Úprava lesního hospodářského plánu

Jankovický pramen - k.ú. Jankovice

Průsak z rybníčku na návsi v obci Jankovice. Průsak nesoustředěně vyvěrá cca 50 m pod hrází.

Možné využití pramene po realizaci těchto opatření:

- Vytýčení trasy
- Vybudování přístupové cesty
- Úprava jímání
- Úprava bezprostředního okolí
- Osazení mobiliáře
- Informační systém
- Krajinářské úpravy
- Komplexní pozemkové úpravy

- Úprava návesního prostoru
- Obnova obecní kaple
- Arboristické ošetření památného jírovce

Pramen Oriona - k.ú. Jankovice

Pramen minerální vody při kraji lesa, cca 1 km jižně od obce Jankovice, na pravém břehu potoka. Pramen je zachycen do zděné jímky a je součástí NS Kraj živých vod.

Možné využití pramene po realizaci těchto opatření:

- Komplexní pozemkové úpravy
- Úprava bývalého prameníku a stáčírny

Minerální pramen Beranovka - k.ú. Beranovka

Pramen se nachází 650 m JZ od obce Beranovka, 80 m od levého břehu zmeliorovaného potoka, 20 m západně ohybu polní cesty, v louce.

Možné využití pramene po realizaci těchto opatření:

- Vytýčení trasy
- Vybudování přístupové cesty
- Úprava bezprostředního okolí
- Osazení mobiliáře
- Informační systém
- Krajinářské úpravy
- Komplexní pozemkové úpravy
- Úprava návesního prostoru
- Obnova alejí – krajové odrůdy ovoce
- Zpřístupnění rašeliniště
- Zpřístupnění památné olše

Pěkovická kyselka - k.ú. Pěkovice

Prameniště se nachází v místech extenzivně využívané pastviny, problémem jsou vlastnické vztahy a přístup.

Možné využití pramene po realizaci těchto opatření:

- Vytýčení trasy
- Vybudování přístupové cesty
- Úprava bezprostředního okolí
- Osazení mobiliáře
- Informační systém
- Krajinářské úpravy
- Komplexní pozemkové úpravy
- Ekologické zemědělství – zamezení kontaminování pramene

- Úprava návěsního prostoru

Křepkovická kyselka - k.ú. Křepkovice

Kyselka je součástí NS Krajem živých vod, po obnově z roku 2011. Nově vybudované jímání, altán, mobiliář, přístupová cesta a informační systém.

Možné využití pramene po realizaci těchto opatření:

- Zpřístupnění rašeliniště
- Vybudování lesní cesty
- Vybudování odstavného parkoviště

Nezdická kyselka - k.ú. Nezdice

Možné využití pramene po realizaci těchto opatření:

- Vytýčení trasy
- Vybudování přístupové cesty
- Úprava bezprostředního okolí
- Osazení mobiliáře
- Informační systém
- Krajinářské úpravy
- Komplexní pozemkové úpravy
- Zpřístupnění polních cest
- Vybudování povalového chodníku a lávky

Zahrádecká kyselka - k.ú. Zahrádka

Možné využití pramene po realizaci těchto opatření:

- Vytýčení trasy
- Vybudování přístupové cesty
- Úprava bezprostředního okolí
- Úprava lesní cesty
- Úprava trasy značené turistické cesty
- Osazení mobiliáře
- Informační systém
- Krajinářské úpravy
- Komplexní pozemkové úpravy
- Vybudování povalového chodníku a lávky
- Využití blízkosti slídového lomu

Reitenbergerův pramen - k.ú. Úterý

Kyselka je součástí NS Krajem živých vod, po obnově z roku 2011. Rekonstrukce stávajícího altánu, povalový chodník, mobiliář a informační systém.

Možné využití pramene po realizaci těchto opatření:

- Úprava lesní cesty
- Komplexní pozemkové úpravy
- Zpřístupnění polních cest
- Využití historických teras k vedení přístupové komunikace

Štenský pramen - Pramen prosté vody u Štenské - k.ú. Heřmanov

Možné využití pramene po realizaci těchto opatření:

- Vytýčení trasy
- Vybudování přístupové cesty
- Úprava bezprostředního okolí
- Osazení mobiliáře
- Informační systém
- Krajinářské úpravy Štenské louky
- Komplexní pozemkové úpravy
- Zpřístupnění polních cest
- Vybudování povalového chodníku a lávky
- Využití obnoveného rybníku – rekreační zázemí

Dřevohryzská kyselka - k.ú. Dřevohryzy

Možné využití pramene po realizaci těchto opatření:

- Vybudování přístupové cesty
- Úprava bezprostředního okolí
- Krajinářské úpravy bývalých Dřevohryz
- Pietní úprava místa rodného domku hvězdáře Davida
- Obnovení bývalé cesty k cihelně
- Komplexní pozemkové úpravy
- Zpřístupnění polních cest

Pramen řeky Střela – k.ú. Prachometry

Možné využití pramene po realizaci těchto opatření:

- Vybudování přístupové cesty
- Úprava bezprostředního okolí
- Informační systém
- Založení aleje krajových odrůd
- Komplexní pozemkové úpravy Kladruby - Prachometry

- Zpřístupnění pramene Střely (rodinná zahrada)
- Využití rozhledu na Prachometském vrchu
- Úprava návesního prostoru
- Ošetření drobných sakrálních památek

Posečská kyselka – k. ú. Poseč

Možné využití pramene po realizaci těchto opatření:

- Vybudování přístupové cesty
- Úprava bezprostředního okolí
- Osazení mobiliáře
- Informační systém
- Komplexní pozemkové úpravy

Horní Otročínská minerálka – k.ú. Otročín

- Možné využití pramene po realizaci těchto opatření:
- Komplexní pozemkové úpravy
- Ošetření drobných sakrálních památek
- Obnova a údržba alejí

2.7 Kulturní dědictví a cestovní ruch v regionu

Abychom pochopili současnost, je třeba znát minulost. Okřídlené úsloví, které právě v tomto regionu platí dvojnásob. Právě historie a především ta nepříliš vzdálená utváří současný stav území dodnes. V dobách dvanáctého až zhruba patnáctého století, kdy datujeme první zmínky o obcích a městech v dnešní působnosti MAS Náš region, šlo o oblast poměrně hustě osídlenou. Události první poloviny dvacátého století však byly k demografii území velmi nešetrné a do dnešního dne mají až na světlé výjimky spíše negativní dopad. V případě kulturního nemovitého bohatství, které je především ve formě drobných sakrálních památek, se o neblahý osud postaralo především období druhé poloviny 20. století. Postupně se ale daří (lokálně) významné památky opravovat prostřednictvím projektů dotovaných prostředky z ministerstev a Karlovarského i Plzeňského kraje i projekty spolupráce financované SZIF a řízené MAS Náš region za významné pomoci místních samospráv a občanů.

Zvláštní a smutnou kapitolou kulturního dědictví regionu jsou jeho kulturní památky. Z politických, ideologických, ekonomických a již výše uvedených důvodů nebyl tlak a zájem na zachování mimořádně bohatého a cenného památkového fondu. Díky tomuto vývoji si většina památek udržela svou původnost (autenticitu), díky níž patří české památky mezi nejvyhledávanější. Bohužel míra neudržovanosti často překročila kritickou mez. Mnohé památky zanikly chátráním (např. zámeček v Poutnově, mnoho staveb městské i lidové architektury, drobné sakrální památky, kříže, boží muka, kapličky a mlýny) nebo byly záměrně odstraněny (např. kostel ve Svatém Vojtěchu), jiné se dostaly do zoufalého stavu (např. klášter Teplá a jeho hospodářské dvory).

Období poválečného vývoje, spjaté s rozvojem socialistické zemědělské velkovýroby, výrazně

poznamenalo i podobu zdejší krajiny. Scelením pozemků byla změněna historická tvář zdejší kulturní krajiny, zčásti zanikla historická komunikační síť, krajinu „obohatily“ monstrózní hospodářské stavby. Přesto si zdejší krajina uchovala svůj neopakovatelný ráz historické kulturní krajiny.

Území regionu místního partnerství MAS Náš region má bohatou historii, která se odráží v podobě řady kulturně-historických památek. Jak bylo již výše uvedeno, dramatický poválečný vývoj vedl kromě vzniku rozsáhlého pohraničního pásma i k zániku mnoha „německých“ sídel. Přes změny ve využití krajiny si území dodnes uchovalo hodnoty spojené s přírodními krásami a malebností sídel, ve kterých je možné najít zachovalé prvky lidové architektury. V území působí také řada neziskových organizací, spolků a sdružení, které rozšiřují nabídku kulturních produktů a v řadě případů přispívají k zvýšení atraktivity památek.

V severní části regionu položené město Bečov nad Teplou je významným urbanistickým celkem s řadou sakrálních a světských staveb. Historické jádro je vyhlášenou památkovou zónou. Zajímavý potenciál lze spatřit v komplexu hradu, Pluhovského domu i zámku, v němž je umístěna nejcennější památka na území MAS - relikviář sv. Maura.

Dalším významným kulturním centrem je klášter premonstrátů v Teplé, který byl založen ve 12. století blahoslaveným Hroznatou a během staletí prošel několika stavebními úpravami. Veřejnosti je dnes částečně přístupný a díky podpoře z Integrovaného operačního programu zde probíhá rozsáhlá stavební rekonstrukce, která bude ukončena v roce 2015 a klášter se opět stane centrem vzdělávání a osvěty regionu. Dnes je areál zapsán jako národní kulturní památka a vzhledem k minulosti je i památkou evropského významu. Klášterní chrám náleží ke skvostům stavitelského umění a svou rozlohou se řadí mezi největší kostely v českých zemích. Jeho potenciál není ovšem ještě zcela vyčerpán, neboť je využívána pouze asi jedna čtvrtina a to k prohlídkovým okruhům.

Hrad Hartenštejn u Bochova je další výraznou památkou na území MAS. Byl vystavěn pravděpodobně v první polovině 14. století ve stylu tehdejší gotiky. Do dnešní doby se zachovalo pouze torzo a v roce 2013 byla zpřístupněna veřejnosti severní věž.

Mezi další významné kulturně historické památky této části řešeného území patří gotický kostelík sv. Martina ve Všerubech, stojící na návrší nad městem.

Rovněž ve venkovské oblasti Tepelska a severního Plzeňska představují kulturně-historické památky velký potenciál pro možnost rozvoje cestovního ruchu (např. městečko Úterý). Bohužel technický stav většiny z nich v současné době neumožňuje komerční využití a značně zatěžuje rozpočty malých obcí, které nejsou schopny tento stav samy řešit.

K dalším kulturním památkám patří i kostely, které však často jsou ve špatném technickém stavu, stejně tak jako bývalá panská sídla (Poutnov, Javorná) nebo například vesnické fary.¹⁴

2.7.1 Nejvýznamnější historická sídla

Bečov nad Teplou

Historické jádro města je městskou památkovou zónou. V místním zámku je umístěn relikviář svatého Maura, podle některých zdrojů druhá nejcennější (movitá) památka v Česku. Poblíž řeky Teplé, na okraji Bečova, byla šlechtickým rodem Beaufort-Spontini před 2. světovou válkou vybudována unikátní botanická zahrada (Beaufortské alpinum), v současné době obnovovaná ZO ČSOP Berkut.

- Hrad Bečov nad Teplou
- Zámek Bečov nad Teplou

¹⁴ Viz tabulka č. 13 „Kulturní a přírodní dědictví“ v tabulkové části dokumentu

- Kostel svatého Jiří z let 1763–67 postavený na místě starší vyhořelé svatyně.
- Stará pošta čp. 112 – pozdně barokní stavba z konce 18. století, kdysi stanice poštovních dostavníků a zájezdní hostinec.
- Radnice

Kláster Teplá

Premonstrátský klášter v Teplé založil v roce 1193 český šlechtic Hroznata. V roce 1232 byl klášterní kostel vysvěcen pražským biskupem za přítomnosti českého krále Václava I. V 19. století byla zřízena lékárna, stáje, postaven mlýn a pivovar, uveden do provozu poštovní a telegrafní úřad. Ve 20. století bylo postaveno novobarokní křídlo knihovny a muzea.

Městská památková zóna Teplá

Toto městečko v Tepelské vrchovině je poměrně bohaté na architektonické památky, mezi něž patří např. kostel sv. Jiljí, sloup Nejsvětější Trojice, kaple Nejsvětější Trojice nebo budova radnice.

památky zahrnuté do zóny:

- barokní kostel sv. Jiljí
- sloup Nejsvětější Trojice
- barokní radnice
- renesanční škola
- špitální kostel Nejsvětější Trojice
- barokní domy

Bochov

Historický střed obce tvoří čtvercové náměstí s kašnou a parkem. Západně od centra se na kopci tyčí zřícenina hradu Hungerberg. První písemná zmínka o obci pochází z roku 1325.

- Hrad Hartenštejn, zřícenina
- Kostel Archanděla Michaela
- Kostel svatého Jakuba
- Kaplička
- Sloup se sochou Panny Marie
- Radnice na náměstí Míru
- Socha svatého Jana Nepomuckého na náměstí Míru
- Kašna na náměstí Míru
- Studna na náměstí Míru
- Pomník padlým hrdinům z 1. světové války na vyvýšenině jižně od města

Mnichov

Podle pověsti založil obec Mnichov ve 12. století svatý Siard, který měl v údolí Mnichovského potoka poustevnu (dnes ruina). Nedaleko poustevny vyvěrá Siardův pramen. Roku 1273 je obec připomínána jako zboží tepelského kláštera. V roce 1549 byl Mnichov povýšen na město. Ve středověku se v okolí těžily stříbrné a cínové rudy. Od roku 1834 byla v Mnichově věhlasná brusírna výrobků z hadce, který se těžil na Planém vrchu.

- kostel svatého Petra a Pavla
- mumifikovaná těla francouzských a švédských vojáků z 18. století
- pranýř u radnice

2.7.2 Mezinárodní spolupráce

Záměrem kapitoly Mezinárodní spolupráce je zdokumentovat možnosti spolupráce se zahraničními partnery v programovém období 2014-2020. V závěru kapitoly jsou navržena témata možné spolupráce, a to jak obecné, tak i v podobě konkrétních návrhů MAS Náš region.

Spolupráce mezi členskými i nečlenskými státy EU se v období 2007-2013 stala samostatným třetím cílem regionální politiky (dnes označované jako politika hospodářské a sociální soudržnosti – HSS) pod názvem Evropská územní spolupráce (dále jen „EUS“). Tento cíl navazoval na iniciativu INTERREG III z období 2000-2006.

Cíl 3 - Evropská územní spolupráce byla v uplynulém období v ČR realizována pomocí operačních programů přeshraniční (v předešlém období INTERREG IIIA), nadnárodní (INTERREG IIIB) a meziregionální (INTERREG IIIC) spolupráce.

MAS Karlovarského kraje (KK) téměř nevyužívají této unikátní možnosti realizovat projekty ve spolupráci se zahraničními partnery, a to ani malé přeshraniční projekty. Jedním z důvodů je špatná jazyková vybavenost zaměstnanců MAS a dále také jejich velká pracovní vytíženost. Přesto je vidět, že MAS mají snahu partnerství navazovat, což vytváří dobré předpoklady pro realizaci mezinárodních projektů do budoucna.

2.7.2.1 Možnosti mezinárodní spolupráce

Program rozvoje venkova

V návrhu PRV 2014-2020, který byl vládou schválen 10.7.2014¹⁵ je uvedeno opatření 19.3 - Příprava a provádění činností spolupráce MAS, z jehož popisu vyplývá, že „pro realizaci projektů spolupráce bude podporována vlastní realizace projektů spolupráce (investičních i neinvestičních) mezi MAS a dalšími partnerstvími, jejichž výstupy překračují hranice území jedné MAS vč. zajištění jejich řízení. Budou podporovány jak projekty založené na spolupráci v rámci členského státu, tak projekty založené na spolupráci mezi územími celky v několika členských státech či ve třetích zemích.“ Mezi 4 principy stanovení výběrových kritérií je uvedeno, že budou podporovány projekty, které jsou zaměřeny na mezinárodní spolupráci.

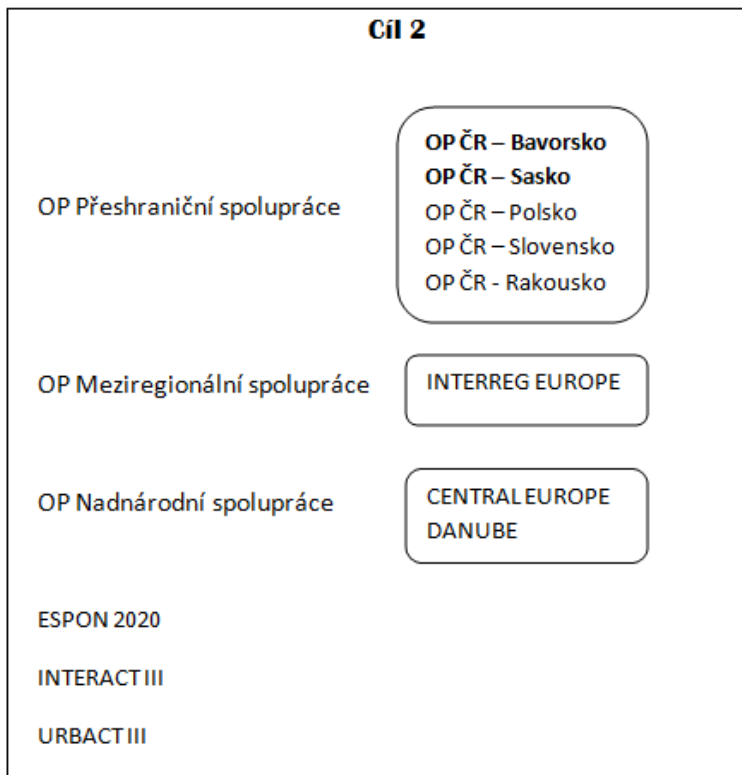
Evropská územní spolupráce

Spolupráce mezi členskými i nečlenskými státy EU se v období 2014-2020 změnila z Cíle 3 na Cíl 2, jelikož byly pro toto nové programovací období stanoveny pouze 2 cíle politiky HSS.

Cíl 2 v ČR bude v tomto období realizován pomocí 11 programů, které navazují na programy z předešlého období. Jeden program byl stanoven nově, konkrétně OP Nadnárodní spolupráce DANUBE.

Obrázek 1: Programy EUS 2013-2020

¹⁵ Zdroj: <http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU/Narodni-organ-pro-koordinaci/Novinky/Vlada-schvalila-sedm-z-deviti-programu-pro-cerpani>

OP PŘESHHRANIČNÍ SPOLUPRÁCE

Názorně zobrazuje možnosti přeshraniční spolupráce pro Karlovarský kraj mapa na obrázku 4. Karlovarský kraj má tu výhodu, že svým územím zasahuje do dotačního území hned dvou OP přeshraniční spolupráce, a to OP ČR-Svobodný stát Bavorsko a OP ČR-Svobodný stát Sasko.

Pro část MAS, která leží na území Plzeňského kraje bude možné využít OP ČR-Svobodný stát Bavorsko.

Obrázek 1: Územní vymezení přeshraniční spolupráce v letech 2007-2013

OP ČR- SVOBODNÝ STÁT BAVORSKO¹⁶

Z celkem 11 tematických cílů EU byly předběžně pro program přeshraniční spolupráce Česká republika – Svobodný stát Bavorsko Cíl EÚS 2014 -2020 vybrány následující 4 tematické cíle (TC) a v jejich rámci investiční priority (IP) - stav v dubnu 2014:

- TC 1: Posilování výzkumu, technologického rozvoje a inovací
- IP - Posilování výzkumné a inovační infrastruktury
- IP - Podpora podnikových investic do výzkumu a inovací
- TC 6: Zachování a ochrana životního prostředí a podporování účinného využívání zdrojů
- IP - Zachování, ochrana, propagace a rozvoj přírodního a kulturního dědictví
- IP - Ochrana a obnova biologické rozmanitosti a půdy a podpora ekosystémových služeb
- TC 10: Investice do vzdělávání, odborné přípravy a školení za účelem získávání dovedností a celoživotního učení
- IP - Vypracování a naplňování společných programů vzdělávání, odborné přípravy a školení
- TC 11: Posilování institucionální kapacity orgánů veřejné správy a zúčastněných subjektů a účinné veřejné správy
- IP – podpora právní a správní spolupráce a spolupráce mezi občany a institucemi (vč. podpory v rámci Fondu malých projektů)

Obrázek 2: Dotační území programu přeshraniční spolupráce ČR – Svobodný stát Bavorsko Cíl EÚS 2014 -2020

Dispoziční fond (DF)

O fungování fondu v novém programovém období zatím nejsou žádné informace.

¹⁶ Zdroj: <http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU/2014-2020/Operacni-programy/Program-preshranicni-spoluprace-Ceska-republik>

OP ČR – SVOBODNÝ STÁT SASKO¹⁷

Z celkem 11 tematických cílů EU byly předběžně pro program přeshraniční spolupráce Česká republika – Svobodný stát Sasko Cíl EÚS 2014 -2020 vybrány následující 4 tematické cíle (TC) a jejich investiční priority (IP):

- TC 5: Podpora přizpůsobení se klimatickým změnám, předcházení rizikům a jejich řízení
- IP - Podpora investic zaměřených na řešení konkrétních rizik, zajištění odolnosti vůči katastrofám, vývoje systémů krizového řízení
- TC 6: Zachování a ochrana životního prostředí a podporování účinného využívání zdrojů
- IP – Investice do vodního hospodářství
- IP - Zachování, ochrana, propagace a rozvoj přírodního a kulturního dědictví
- IP - Ochrana a obnova biologické rozmanitosti a půdy a podpora ekosystémových služeb
- TC 10: Investice do vzdělávání, odborné přípravy a školení za účelem získávání dovedností a celoživotního učení
- IP - Vypracování a naplňování společných programů vzdělávání, odborné přípravy a školení
- TC 11: Posilování institucionální kapacity orgánů veřejné správy a zúčastněných subjektů a účinné veřejné správy
- IP - Podpora právní a správní spolupráce a spolupráce mezi občany a institucemi (vč. podpory v rámci Fondu malých projektů)

OP MEZIREGIONÁLNÍ SPOLUPRÁCE - INTERREG EUROPE¹⁸

Meziregionální projekty:

partnerství veřejných organizací spolupracujících společně po dobu 3-5 let prostřednictvím výměny zkušeností. Každý partner bude mít vytvořen akční plán, který popisuje využití a implementaci výsledků projektu. Projekty budou zaměřené na výměnu dobré praxe a přenos (využití) této praxe do ostatních OP, zvláště do programů Cíle 1. Projekty mají 2 fáze (1. přenos dobré praxe, 2. monitoring)

Platformy (Policy learning platforms):

Nástroj pro nepřetržité vzdělávání o veřejných politikách pro veřejné organizace zabývající se politikami regionálního rozvoje. Platformy budou sloužit jako „zdrojové středisko poznatků“ podporující průběžné osvojování celoevropských regionálních politik ve vybraných tematických oblastech

- Výzkum a inovace
- Konkurenceschopnost malého a středního podnikání
- Nízkouhlíkové hospodářství
- Životní prostředí a efektivní využívání zdrojů

¹⁷ Zdroj: <http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU/2014-2020/Operacni-programy/OP-Sasko-%E2%80%93-CR>

¹⁸ Zdroj: <http://www.mvcr.cz/clanek/co-prinasi-program-interreg-ivc.aspx>
<http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU/Programy-2007-2013/Evropska-uzemni-spoluprace/INTERREG-IVC>

OP NADNÁRODNÍ SPOLUPRÁCE¹⁹

Operační program je rozdělen do několika zón (v minulém období jich bylo celkem 13), přičemž ČR spadá do zóny „Střední Evropa“ (Central Europe) a nově i do nové zóny „Dunaj“ (Danube), pro níž byl vytvořen pro současné období nový program.

CENTRAL EUROPE

Operační program je zaměřen na spolupráci subjektů z veřejného i soukromého sektoru k řešení společných problémů nadnárodního významu v oblasti inovací, nízkouhlíkového hospodářství, životního prostředí, kultury a dopravy.

2.7.3 Cestovní ruch

Turismus a cestovní ruch na území MAS Náš region staví na několika velmi pevných blocích. Jsou to v první řadě již několikrát zmíněné přírodní minerálky a kyselky. Jejich postupnou regenerací se vytváří unikátní naučná stezka, která bude mít po svém dokončení zhruba 70 kilometrů a plynule propojí všechny objevené a opravené vývěry vzácných pramenů. Dalším významným turistickým lákadlem je samotná Chráněná krajinná oblast Slavkovský les, kterou území MAS prostupuje a opět nabízí několik naučných a zážitkových tras, které návštěvníka citlivě směřují k ohleduplnému přístupu k přírodnímu bohatství našeho kraje.

Už ze samé podstaty geografické polohy území MAS Náš region jsou dalším turisticky zajímavým aspektem zaniklé obce a osady, jejichž osud ve většině případů zpečetila druhá světová válka a vysídlení Němců.

Popisované území je samozřejmě také vděčným hostitelem cykloturistů a nabízí nepřehledné množství cyklotras s různou náročností terénu.

Infrastruktura cestovního ruchu je základní podmínkou jeho rozvoje a je třeba konstatovat, že v regionu není na dostatečné úrovni co do kvality ani kvantity.

Turistická infocentra jsou na území MAS Náš region bohužel velmi řídkým jevem. Fungují pouze ve městech Teplá a Bochov. Například v Bečově, který je turisticky velmi zajímavým a vděčným místem, taková instituce citelně chybí. Je však problematické jeho zřízení vzhledem ke skutečnosti, že město nevlastní kromě radnice žádnou nemovitost, kde by takové centrum mohlo fungovat. Infocentra přitom mohou velmi dobře zajišťovat kromě servisu pro návštěvníky města nebo obce také kulturní vyžití místních obyvatel. A tím pádem obhájit celoroční provoz. Nedostatek infocenter se snaží suplovat MAS Náš region alespoň vydáváním propagačních materiálů, které informují o zajímavostech a akcích na celém území a distribuuje je prostřednictvím stávajících infocenter, jednorázových akcí, radnic.

2.7.3.1 Turistické atraktivity

Pro rozvoj cestovního ruchu jsou nezbytným předpokladem turistické atraktivity. Hlavní potenciál skýtají kulturní památky – tj. kláštery, zámky, zříceniny hradů, historická města a především velké množství sakrálních památek (kostely, kláštery, kaple a drobné památky v krajině). Některé z nich jsou každoročně ožívány slavnostmi a dalšími kulturními akcemi, které se pomalu stávají známými v rámci regionu.

Dalším významným potenciálem území je množství minerálních pramenů a okrajově také

¹⁹ Zdroj: <http://www.central2020.eu/>
<http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU/Programy-2007-2013/Evropska-uzemni-spoluprace/Central-Europe>

lázeňství, které je reprezentováno zázemím Mariánských Lázní a Tepelskem. S tímto fenoménem bezprostředně souvisí také čistota místní přírody, která slouží k rekreaci všech návštěvníků. Z toho plyne především možnost rozvoje ozdravných pobytů.

Sportovní vyžití nabízí kromě několika víceúčelových hřišť také devítijamkové golfové hřiště u Kláštera Teplá.

Bohaté sportovní i rekreační vyžití nabízí Bečovská botanická zahrada, kde byla v roce 2013 otevřena 1. česká bioferrata a připraveny jsou další zážitkové trasy.

Velký potenciál také skýtají lokality zaniklých obcí na území MAS, které jsou v posledních letech velmi vyhledávané a navštěvované. Mnohé byly v minulosti za přispění MAS Náš region zpřístupněny a na mnoha místech byly vybudovány naučné stezky, či umístěny informační panely (Umíř, Sv. Vojtěch, Dřevohryzy).

Tyto místní atraktivity mohou být pro region významným ekonomickým stimulem v oblasti cestovního ruchu. V rámci období 2014 – 2020 budou tyto atraktivity dále transformovány pro zážitkovou turistiku.

2.7.3.2 Turistické trasy

Turistické trasy jsou podle způsobu přepravy rozděleny na pěší trasy, cyklotrasy a naučné stezky.

Podrobné informace k jednotlivým trasám jsou zpracovány ve studii z roku 2008 “Cestovní ruch a rekreace v oblasti jižního Karlovarska”. V tomto dokumentu jsou použity náměty na doporučení v jednotlivých oblastech.

2.7.3.3 Pěší turistika

Po celém území regionu existuje poměrně hustá a dobře značená síť dálkových i místních pěších turistických tras, jejichž značení a údržba je v gesci Klubu českých turistů. Větší koncentrace těchto tras se nachází v okolí středisek cestovního ruchu (Karlovy Vary, Teplá, Mariánské Lázně, Plzeň) a také v přírodně atraktivních oblastech. Vedení turistických tras sleduje nejvýznamnější kulturní a historické atraktivity v dané oblasti.

Region poměrně výrazně ovlivňuje absence páteřní červeně značené trasy, která by spojovala významná sídla oblasti. V případě, že by existovala trasa Bečov nad Teplou – Měchov – Krásné Údolí – Přílezy – Útvina – Toužim- (popř. Vladař) a další na území Plzeňského kraje Teplé - Úterý - Krsy - Nečtiny, došlo by k propojení s již existujícími trasami. Předpokládáme, že by byla hojně využívána s ohledem na vysoký počet nástupních míst.

V rámci budování turistické infrastruktury je hlavní pozornost na území MAS Náš region zaměřena na projekty podporující pěší, cyklo a naučné trasy. Snaha je přilákat turisty s opravdovým zájmem o region, nikoli pouze ty, jimž jde o zdolání maxima kilometrů. Nejen cyklostezky jsou důležité pro rozvoj cestovního ruchu a rozvoj Karlovarského kraje, ale též pěší trasy a naučné stezky. V současnosti se poměrně zapomíná na pěší turisty a větší váha je vkládána do cykloturistiky. V některých částech území, zvláště v oblastech se zvýšenou ochranou přírody (maloplošná a velkoplošná chráněná území), je turistické zpřístupnění formou pěšin a lesních cest daleko vhodnějším způsobem prezentace a využití přírodního potenciálu místa než náročné budování a úprava cyklostezek. Většinou, bohužel, platí, že pěší turista je vnímavější a ohleduplnější k okolní přírodě. Navíc realizace pěších tras je nesporně levnější než cyklostezky.

Rozvoj pěší turistiky je závislý na:

- vyhledávání turistických tras
- jejich logické propojení do systému (návaznost např. na cyklobusy Karlovarského kraje)
- zvýšení počtu (např. Bečovskem prochází pouze jedna transferní zeleně značená trasa)
- značení tras
- doplnění vhodným mobilářem (rozcestníky, informační systém, posezení, lavičky, apod.)
- podporou zázemí (stravování, ubytování) pro turisty
- budování „mokrých“ variant – minimuzea, komunitní kluby, apod.
- nabídka doprovodných aktivity – kultura, sport, volnočasové aktivity

2.7.3.4 Cyklostezky a cyklotrasy

Síť turistických cyklostezek je rozvinutá především v okolí M. Lázní a zasahuje až k Teplé. Z významných cyklostezek jsou to trasy č. 352 Manětín – Klášter Teplá, č. 361 M. Lázně - Závěšín – Teplá a č. 362 Loket – Bečov – Teplá. Ostatní značené cyklotrasy jsou místního charakteru. Vedení stezek a tras využívá vedení silnic III. třídy a místní komunikace, což vzhledem k jejich nízkému dopravnímu zatížení lze považovat za vyhovující.

MAS Náš region a Svazek obcí Slavkovský les od roku 2008 výrazně přispívají k větší hustotě sítě cyklistických tras. Během posledních pěti let bylo vyznačeno několik desítek kilometrů vedoucích územím především Karlovarského kraje.

V roce 2013 byla MAS Náš region realizována cyklotrasa č. 2293 územím Plzeňského kraje - Úterý - Krsy - Úněšov - Zahradka - Všeruby - Nevřeň.

Prioritní cyklotrasou a cyklostezkou v Karlovarském kraji je páteřní cyklotrasa Ohře. Stejný zájem by měly být věnovány i navazujícím cyklotrasám, jejichž potřeba je dána nejen současným využíváním, ale i na základě analytických podkladů v rámci strategií jednotlivých obcí.

MAS Náš region má v záměru podporovat následující cyklotrasy a cyklostezky:

- Karlovy Vary – Bečov nad Teplou – (Teplá) – údolím řeky Teplé, v současnosti velmi frekventovaně využívané cyklisty, velmi nebezpečné – silnice I/20, byla by možná využít i pro pěší turisty, bruslaře, běžkaře; navíc by propojila obce mezi sebou a umožnila tak i cestu do práce, za zábavou za sousedy; jednalo by se o zcela logickou II. etapu hlavních cyklotras Karlovarského kraje (1. je Ohře, 2. je Teplá...)
- Toužim – Teplá – propojení jednotlivých obcí, umožnění cestovat do práce na kole, výrazný bezpečnostní aspekt, rozvoj venkova, podpora cestovního ruchu
- Toužim – Bečov – nebezpečný úsek silnice I/20 - propojení jednotlivých obcí, umožnění cestovat do práce na kole, výrazný bezpečnostní aspekt, rozvoj venkova, podpora cestovního ruchu
- Cyklostezky v Bečovské vrchovině navazující na bečovskou Panoramatickou stezku

2.7.3.5 Naučné stezky

Na území Našeho regionu je poměrně velké množství naučných stezek různého charakteru. Většina z nich byla vybudována přímo MAS Náš region nebo se na jejich realizaci MAS podílela.²⁰

Kraj živých vod

Mezi nejvýznamnější stezky patří Kraj živých vod - naučná stezka, vedoucí neporušenou krajinou

²⁰ Viz tabulka č. 14 v tabulkové části dokumentu

Slavkovského lesa, která návštěvníky provede po několika desítkách obnovených i původních minerálních pramenů. V současné době je vyznačeno prvních 50 kilometrů stezky od Reitenbergerova pramene u městečka Úterý, přes Zahrádeckou kyselku, Nezdice, Křepkovice, nově opravenou Křepkovickou kyselku, Beranovský vrch, Beranovku, Mrázov a dále pak k Orioně a odtud do Jankovic, Hoštce, ke Služetínské kyselce, Horního Kramolína, kolem Louky k Tisové a Rankovicím. Stezka dále pokračuje k obnovenému Hornímu otročínskému prameni, nově opraveným pramenům Posečské kyselky. Třetí etapa značení propojí Prachometry, s pramenem řeky Střely, Dřevohryzskou kyselku, Vidžín opět k Úterý. Celková délka trasy po dokončení bude 70 kilometrů a již dnes je rozmístěno na 30 informačních panelů se zajímavostmi nejen přírodního charakteru, ale upozorňují také na historické události a kulturní vazby v regionu.

Cílem celého projektu Kraj živých vod je vyhledání, dokumentace a realizace komplexní obnovy minerálních pramenů a jejich okolí na území místní akční skupiny Náš region. Připraveny jsou projekty nových turistických tras, úpravy místních komunikací a přístupových cest. Součástí projektu jsou i drobné stavby - odpočinkové altány, vyhlídky a chodníky. Realizace tohoto projektu a drobných akcí na něj navazujících je jednou z aktivit MAS Náš region.

Skokovská stezka

Skokovská stezka je mariánská poutní a naučná stezka spojující od roku 2010 poutní místo klášter premonstrátů v Teplé, kde je uložen relikvář s ostatky blahoslaveného Hroznaty, s kdysi velmi slavným barokním mariánským poutním místem v (Mariánských) Skocích u Žlutic, kde byl od roku 1717 každoročně uctíván desítkami tisíc poutníků zázračný dobrotivý obraz Panny Marie Pomocnice, lidově označovaný jako „Panenka Skákavá“. Popudem ke zřízení poutní stezky byla snaha o záchranu a oživení zanikajícího poutního místa ve Skocích. Smyslem putování je vykonání křesťanské pouti spojené s pokáním, očištěním, požehnáním a předkládáním proseb prostřednictvím Panny Marie Bohu. Stezka však v sobě zahrnuje i prvek naučný a poznávací, je rovněž naučnou stezkou, která poutníka seznámí se zajímavým, ale ještě málo známým regionem Čech. Je tedy určena nejen věřícím.

Trasa propojuje další místa, která k sobě mají ideové, duchovní a historické vazby, jako například: klášter trapistů Matky Boží v Novém Dvoře (duchovní centrum kontemplace), Toužim (působíště autora skokovského obrazu J. W. Richtera a skokovské vrchnosti, markrabat bádenských), Útvinu (působíště stavitele skokovského chrámu J. Schmieda), Žlutice (působíště duchovního otce poutního místa ve Skocích, premonstráta J. Ricka) zříceninu poutní kaple svatého Blažeje u Branišova, a dále řadu kulturních a přírodních zajímavostí regionu Tepelska, Toužimska, Bočovska a Žluticka. Zčásti respektuje původní historické trasy poutních procesí do Skoků.

O vybudování této stezky se zasloužilo občanské sdružení Pod střechou, které tuto stezku také udržuje a provozuje. Ideálně je rozdělena do tří etap a pouť tedy trvá tři dny.

Šibeniční vrch

Naučná stezka Šibeniční vrch se věnuje rituálům spjatým s výkonem hrdelních trestů v raném novověku (16. -18. stol.). První zastávka na této stezce se nachází u radnice města Bečov a dále vede návštěvníky částečně původní cestou vedoucí k šibenici kolem kostela sv. Jiří a Zlatého vrchu. Celkem je na trase osazeno 5 informačních panelů, které jsou také v německém a anglickém jazyce. Celá trasa je dlouhá asi jeden kilometr, což láká ke zpestření návštěvy Bečova i rodiny s dětmi. Stezka využívá vzácně zachovalých a archeologicky prozkoumaných reliktů historické šibenice, kterých se na

našem území dochovalo do dnešních dob jen několik. Jednotlivé zastávky se věnují těmto tématům: - hrdelní soud - hrdelní tresty - průvod k šibenici – kat - šibenice + prohlídka jejího torza.

Torzo samotné kruhové šibenice o průměru 4,8 m je netradičně umístěné v dominantní poloze asi 1 km od města. Šibenice je datována do období vzniku 16. - 18. století.

Hladový vrch

Výletní trasa této naučné stezky je určena pro pěší. Naučná stezka Hladový vrch pomáhá přiblížit historii města Bochova. Trasa naučné stezky vede z bochovského náměstí na vrchol Hladového vrchu, kde stávala do 60. let 20. století barokní kaple Nejsvětější Trojice. Naučná stezka byla vybudována v roce 2009 MAS Náš region a v rámci tohoto projektu došlo také k úpravě Hladového vrchu a instalaci tří dřevěných soch, které symbolizují Nejsvětější Trojici.

Zlatý vrch

Zlatý vrch je oblíbené výletní místo, které leží za hranicemi města Bečov směrem na Teplou, odkud je nádherný výhled na celé městečko Bečov. Na informačních tabulích se návštěvníci seznámí s historií města i samotného Zlatého vrchu, která je doložena i archeologickým průzkumem. Další panely seznamují s katovnou i kamenolomem a drobnými památkami v krajině. Naučnou stezku otevřela veřejnosti ZO ČSOP Berkut v roce 2008 v rámci projekt „Blíž přírodě“.

Městečko Úterý

Stezka vznikla v roce 2006 a na trase dlouhé asi 1,5 km návštěvníky provede samotným městečkem. Na deseti zastaveních jsou seznámeni s historií města, architekturou i s životem někdejších obyvatel a na dobových fotografiích je patrné, jakých změn městečko dožilo v průběhu 20. století.

Stezka začíná na náměstí u radnice a prvních sedm zastavení tvoří okruh. Na třech okrajových stanovištích 8-10 se návštěvníci mohou nechat inspirovat k pěším nebo cyklistickým výletům do okolí. Stezku připravilo sdružení BART za finanční podpory Plzeňského kraje a města Úterý. Vznikla v rámci Geoparku GeoLoc, který se rozkládá na území Konstantinolázeňska, Stříbrska a Plánska a je jednou ze tří částí přeshraničního Česko-Bavorského Geoparku.

Sv. Blažej

Naučná stezka vedoucí okolím Blažejského rybníka v Nežichově je zpřístupněna od dubna 2009. Tato oblast je součástí systému Evropsky významných lokalit – Natura 2000. Stezka byla vybudována občanským sdružením Cesta z města za finančního přispění Karlovarského kraje a Agentury ochrany přírody a krajiny.

Jednotlivá zastavení na trase popisují přírodní zajímavosti i historické souvislosti; přesuny obyvatelstva; tradiční řemesla i kulturní pamětihodnosti. Jednou ze zastávek je objekt vyhořelého barokního kostela sv. Blažeje, který byl v minulosti významným poutním místem kraje.

Siardův pramen

Naučná stezka Siardův pramen, byla za podpory Karlovarského kraje vybudována v roce 2007 jako společný projekt Místní akční skupiny Náš region, Svazku obcí Slavkovský les pro obnovu venkova a Obce Mnichov. Na realizaci projektu se podílely i neziskové organizace ZO ČSOP Berkut a Cesta z města, o. s. Cílem projektu bylo zpřístupnění přírodního a kulturního dědictví zdejší oblasti, která je proslulá především množstvím minerálních pramenů. Tato realizace je součástí integrovaného

projektu na podporu všestranného rozvoje zdejšího regionu, s jehož realizací bylo započato v roce 2006 pod názvem „Kraj živých vod“.

Bečovská panoramatická stezka

Cílem projektu Bečovská panoramatická stezka je realizace panoramatické naučné stezky v okolí Bečova nad Teplou. Navržená trasa a jednotlivé aktivity projektu plně využívají dosud nedostatečně zhodnocený přírodní a kulturní potenciál místa. Návštěvníci jsou zavedeni na místa dalekých rozhledů, přičemž hlavní trasa i přístupové cesty jsou vedeny místy i velmi náročným skalnatým terénem. Panoramatická stezka bude v budoucnu doplněna novou rozhlednou na Zlatém vrchu, krytým posezením, výukovým centrem v Bečovské botanické zahradě, novými lávkami přes řeku Teplou, vyhlídkami na skalních vrcholech a dalším mobiliářem (vyhlídkové plošiny, informační tabule, panoramatické mapy, apod.). Celková délka hlavní trasy naučné stezky: 16 km. Celková délka 8 nástupních tras: 9 km.

Davidova stezka

Davidova stezka je naučná stezka věnovaná odkazu zdejšího rodáka, významného vědce, geodeta a astronoma, Aloise Martina Davida. Okružní trasa od roku 2011 spojuje Klášter Teplá, klášterní hřbitov s Davidovým hrobem, jeho rodiště Dřevohryzy s památníkem, zříceniny jeho astronomické observatoře na Branišovském vrchu s Vidžínem, kam David docházel do školy. Naučnou stezku připravilo, vyznačilo a udržuje občanské sdružení Pod střechou.

Davidův odkaz od roku 2010 připomíná každoroční akce nazvaná Davidova noc, pořádaná v Nežichově a okolí. Je spojená s návštěvou Davidovy astronomické observatoře na blízkém Branišovském vrchu a tematicky je zaměřená na Davidovu oblíbenou vědu - astronomii, nechybí samozřejmě noční pozorování oblohy dalekohledem.

2.7.4 Geoturistika a Geoparky na území MAS Náš region

Geopark je označení pro geologicky cenné území, kde jsou ve spolupráci s místními obyvateli a organizacemi (státními, neziskovými i soukromými) rozvíjeny aktivity na podporu rozvoje oblasti a podporu návštěvnosti a vzdělanosti. Nejedná se tedy pouze o čistě geovědní projekty, ty však často hrají dominantní roli. Vedle geologických objektů a jevů jsou důležité i další zajímavosti, jako jsou kulturní a ekologické fenomény, archeologické a historické památky. I přesto, že je geopark definován Ministerstvem životního prostředí České republiky, nejedná se o území, které by nějakým způsobem omezovalo lidskou činnost vyjma oblastí, které již mají nějaký ochranný status (CHKO, národní parky a další chráněná území). Jedná se tedy o zastřešení současných aktivit a jejich další rozvoj.

V současné době je na území České republiky vyhlášeno 6 geoparků: Evropský a Národní geopark Český ráj, Národní geopark Egeria (Karlovarský kraj), který je součástí přeshraničního česko-bavorského projektu. V roce 2012 přibýly do sítě Národních geoparků: Národní geopark Železné hory (oblast CHKO Železné hory) a Národní geopark GeoLoci (okolí Tachova s Stříbra, navazuje na Národní geopark Egeria a také tvoří část Česko-Bavorského geoparku) a od roku 2014 také: Geopark Kraj Blanických rytířů, Geopark Podbeskydí.

Velkou část území Našeho regionu pokrývá část existujícího Česko-bavorského geoparku - jeho Karlovarská část Geopark Egeria. Území je geologicky velmi zajímavé a pozitivní je také návaznost na aktivity v geoparku GeoLoci, který se rozkládá na území sousedních MAS v Plzeňském

kraji. Naše území má tradici dobývání rud od pravěku a středověku až po 20. století a na území se nachází mnoho montánních památek. Území je zajímavé svými přírodními památkami, kopci sopečného původu a nezvykle četným výskytem minerálních pramenů.

Geopark Egeria se opírá o šest pilířů:

- Geologické a geomorfologické zajímavosti
- Třetihorní vulkanismus
- Minerální zřídla a lázeňství
- Hornická historie
- Hnědé uhlí
- Mineralogické lokality a paleontologické nálezy

Území geoparku zahrnuje mnohé obce, na jejichž území působí MAS Náš region. Jedná se převážně o obce, které jsou současně na území CHKO Slavkovský les. Tématem geoparku se MAS zabývá již několik let a v minulém období byl záměr na realizaci projektu, který by podpořil a propagoval myšlenku geoparku Egeria. Byla zahájena spolupráce s hlavním partnerem, kterým je Muzeum Sokolov p.o. Karlovarského kraje.

Dalším geoparkem, který navazuje na karlovarskou část Egeria je geopark GeoLoci, který je vymezen obcemi bývalého okresu Tachov a z území MAS Náš region do něj spadají katastrální území spravovaná městem Úterý. To znamená Úterý, Vidžín a Olešovice. Také v případě tohoto geoparku byla navázána spolupráce s garantem GeoLoci o.p.s. a již proběhlo několik společných akcí pro větší prezentaci a propagaci myšlenky geoparků v západních Čechách.

V současné době je na území MAS Náš region připravována geologická expozice na dvou místech. Jednou z lokalit je Bečovská botanická zahrada (Geopark Egeria), která v rámci vzdělávacích akcí věnuje geologii velký prostor a dále je připravována geologická expozice v prostorech komunitního centra Kašpar na Vidžíně (Geopark GeoLoci). Objekt komunitního centra je ve vlastnictví MAS Náš region a nachází se v těsné blízkosti lomu Štenská, který je z geologického hlediska významný těžbou tepelského trachytu.

Velká pozornost by do budoucna měla být věnována lokálním expozicím s touto tematikou v jednotlivých obcích a maximální podpoře neinvestičním projektům, které podpoří informovanost, zážitky a vzdělanost návštěvníků obou geoparků.

Území vyhlášeného Národního parku Egeria nepokrývá celé území MAS Náš region. Velmi vhodné by bylo zmapování geologicky zajímavých lokalit nezařazených obcí, na jejichž území se nachází zajímavá geologická lokalita. Jedná se především o území obcí v severní části okresu Karlovy Vary a obcí v okrese Plzeň-sever. V současné době chybí detailní přehled o geologicky zajímavých lokalitách a jejich potenciálu pro cestovní ruch na území MAS Náš region mimo území geoparku. Shromážděné informace by mohly být využity při tvorbě regionálních propagačních materiálů či jako prezentační materiál při každoročních akcích Týden geoparků, Den živých vod, Festival Národní geopark Egeria: Země s duší apod.

2.7.5 Zážiteková turistika

Novou a velmi vyhledávanou formou turistiky je zážitková turistika. V této oblasti může náš region nabídnout především turistiku spojenou s historickými událostmi, tj. odsun německého obyvatelstva: zaniklá sídla, putování po objektech lehkého opevnění Plzeňské čáry a technických památkách. Na mnoha místech již provozovatelé využívají zážitkové turistiky jako velkého lákadla pro návštěvníky. Na mnoha místech je nutné doplnit vhodnou turistickou infrastrukturu. Na území MAS jsou také provozovány zážitkové pobyty s průvodcem, které jsou ve většině případů zaměřeny na zdejší fenomén – minerální prameny a nedotčená příroda CHKO Slavkovský les. Velmi vítanou atraktivitou je postupné budování bivačnických míst v odlehlých lokalitách, která nabízejí základní zázemí pro pobyt v přírodě. Do budoucna by bylo určitě vhodné doplnit tyto atraktivity o mokré varianty, kterých je v současné době na území MAS Náš region nedostatek – galerie, muzea, expozice či multimediální infocentra.

2.7.6 Muzea a galerie

Na území Našeho regionu se nacházejí pouze tři muzea (Klášteř Teplá, Bečov, Nevřeň). Téma zřízení lokálních expozic je v současné době velmi aktuální a mohlo by být vhodnou doplňkovou aktivitou pro mnoho obcí v regionu. Hlavními tématy expozic by měla být především historie a interpretace přírodního dědictví regionu v návaznosti na existující geoparky a vývěry minerálních pramenů na území MAS.

2.7.7 Infrastruktura pro cestovní ruch

Existence rekreačních zařízení v území má přímý vliv na úroveň jeho návštěvnosti. Pro charakteristiku rekreačních zařízení na území regionu jsou uvažovány různé typy ubytovacích a stravovacích zařízení dělené na zařízení volného a vázaného cestovního ruchu. V roce 2012 proběhlo mapování služeb v CR na území MAS Náš region.

Bylo provedeno místní šetření na území všech 20 obcí a provedeno porovnání s rokem 2008, kdy probíhalo obdobné šetření. Závěr průzkumu ukázal:

- Nepatrně se zvýšil počet lůžek nabízených jako ubytování v soukromí.
- Téměř se zdvojnásobil počet nabízených lůžek v penzionech.
- Velkokapacitní ubytovací a stravovací zařízení zůstává pouze jedno – Hotel Klášteř Teplá (130 lůžek).
- V Bečově nad Teplou vznikl hostel a nabízí se tak nová kategorie ubytování.
- Došlo ke zrušení jednoho ze 4 kempů na území MAS a předpokládá se ukončení činnosti dalšího.
- Mírně se snížil počet restaurací a občerstvovacích míst. Restaurace zůstávají výsadou pouze větších sídel – Bečov, Bochov, Teplá ...
- O jedno se zvýšil počet informačních center, přesto je to jeden z největších limitů dalšího rozvoje CR – v současné době fungují na celém území pouze 3 (Teplá, Bochov, Nevřeň).
- Rekordně se zvýšil počet naučných stezek z 8 na 22.
- Téměř se zdvojnásobil počet kilometrů značených cyklistických stezek a tras. Na území 8 obcí je cyklostezka úplnou novinkou.
- Počet kilometrů pěších turistických tras se navýšil pouze nepatrně, zde nejsou zahrnuty km nově vyznačených NS.

- Přibyla další dvě místa, nabízející vzdělávací programy (Zámek a hrad v Bečově nad Teplou + nově Centrum Caolinum v Nevřeni a Botanická zahrada v bečově nad Teplou).

Infrastruktura cestovního ruchu je základní podmínkou jeho rozvoje. Ve sledovaném území nejsou z celkového hlediska ani stravovací ani ubytovací kapacity na dostatečné úrovni z kvantitativního ani kvalitativního hlediska - to platí zejména pro stravování a ubytování na území menších obcí.

Informační centra na území MAS

Dostatečná síť turistických informačních center, výroba propagačních materiálů a koordinace činnosti je v současné době na území Našeho region nezbytnou nutností k zajištění kvalitní informovanosti jednak návštěvníků regionu, tak i místních obyvatel. V popisovaném regionu, až na výjimky, nefunguje informační servis a finanční prostředky vydávané jednotlivými obecními a městskými úřady nejsou ve svém důsledku vynaloženy dostatečně účelně. I když se úroveň propagačních materiálů během posledních pěti let výrazně zlepšila, stále dochází k tomu, že obec propaguje a informuje pouze o sobě samotné (což v mnoha případech není až tak zajímavé) a o pár kilometrů dál má významnou přírodní nebo kulturní památku, která by byla pro turisty daleko výraznějším lákadlem. Většina obcí si uvědomuje nutnost propagace a prezentace a již při sestavování svých rozpočtů s těmito náklady počítají, nicméně většinou není v jejich silách být informováni o všech možnostech finančních podpor. Zde je velký prostor pro informační a animační akce MAS, které zahrnují ucelené území.²¹

Bečov nad Teplou – v současné době neexistuje informační centrum, s výjimkou informací, které je možné dostat při provozu zámku v pokladně areálu. Bečov je bránou do regionu a informační centrum by bylo užitečné pro další města regionu.

Bochov – existuje IC, které je umístěno v prostorách radnice. Současně s informačním centrem zde funguje i galerie a knihovna.

Teplá - informační centrum ve městě Teplá je součástí městské knihovny. Dalším informačním místem je areál kláštera v Klášteře Teplá.

Nevřeň – v roce 2014 bylo nově otevřeno informační centrum v objektu Centrum Caolinum. Výrazně negativně se jeví absence informačních center ve městech Všeruby a Úterý.

Vybudování Regionálního informačního centra Kraj živých vod by bylo velkým přínosem pro celý region. Jeho hlavním posláním by měla být prezentace regionu, jeho památek a turistických atraktivit a dobrá spolupráce s podnikatelskými subjekty v cestovním ruchu. Důležité je vytvářet nové produkty a starat se o to, aby měl region co návštěvníkům nabídnout – úprava a značení cyklotras, jezdeckých tras, spolupráce na projektech geoparku či CHKO Slavkovský les. Na druhou stranu je třeba regulovat návštěvnost těch nejatraktivnějších míst, zejména pak přírodních památek, aby nedocházelo k přetížení regionu, nenávratnému poškození památek a okolního životního prostředí. Úkolem regionálního centra by určitě mělo být vytváření takových produktů, aby byla návštěvnost rovnoměrná, jak z hlediska územního, tak z hlediska časového (sezónnost).

Hlavní úkoly pro regionální centrum:

- přenos informací a pomoc při získávání finančních podpor pro jednotlivé subjekty i projekty

²¹ Viz tabulka č. 15 v tabulkové části dokumentu

regionálního charakteru

- společná propagace území jako celku, včetně materiálů jednotlivých obcí (již částečně funguje v rámci projektu Kraj živých vod a Cesta z města)
- připravovat a na principu pracovních skupin realizovat projekty s regionálním dopadem (např. cyklotrasy, Kraj živých vod, Geopark), popř. koordinovat činnost více subjektů při realizaci větší akce
- zajišťovat plynulý přísun propagačních materiálů do všech míst v oblasti
- podílet se na nových produktech cestovního ruchu, vhodných pro region (agroturistika, venkovská turistika, zážitková turistika, geoturistika, průvodcovské služby)
- zajišťovat propagaci regionu zvenčí – veletrhy, informační centra v okolních městech (K. Vary, Plzeň i Praha)
- spravovat společný webový regionální server
- podpora lokálních akcí, jejich propagace
- správa bezobslužných informačních míst v regionu, jejich servis a doplňování informací

Bezobslužná informační místa jsou jednou z možností prezentace místního přírodního a kulturního dědictví, která nepředstavuje výraznou finanční zátěž. V minulosti byly vytipovány tři obce pro instalaci těchto informačních panelů. Otročin - se svými 5 minerálními prameny může reprezentovat okruh minerálních vod, obec Mnichov byla v minulosti významná těžbou a zpracováním hadce, v okolí obce je vyznačena a turisty vyhledávána NS Mnichovské hadce a poslední obcí jsou Ovesné Kladruby, v jejichž blízkosti se nachází Milhostovské mofety, které patří k významným geologickým lokalitám a v roce 2012 byly za přispění obce a MAS Náš region zpřístupněny veřejnosti a je zde nově vyznačená turistická stezka. Vybudování těchto drobných bezobslužných míst by v budoucnu mohlo napomoci k lepší orientaci návštěvníků v regionu.

2.8 Podnikání

Většina podnikatelských aktivit v rámci mikroregionu je zaměřena především na oblast zemědělství, lesnictví a služeb. Zastoupení výrobního a zpracovatelského sektoru je poměrně nízké. V menší míře jsou zastoupeny menší výrobní provozy, malé stavební firmy, soukromí dopravci či soukromí řemeslníci. V historicky významných lokalitách (města Bečov n. T., Teplá, Bochov, Všeruby a obec Úterý) dochází k postupnému rozvoji cestovního ruchu a navazujících služeb limitovanému nedostatkem finančních zdrojů.

Drobných živnostníků a řemeslníků eviduje Český statistický úřad stovky, možná spíše tisíce. Při dotazníkovém šetření však skutečnost vypadala poněkud skromněji. Většinou jsou v obcích skutečně činní řemeslníci a jejich počet se pohybuje v řádech jednotek.

Z pohledu budoucích perspektiv lze za těžiště vhodných ekonomických aktivit považovat služby cestovního ruchu, rozvoj lehčí průmyslové výroby šetrné k životnímu prostředí a zemědělství orientované na údržbu krajiny a agroturistiku.

2.8.1 Průmysl

V minulosti se na území regionu nacházelo množství rudných dolů (Bečov, Úterý). Dnes jsou tato ložiska povětšinou vyčerpána. V současnosti jsou zdroje surovin ve sledovaném území značně omezené a nemají zásadní vliv pro ekonomický rozvoj oblasti. V provozu je pouze kamenolom Štenská, kde se těží tepelský trachyt a dále je v řešeném území kamenolom u Zahrádky u Plzně, sloužící jako betonářské a silniční kamenivo.

Velkou část území zabírají Karlovarské minerální vody, které vlastní stáčírna v Bohuslavi u Mnichova a využívají část minerálních pramenů ze severní části Slavkovského lesa. Bohužel bez zpětného efektu pro místní obyvatele. Zaměstnávají mizivé procento místních a jejich činnost je z pohledu ochrany krajiny více než diskutabilní. Malé průmyslové podniky byly v dřívějším období zaměřeny především na textilní výrobu a průmyslové obory, které využívaly potenciálu místních přírodních zdrojů. Mezi ně patří zejména dřevozpracující průmysl těžící ze značné zalesněnosti území a na něj navazující truhlářské a tesařské dílny. V současné době je většina těchto podniků uzavřena a kromě mlékárny Hollandia v Krásném údolí není na území MAS Náš region ani žádný potravinářský podnik.

Pro firmy v regionu může být významný rozvoj vztahů místních firem s firmami mimo region. Slabou stránkou je zatím malá spolupráce mezi zdejšími podniky. Nejsou dostatečně využívány místní zdroje a částečně dochází k oslabení vzájemných vazeb mezi subjekty místního trhu, neboť prvovýrobci hledají odbytiště mimo území regionu. Za účelem koordinace takových jevů a umožnění dalšího rozvoje je nutné rozšířit spolupráci mezi místními podnikatelskými subjekty.

2.8.2 Zemědělství

Vzhledem k charakteru klimatu i půd nejsou na území MAS Náš region nejvhodnější podmínky pro rozvoj zemědělství, avšak ve vztahu k celému Karlovarskému kraji a severní části kraje Plzeňského se jedná o intenzivně zemědělsky využívanou oblast.

V řešeném území je téměř vyrovnaný podíl orné půdy, trvalých travních porostů a lesů. Na celém území téměř chybí ovocné sady a zahrady. Procento zornění je ve srovnání s průměrem v ČR (72 %) podprůměrné. Značné rozdíly v procentu zornění jsou v rámci posuzovaného regionu dle jednotlivých katastrů. Obecně se postupně mění struktura zemědělského půdního fondu, dochází k úbytku orné půdy a k nárůstu trvalých travních porostů. Od roku 1990 se výrazně snížil podíl orné půdy, místy až o 27 %. Větší část orné půdy byla postupně převedena na trvalé travní porosty, část pozemků leží ladem.

Téměř celé území je zařazeno do méně příznivých oblastí LFA. Do oblasti horské typu HA 75,4 %, do ostatní méně příznivé oblasti typu OA 7,6 %, typu OB 17,0 %. Z toho vyplývá, že v daném regionu není vhodné ani výhodné (hlavně v horských územích) hospodařit na orné půdě, a naopak je pro zemědělce i pro ochranu přírody výhodné vést veškerou zemědělskou půdu jako louky nebo pastviny. Přestože se struktura zemědělské půdy za posledních 10 let změnila, vlivem útlumu zemědělské výroby a dalších zejména ochrannářských snah, jsou některé oblasti stále ohrožené vodní erozí. Na celém sledovaném území se nacházejí také půdy náchylné k větrné erozi. V oblasti severního Plzeňska (Bezvěrov, Krsy, Úněšov) je doporučeno zvýšit podíl rozptýlené zeleně v krajině.

Během let 1968 - 1988 došlo na mnoha místech také k realizaci odvodňovacích staveb, včetně úprav toků. Odvodněny byly také pozemky mokřadů a bažin a byly zničeny cenné biotopy těchto stanovišť.

Kromě ekologického zemědělství a agroturistiky má pro budoucnost daného regionu velký význam i multifunkční zemědělství, včetně nezemědělského využití zemědělských pozemků pro pěstování biomasy jako obnovitelného zdroje energie.

Spolupráce mezi soukromými zemědělci a obcemi probíhá na území MAS Náš region hlavně na úrovni technické pomoci. Zvláště menší obce nemají dostatečnou techniku na terénní úpravy či zimní údržbu a proto navazují spolupráci s místními zemědělci. V případě Úněšovského statku a.s., který je mimo jiné členem MAS, jde o spolupráci s obcemi Úněšov, Krsy a Bezvěrov. V případě dalšího člena MAS Farmy Otročin s.r.o. jde o spolupráci v podobné formě s obcí Otročin. Tady firma rovněž

vypomáhá se zimní údržbou a zapůjčuje techniku. Obec na oplátku udržuje zeleň na drobných plochách na pozemku firmy.

2.8.3 Služby

Úroveň obchodu a služeb je v regionu jako celku nevyhovující. Tyto jsou soustředěny především do větších sídel, kde je větší koncentrace kupní síly. Ekonomické subjekty jsou nejčastěji vlastněny fyzickými osobami s minimem zaměstnanců, často jsou však zcela bez zaměstnanců. Jedná se zejména o maloobchod a služby typu autodoprava, zámečnický, truhlář, kadeřnice, autoopravný apod.

Většina obcí se převážně orientuje pouze na základní nabídku v rámci smíšeného zboží, případně pohostinství. Značná část sídel (jde většinou o části obcí a osady) je bez jakékoliv nabídky služeb a to vzhledem k nedostatečné dopravní obslužnosti může být limitem sociálního a ekonomického rozvoje.

Důležitým oborem služeb jsou aktivity vázané na cestovní ruch. Jedná se zejména o již několikrát zmíněné lázeňství a také sídla s atraktivitami v podobě kulturních památek. Významnou složku tohoto sektoru představují subjekty provozující restaurační, ubytovací a zábavná zařízení. Neexistence rozsáhlejší nabídky obchodu a služeb zejména na úrovni menších obcí může být překážkou deklarovaného rozvoje cestovního ruchu.

2.8.4 Zaměstnanost

Obecně lze konstatovat, že nezaměstnanost patří mezi vážné problémy a může vést k ohrožení ekonomické a sociální stability regionu a proto je třeba ji věnovat zvýšenou pozornost jak z pohledu státní správy tak i samosprávy.

Míra nezaměstnanosti se v regionu pohybuje na úrovni 12 %, ale jsou zde patrné výrazné rozdíly mezi příměstskými oblastmi a centrální oblastí Slavkovského lesa. Zatímco v jižní a severní části regionu dosahuje míra nezaměstnanosti v průměru 8 %, v některých obcích je míra nezaměstnanosti až 17% a má vzestupný trend.

Zdaleka nejproblematictější se z hlediska statistických údajů jevící obec Chodov a město Bochoř. Tady se míra nezaměstnanosti pohybuje kolem 19 – 20%. Možnost získat zaměstnání v místě bydliště nebo v nejbližším okolí je pro tamní obyvatele mizivá.

Vzhledem k vysoké průměrné míře nezaměstnanosti v regionu je nutné vytvářet nová pracovní místa především v perspektivních oblastech ekonomiky – služby, cestovní ruch a stabilizovat situaci v zemědělství. Vzhledem k nepříznivé vzdělanostní struktuře, je třeba akceptovat i značné rozšíření montážních výrobníků prakticky bez jakýchkoliv nároků na vzdělanost. Tento charakter výroby ovšem není z dlouhodobého hlediska pro ekonomiku regionu řešením, protože se zvyšující se životní úroveň se tyto závody přesunou v budoucnu dále na východ a také působí negativně na vývoj vzdělanostní struktury, neboť nenabízejí možnost uplatnění pro kvalifikovanou pracovní sílu. Vzniklá pracovní místa časem stejně obsadí levnější pracovníci z východních zemí, a proto tuto politiku zaměstnanosti nelze vnímat jako příliš perspektivní ve vztahu ke snižování místní nezaměstnanosti.

Celý region je ekonomicky velmi slabý, a proto bude do značné míry podléhat makroekonomickému vývoji v celé ČR a EU. Reziduální nezaměstnanost pravděpodobně zůstane v obcích špatně dopravně napojených na soustředění pracovních příležitostí. Zde se naskýtá příležitost k působení regionální politiky v oblasti zaměstnanosti, sociálních služeb a dopravy.

2.9 Vyhodnocení rozvojového potenciálu území

2.9.1 Závěry z jednání pracovních skupin: říjen 2012 - květen 2014

Poznatky získané pomocí komunitního plánování se promítly do problematiky všech odvětví, řešených v této strategii a souvisejících s životem na venkově.

Základní motivy opakující se při jednotlivých setkáních:

- Zapojení do širších souvislostí krajských i celorepublikových - větší spolupráce na integrovaných projektech
- Využití sousedství „lázeňského trojúhelníku“ – oblast se špičkovými možnostmi pro CR a s vyšší ekonomickou výkonností
- Zázemí krátkodobé rekreace pro velké aglomerace (Plzeň, Karlovy Vary)
- Propagace regionu a koordinace činností uvnitř - zřízení informačního centra regionu
- Drobná tematicky zaměřená obecní muzea, galerie, infocentra
- Zřízení venkovských informačních center, infokiosků a informačních stojanů s přístupem na internet
- Využití známých památek (Bečov, relikviář, Klášter)
- Využití přírodního dědictví - rozvoj témat geopark Egeria a Bečovská botanická zahrada
- Využití botanické zahrady pro vytvoření ekologického vzdělávacího centra - školy v přírodě, programy pro děti i dospělé
- Větší využití programů, podporujících přeshraniční spolupráci. Aktivnější přístup k vyhledávání partnerů v Sasku a Bavorsku
- Výměna zkušeností, příklady dobré praxe, větší spolupráce s regiony v ČR i v Evropě

2.9.1.1 *Neporušený krajinný ráz - Ochrana hodnot krajiny a sídel*

- Ochrana a obnova stávajících hodnot krajiny (aleje, krajinné dominanty, památky)
- Spolupráce s okolními MAS na řešení problémů na větším území - liniové výsadby, likvidace invazních rostlin. Využití OP ŽP pro společné regionální projekty
- Zajistit zachování zdánlivě bezvýznamných drobných technických památek (opěrné zdi, terasy, cesty, mlýnské náhony)
- Zamezení narušení krajinného rázu (promyšlená lokalizace případných nových dominant a dalších staveb ovlivňujících ráz krajiny - větrných elektráren, slunečních elektráren, vysílačů, průmyslových hal, komínů, zástavby RD)
- Nepodporovat urbanizaci jako jediný způsob rozvoje regionu
- Zlepšení vzhledu obcí – úpravy návsí, autobusové čekárny, parky, mobiliář
- Dodržování zastavitelných a nezastavitelných území (ÚPD obcí, Správa CHKO)
- Zachování krajinných pohledů, průhledů, dominant
- Ochrana a rozvoj krajinné a sídelní zeleně (výsadba liniové a izolační zeleně, rybníky, tůně...)
- Obnova přírodního dědictví (NS KŽV, obnova minerálních pramenů, ochrana pramenných oblastí)
- Zachovat sídelní strukturu malých sídel (důkaz historického využívání regionu)
- Využít fenoménu zaniklých vesnic pro rozvoj šetrné turistiky.

2.9.1.2 Občanská vybavenost a služby

- Občanská společnost - čilý spolkový život (kultura, sport, hasiči, myslivci...)
- Zlepšení technického stavu veřejných budov – úřady, hasičárny, zdravotní střediska...
- Nedostatečné množství a technický stav kulturních a sportovních zařízení – sokolovny, kulturní domy, hřiště, tělocvičny...
- Podpora projektů, které „dávají lidi dohromady“ (grantový program)
- Podpora vybudování (obnovení, úpravy) spolkových domů, kde by jednotlivé spolky a organizace měly své zázemí, včetně např. společenského sálu, nebo přednáškové místnosti
- Dokončení stavební realizace Komunitního centra Kašpar na Vidžíně (KCK) a realizace měkkých akcí v areálu KCK
- Provázanost spolků v regionálním sdružení

2.9.1.3 Podnikání

- Vyhledání místních brownfields, vytipování vhodných aktivit, prověření majitelů
- Zajištění dostupných konkurenceschopných základních služeb
- Infrastruktura pro zajištění sociálních služeb
- Podpora podniků navazujících na primární produkci (moštárny, jatka, sušárny)
- Podpora vzniku sociálních podniků
- Služby pro volnočasové aktivity (včetně turistiky a cestovního ruchu)
- Vybudování „obecního“ inkubátoru pro řemeslníky (např. v Bečově areál Blexu)
- Využití místních obnovitelných zdrojů a přiměřeně destruktivní neobnovitelných zdrojů
- Vybudování provázaných místních ekonomických aktivit a zvýšení počtu služeb
- Rozvoj služby spojených s cestovním ruchem a turistikou, popř. agroturistikou.
- Rozvoj činností na zemědělské půdě – bioprodukty, místní produkty, obnovitelné zdroje
- Krajina tvorba (resp. snaha o zvýšení biodiverzity) jako jedna ze základních smyslů zemědělské činnosti
- Řemeslnická činnost využívající místní zdroje, podpora konkurenceschopnosti místních řemeslníků
- Zpracování místních zemědělských produktů
- Certifikace místních produktů
- Zvýraznění image regionu - Ekologicky hospodařící oblast

Venkovský mikroregion má silný vnitřní potenciál pro další rozvoj malých a drobných podniků, obzvláště v oblasti rekreace, turistiky a cestovního ruchu. Mezi nejdůležitější podmínky tohoto rozvoje patří rozvoj spolupráce mezi všemi místními aktéry v mikroregionu, poskytování výhodných podmínek pro investory a zlepšení celkové propagace a image oblasti.

2.9.1.5 Lidské zdroje

- Dobré školství - mateřské a základní školy, umělecké školy - materiálové vybavení objektů
- Zachování sítě škol, kvalitní učitelé, speciální přístup k ZŠ v problémových oblastech
- Program pro žáky ZŠ „Vlastivěda“ a „Krajina kolem nás“, přednášky a informace o tradicích, historii, přírodě, památkách a zajímavých osobnostech regionu, rozšíření stávajících programů
- Podpora historické hudební tradice regionu a uměleckých činností
- Školství zaměřené na trvale udržitelný rozvoj (využití Bečovské botanické zahrady)

- Společné vzdělávací programy pro žáky ZŠ na území MAS Náš region a v příhraničních oblastech Německa, rozvoj jazykových schopností, využití OP Cíl 2
- Podpora myšlenky komunitních škol – celoživotní vzdělávání, VU3V, jazykové kurzy pro dospělé, využití přeshraničních projektů a stávajících partnerů škol.
- Pěstování místních tradic (oživování zaniklých tradic – společenské akce, regionální speciality a zakládání nových)
- Zlepšení a dostupnost sociálních služeb (spolupráce s Agenturou pro sociální začleňování; péče o seniory)
- Podpora zaměstnanosti - byty, mateřská centra....

2.9.1.6 Cestovní ruch

- nabídka „venkovského cestovního ruchu“, budování turistické infrastruktury, propagace
- Unikátnost v počtu přírodních minerálních pramenů (podpora aktivit Geoparku)
- Nabídka konkrétních místních venkovských produktů CR, systém turistických tras všeho druhu (Skokovská stezka, Krajem živých vod, Bečovská panoramatická stezka; další programy: obnova zahrady v Bečově, oživování tradic místních rodáků)
- Propagace regionu jako celku včetně jednotlivých produktů (Kraj živých vod)
- Kvalitní zázemí pro turistickou infrastrukturu – nejen ubytovací a stravovací služby
- Průvodcovská činnost po regionu, včetně tematické náplně – např. geologie, botanika, ale také cesty po stopách pověstí, legend a pohádek.
- Vysokohorská turistika ve vnitrozemí – podpora aktivit v botanické zahradě - 1. česká bioferrata
- Využití velkého množství minerálních pramenů pro budování image regionu
- Tisíciletá kultivace krajiny (Klášter premonstrátů v Teplé)
- Množství legend a pověstí
- Větší využití významných kulturních památek a jejich zpřístupnění - budování expozic a lokálních muzeí
- Využití tématu Duchovní krajina.

Při projednání v jednotlivých obcích byly kladně hodnoceny dosavadní aktivity MAS Náš region při obnově a zpřístupnění minerálních pramenů. Většina dotazovaných toto považuje za jedinečný projekt v rámci západočeského kraje. Kulatý stůl na téma cestovního ruchu jednoznačně podpořil další pokračování v aktivitách týkajících se obnovy a prezentace přírodního dědictví a podpory šetrného cestovního ruchu.

2.9.1.7 Životní prostředí

- Využívání alternativních zdrojů energií s výjimkou takových, které narušují životní prostředí; postupná náhrada tradičních pevných paliv za ekologičtější
- Čištění odpadních vod na úrovni jednotlivých obcí
- Omezení využívání hnojiv a herbicidů - budování image ekologicky hospodařící oblasti
- Likvidace „divokých skládek v krajině“
- Údržba krajiny s cílem zachování, resp. rozvoj biodiverzity
- Kvalitní územní plány
- V odůvodnitelných případech regulační plány (obce, Správa CHKO)

2.9.1.8 Využití kulturního a přírodního dědictví

- Obnova objektů kulturního dědictví (kostely, kapličky, drobné památky v krajině)
- Podpora využití památek pro vzdělávací a kulturní akce (klášter Teplá, Úterý, Bečov, Teplá, Ovesné Kladruby, Krásné Údolí, Krsy, Všeruby...)
- V odůvodnitelných případech vyhlášení Krajinných památkových zón a Vesnických památkových zón (Bečov)

Pestré a bohaté kulturní dědictví regionu a jeho jednotlivých míst skýtá velké množství možností využití pro všestranný rozvoj regionu. Na jeho základech lze rozvíjet nejen cestovní ruch, ale také třeba kulturní a společenský život.

- Historický vývoj – vysídlení – ztráta pocitu sounáležitosti
- V dotazníkovém šetření byla obnova památek preferována většinou obyvatel.

Při setkání (kulatý stůl CR) byla zdůrazněna podpora a spolupráce při obnově zdevastovaných památek a jejich využití v CR – Skokovská stezka a spolupráce na vzdělávacích programech jednotlivých institucí – Zámek Bečov, Klášter Teplá.

Technický stav památek je většinou v katastrofálním stavu, postupná obnova, především v menších sídlech. Problémem jsou nevyřešené církevní restituční a následně i potřeba obyvatelstva – malé procento věřících, kteří by využívali obnovené objekty k původním účelům.

- Zaniklé obce - fenomén popisovaného území a významný turistický cíl. Mnohé zaniklé vesnice dnes slouží jako rekreační oblasti (například Žernovík).
- Velké množství nevyužívaných drobných technických památek.
- Dvě centra – Státní zámek a hrad v Bečově nad Teplou – relikviář sv. Maura
- Klášter premonstrátů v Teplé – postupná obnova z IOP 2012 – 2015.
- Využití velkého množství MPZ a VPZ

Území mikroregionu bylo historickým vývojem vytvářeno jako území venkovské, zemědělské v oblasti CHKO Slavkovský les bez významně průmyslově zaměřené části, se značným zastoupením kulturních památek a přírodních lokalit (prameny minerálních vod), vhodné pro rozvoj cestovního ruchu a turistiky. Budoucí rozvojové záměry by měly dané zaměření území respektovat a dále rozvíjet vhodnými projektovými záměry a jejich realizací. Celé území MAS Náš region má velmi dobré předpoklady jak pro tvorbu kvalitních integrovaných projektů a rozvoj celého území, tak pro přípravu a realizaci záměrů jednotlivých partnerů v řešené oblasti. Pro zajištění koordinovaného rozvoje území mikroregionu však bude nutné zajistit kooperaci mezi všemi partnery mikroregionu i při řešení samostatných záměrů každého z nich.

2.9.2 Závěry z plánovacích akcí v obcích: říjen 2012 - květen 2014

Komunitní plánování v obcích na území MAS Náš region probíhalo převážně ve větších městech nebo v obcích dobře dostupných pro obyvatele sousedních sídel. Každému setkání s obyvateli regionu předcházelo dotazníkové šetření. S výstupy byli účastníci setkání seznámeni vždy

na samém začátku programu. Následovala diskuze na téma rozvoje a budoucnosti jejich obce či města²².

Souhrn výstupů z komunitního plánování v obcích:

- Obec Zahrádka

Termín veřejného setkání: 26. října 2012

V rámci přípravy Místní rozvojové strategie území Místní akční skupiny se konalo setkání v obci Zahrádka v okrese Plzeň sever. S ohledem na fakt, že obec přistoupila do MAS Náš region před poměrně nedávnou dobou, bylo veřejné setkání zaměřené hlavně na představení činnosti MAS a na seznámení tamních obyvatel a zastupitelů s připravovanou strategií.

- Obec Úněšov

Termín veřejného setkání: 9. listopadu 2012

V rámci přípravy Místní rozvojové strategie území Místní akční skupiny Náš region se ve společenském sále v Číhané konalo setkání s obyvateli obce Úněšov na téma budoucnosti a rozvoje obce.

Z dotazníkového šetření, které setkání předcházelo, vyplynulo, že většina obyvatel Úněšova a jeho místních částí je se stavem obce spokojena. Kladně byla hodnocena péče o zeleň, obecní objekty, bezpečnost, provoz mateřské školy a sousedské vztahy.

Účastníci schůzky také pracovali ve třech skupinách, ve kterých řešili tři základní témata: Ochrana a obnova kulturního a přírodního dědictví a rozvoj cestovního ruchu; Podnikání; Zlepšování kvality života v obci.

Ze skupinové práce vyplynulo, že například obyvatele Vojtěšína trápí špatný, respektive žádný telefonní (a také internetový) signál. To významně komplikuje informovanost tamních obyvatel. Dalším problémem se ukázala absence hospody či klubovny, jako místa pro setkání místních. Tento problém se řešil nezávisle na sobě ve všech třech pracovních skupinách.

- Obec Mnichov

Termín veřejného setkání: 22. listopadu 2012

V rámci přípravy Místní rozvojové strategie území Místní akční skupiny Náš region se na konci listopadu loňského roku konalo v obci Mnichov setkání s obyvateli. Tématem veřejné schůzky byla budoucnost a hlavně pozitivní rozvoj regionu.

Setkání předcházelo dotazníkové šetření, ve kterém obyvatelé Mnichova přiznali, že velmi pozitivně vnímají úpravu centra obce a údržbu zeleně. Spojení jsou také se současným stavem veřejné dopravy a informovanosti o dění na obecním úřadě a v obci vůbec.

Naopak zásadním problémem, ke kterému se vrátili také účastníci veřejného setkání, se ukázal stav komunikací a dostupnost služeb. Nejvíce místním vadí fakt, že zde byla zrušena pobočka České pošty. Veškeré písemnosti tak musí jezdit vyřizovat do Mariánských Lázní. V místních částech Rájov a Sítiny chybí vodovod, což ale místní řeší vlastními studněmi.

Obyvatelé Mnichova by také ocenili rekonstrukci a záchranu místního kostela svatého Petra a Pavla. Tady ale přání místních naráží na fakt, že kostel je ve vlastnictví řádu Premonstrátů.

²² Podrobnosti viz Graf 2A „Výstupy z komunitního plánování“ – přílohová část dokumentu

- Obec Otročín

Termín veřejného setkání: 23. listopadu 2012

V rámci přípravy Místní rozvojové strategie území Místní akční skupiny Náš region se v obci Otročín konalo veřejné setkání na téma budoucího rozvoje. Zdejší obyvatelé při vyslovování přání, která zlepšit kvalitu života ve své obci, nijak nešetřili svou fantazii.

Mezi konkrétnějšími nápady se objevila například rozhledna, nové tribuny na fotbalovém hřišti a podobně jako v jiných menších obcích městech, také plnohodnotná klubovna.

Zásadním zdejším nedostatkem se ukázal, opět jako i v jiných obcích, nedostatek pracovních míst a s tím spojená i menší šance udržet zde mladé lidi. V souvislosti s tímto faktem se na schůzce objevil nápad na vybudování místní mlékárny a pekárny. S tímto návrhem přišla místní podnikatelka, která se v Otročíně věnuje zemědělské činnosti a sama by se na takovém projektu chtěla podílet.

- Obec Ovesné Kladruby

Termín veřejného setkání: 26. listopadu 2012

V rámci přípravy Místní rozvojové strategie území Místní akční skupiny Náš region se obyvatelé Ovesných Kladrub zúčastnili dotazníkového šetření i veřejné diskuze na téma rozvoje obce.

V dotaznících obyvatelé obce kladně hodnotili zlepšování vzhledu obce, instalaci dětských herních prvků a celkovou zlepšenou úpravu veřejných prostor a zeleně.

Naopak negativní reakce byly namířené, podobě jako i v jiných obcích a městech regionu, k neopraveným komunikacím a také ke špatnému stavu místní železniční stanice.

Mezi náměty na zlepšení života v obci se velká pozornost věnovala právě rekonstruované budově základní školy. Místní projevíli zájem o multifunkční využití objektu například jako regionálního muzea, knihovny, případně také turistického infocentra.

- Město Bečov nad Teplou

Termín veřejného setkání: 6. prosince 2012

V rámci přípravy Místní rozvojové strategie území Místní akční skupiny Náš region se konalo veřejné setkání na téma rozvoje města.

Zásadním námětem setkání obyvatel města bylo „rozšíření služeb místní školy“. Bečovská základní škola se totiž, podobně jako mnohé jiné školy v malých městech, potýká s výrazným nedostatkem žáků a tím pádem i s nedostatkem financí. Při veřejné diskuzi se objevil návrh, který by umožnil škole, respektive městu jako jejímu zřizovateli, zajistit si alespoň částečnou ekonomickou nezávislost. Podle návrhu by škola měla úzce spolupracovat jak s bečovskou botanickou zahradou, kde se počítá s vybudováním environmentálního centra, a také s bečovským zámkem. Ten totiž navázal úzkou spolupráci s různými vzdělávacími institucemi. Prostory základní školy by tak bylo možné využít, pochopitelně komerčně, jako učebny například pro potřeby kurzů zaměřených na kulturu a historii, či přírodní dědictví a životní prostředí.

- Město Teplá

Termín veřejného setkání: 7. prosince 2012

V rámci přípravy Místní rozvojové strategie území Místní akční skupiny Náš region se konalo veřejné setkání obyvatel města Teplá na téma budoucnosti a pozitivního rozvoje města. Na

straně nedostatků se podobně jako v jiných městech a obcích tohoto regionu objevily neopravené komunikace či nízká možnost získat v místě bydliště zaměstnání.

Na druhou stranu se při diskusi objevil v souvislosti s právě probíhající rekonstrukcí budovy bývalé tepelské radnice (domu s číslem popisným 1 na náměstí), návrh na vytvoření důstojných prostor pro aktivity folklorního souboru Stázka. Ať už by se sdružení mělo přesunout do stávající radnice nebo do budovy nové, získalo by tako potřebné prostory pro své aktivity a také bezpečné skladování krojů. Takové prostory by samozřejmě mohly fungovat jako klubovna i pro další spolky.

- Město Krásné Údolí

Termín veřejného setkání: 12. prosince 2012

V rámci přípravy Místní rozvojové strategie regionu Místní akční skupiny Náš region se konalo v polovině prosince veřejné setkání s obyvateli Krásného Údolí.

Poměrně aktivně diskutovaným tématem se stal návrh, který vzešel z dotazníkového šetření, a to cyklostezka, která by spojila Krásné Údolí s Útvinou a Toužimí, případně schůdnější varianta z Odolenovic do Krásného Údolí. Nápad zatím naráží z jedné strany na velkou finanční náročnost a ze strany druhé na složitější terén. MAS Náš region může v takovém záměru pomoci hlavně v jeho počátcích a to zajištěním projektové dokumentace.

- Město Bochov

Termín veřejného setkání: 10. ledna 2013

V rámci přípravy Místní rozvojové strategie regionu Místní akční skupiny Náš region se konalo na začátku nového roku veřejné setkání s obyvateli města Bochov. Tématem setkání byla budoucnost a rozvoj města v příštích letech.

Dotazníkové šetření, které schůzce předcházelo, ukázalo, že místní lidé nejvíce řeší problémy s neukázněnými majiteli psů, dopravní řešení ve městě a jeho bezprostředním okolí a mizivé možnosti získat v místě bydliště zaměstnání.

Obyvatelé místních částí chtějí nejčastěji vyřešit problém místních komunikací, které jsou v dezolátním stavu a například v Dlouhé vsi by si tamní usedlíci přáli vodovod. Ačkoliv mají vlastní studně, pravidelně se potýkají s fatálním nedostatkem nejen pitné, ale i užitkové vody. Z pohledu cestovního ruchu by místní ocenili stezku, která by propojila památník obětem první světové války s hradem Hartenštejn. Ačkoliv by samotné vytyčení a zpřístupnění takové cesty nebyl výrazný problém, myšlenka naráží na vlastnické poměry u pozemků, po kterých by taková cesta vedla.

Naopak realizovatelným námětem se z pohledu MAS Náš region a tím pádem i připravované MRS ukázal námět na renovaci varhan v místním kostele. I zde se ale objevují zádrhel ve vlastnických právech, kdy je kostel majetkem církve.

- Město Úterý

Termín veřejného setkání: 6. března 2013

MAS Náš region v rámci přípravy nové Integrované strategie území navštívila 6. března obyvatele města Úterý. Cílem bylo najít nové náměty pro zlepšení života místních i lepšího zviditelnění města pro potřeby cestovního ruchu. Setkání se zúčastnil relativně velký počet lidí, zhruba dvacítku místních projevila zájem o společné plánování a diskusi.

Velkým tématem se ukázala právě propagace města, které má vlastní městskou památkovou zónu a které je častou destinací filmařů. Byl tedy nadnesen nápad zaměřovat propagační materiály o městě a okolí právě na tuto skutečnost – Úterý, město filmařů. V souvislosti s cestovním ruchem přišel také návrh na zajištění provozu kavárny či restaurace, která by na straně jedné zajišťovala stravování pro turisty a na straně druhé by mohla fungovat také jako „turistická záchytka“, která supluje funkci infocentra a pomáhá návštěvníkům vytvářet zajímavý program pro pobyt v regionu.

Mezi dalšími náměty už se účastníci diskuze zaměřovali na samotný chod města. Pro udržení mladých lidí či přímo jejich stěhování do Úterý se ukázalo nezbytným například udržení kvality místní školy, čehož by se podle místních mohlo dosáhnout například výměnou oken či vylepšení místní tělocvičny. Pozornost by si zasloužilo také sportoviště, které by mohly využívat nejen děti ale také dospělí a v rámci sportovního vyžití přišla také potřeba zajistit přírodní koupání s kvalitní vodou

Podobně jako v jiných menších městech a obcích regionu je palčivým problémem hromadná doprava. Místní by uvítali kyvadlovou dopravu do Mariánských Lázní, Teplé, Plzně a Stříbra. Zásadně je podle účastníků setkání nutné řešit také mizernou dopravní obslužnost místní části Vidžín.

3. SWOT

3.1 Dopravní a technická infrastruktura

Silné stránky	Slabé stránky
Hustá síť silnic nižších tříd	Nedostatečná nebo žádná dopravní obslužnost některých částí území MAS
Území MAS protíná hlavní tah z Karlových Varů do Plzně a částečně také z Karlových Varů do Prahy	Špatný stav místních komunikací a silnic nižších tříd
Územím mikroregionu prochází regionální železniční trať	Chybějící napojení na evropskou dálniční síť
Plynofikace větších obcí mikroregionu	Zanedbaný stav infrastruktury železničních tratí, obzvláště technického zázemí
Dostatek zdrojů kvalitní pitné vody, existence vodovodu ve větších obcích a jejich částech mikroregionu	Chybí železniční trať spojující Bezručice a Teplou
Kanalizace a ČOV pro část obyvatel mikroregionu, zvláště pro větší znečišťovatele odpadních vod a pro větší obce	Špatný technický stav některých vodovodních sítí
	Nedokončená výstavba kanalizace a ČOV v některých místních částech obcí
Příležitosti	Hrozby
Opravy a rekonstrukce místních komunikací a silnic nižších tříd	Nedostatek prostředků na opravy nebo opožděné rekonstrukce dopravní infrastruktury včetně silnic nižších tříd a místních komunikací
Zvýšení propustnosti sítě silnic I. třídy a rychlostních komunikací pro napojení regionu na okolní regiony v ČR i v Německu	Omezování dopravní dostupnosti mikroregionu – zejména jeho okrajových částí
Zlepšení dopravní obslužnosti	Zachování lokálního vytápění s dopadem na zhoršování stavu ovzduší
Další rozvoj využívání alternativních zdrojů energií	Nedostatečná připravenost kvalitních projektových záměrů
Zásobení zbývajících částí mikroregionu pitnou vodou z veřejných vodovodů	Nedostatek finančních zdrojů na výstavbu veřejných vodovodů
Dokončení výstavby, opravy a rekonstrukce a zvyšování využití kanalizací a ČOV	Zachování lokálního vypouštění nedostatečně čištěných či nečištěných vod

3.2 Obyvatelstvo – zaměstnanost

Silné stránky	Slabé stránky
Spolupráce na rozvoji komunitního života na úrovni obcí a neziskových organizací	Nízká hustota obyvatelstva zejména v hůře dostupných lokalitách
	Nezájem obyvatel území o informovanost, o zvyšování všeobecného přehledu a o další vzdělávání
Velký počet volných pracovních sil na trhu práce	Malá identifikace obyvatel s regionem
	Omezené pracovní uplatnění spočívající v převládající nabídce jednodušší manuální práci s nízkou úrovní příjmů
Relativně nízké náklady na pracovní sílu	Nepříznivá věková a vzdělanostní struktura obyvatel
	Nadprůměrná míra nezaměstnanosti
	Vysoký podíl rizikových a nepřízpůsobivých skupin obyvatelstva
	Malý počet nezemědělských podniků a malá různorodost činností v zemědělských podnicích
Společné projekty zájmových organizací, klubů, spolků, podnikatelských sdružení a místních iniciativ zaměřené na oblast rozvoje lidských zdrojů	Nedostatečná síť služeb a zařízení pro místní obyvatele i možné návštěvníky
	Vysoký počet osob s nízkou vzdělaností, malým všeobecným přehledem, nedostatečnými odbornými znalostmi a jazykovými předpoklady
	Nedostatečné vybavení většiny území mikroregionu sociální a kulturní infrastrukturou a souvisejícími službami
Příležitosti	Hrozby
Stabilizace základních stupňů výchovně-vzdělávací soustavy	Přetrvávající nedostatek pracovních příležitostí
Podpora volnočasových, zájmových a mimoškolních aktivit	Odchod perspektivních pracovních sil
Zvýšení dostupnosti základní zdravotní a sociální péče	Stárnutí obyvatelstva
Vytváření předpokladů a příležitostí pro rozvoj adekvátní podnikatelské, sociální a kulturní infrastruktury a navazujících služeb	
Příprava a realizace dílčích i dlouhodobých záměrů a projektů umožňujících aktivaci a trvalejší zapojení obyvatelstva (využití komunitního plánování)	Růst nezaměstnanosti a přetrvávající nízká míra kvalifikovaných pracovních sil
Organizování společenských, sportovních a kulturních akcí, zájmových, rekreačních a dalších volnočasových aktivit v mikroregionu	Pokles zaměstnanosti v tradičním oboru mikroregionu – zemědělství
Příprava záměrů a projektů výstavby sportovišť, dětských hřišť a unikátních kulturních a rekreačních lokalit	Nízká míra angažovanosti místních skupin a iniciativ
Podpora optimalizace a zlepšení kvality systému zdravotní a sociální péče v mikroregionu	Prohlubující se rozdíly mezi jednotlivými skupinami obyvatelstva mikroregionu
Příprava projektů na využívání dotačních titulů národních i evropských zdrojů. Vzdělávání a informovanost obyvatel v dotačních možnostech	Nepřipravenost místních iniciativ a veřejných samospráv na důslednou realizaci projektových záměrů

3.3 Hospodářství – podnikání

Silné stránky	Slabé stránky
Vhodné podmínky pro specifické zemědělské činnosti	Nízká míra investic do zemědělské infrastruktury, vysoký pokles výroby
Významný výskyt pramenů přírodních minerálních vod s jedinečnými vlastnostmi	Omezený rozsah uplatnění nízkokvalifikovaných nebo méně přizpůsobivých pracovních sil pro činnosti s vyšší přidanou hodnotou nebo pro činnosti vyžadující specifické předpoklady
Vhodné podmínky pro ekologické zemědělství	Celková hospodářská zaostalost v mikroregionu
Vhodné podmínky pro zpracovatelské aktivity	Nevyjasněné vlastnické poměry nemovitého majetku (probíhající církevní restituce)
Vhodné podmínky pro lesnictví	Relativně nízká úroveň managementu většiny podniků v mikroregionu
Velké zásoby relativně kvalitní dřevní hmoty, tradice dřevařského zpracovatelského průmyslu	Malá zkušenost s realizací rozvojových projektů
Tradice zemědělské výroby v mikroregionu	Nízká konkurenceschopnost zemědělství vzhledem k přírodním podmínkám
Existence tradičních výrobních odvětví	Nedostatečná úroveň spolupráce obcí, podnikatelského sektoru, místních iniciativ a poradenských subjektů
Atraktivita mikroregionu pro rozvoj cestovního ruchu, turistiky (množství unikátních památek) a agroturistiky	Slabá návaznost výroby na výzkumnou a vývojovou základnu
Výrazná atraktivita venkovského charakteru krajiny	Velké množství nevyužívaných zemědělských objektů
Existence ochranné známky Kraj živých vod	Nedostatek finančních zdrojů na realizaci projektů Nedostatečná dopravní obslužnost odlehlějších lokalit
Příležitosti	Hrozby
Využití programů pro podporu rozvoje zemědělství a obnovu venkova	Nevhodné zaměření a nízká produktivita zemědělské výroby založené na extenzivních oborech s nízkým zhodnocením
Diverzifikace činností, zaměření na služby cestovního ruchu	
Využití velkého množství brownfields pro podnikání	Nedostatek finančních zdrojů pro kofinancování ze strany žadatelů a partnerů projektů
Využívání potenciálu vyplývajícího z existence významných a nedotčených přírodních zdrojů	Snižování zemědělské produkce
Využití vhodných a dostupných ploch a lokalit pro uplatnění podnikatelských investic	Prohlubování omezených možností pro pracovní uplatnění v mikroregionu
Využití programů a projektů revitalizace krajiny	
Rozvoj cestovního ruchu, turistiky, agroturistiky, rekreačních a dalších volnočasových aktivit díky významným kulturním památkám a unikátnímu venkovskému prostředí včetně jedinečných pramenů minerálních vod	Nezájem potenciálních investorů o podnikání v mikroregionu
Využití potenciálu přeshraniční hospodářské spolupráce v oblastech zemědělství, lesnictví, zpracovatelského průmyslu a cestovního ruchu	Hospodářský útlum stávajících konkurenčně méně schopných firem
Pronájem, prodej nebo přenechání dlouhodobě nevyužívaných obecních majetků k podnikatelskému využití s podmínkou zapojení místních pracovních sil	Nestabilita podnikatelského prostředí, ztěžující zahajování nových živností a mikropodniků
Potenciál pro rozvoj sociálního podnikání jako podporu zaměstnanosti	Zánik kulturní krajiny a devastace venkovských sídel

3.4 Životní prostředí

Silné stránky	Slabé stránky
Existence řady unikátních, přírodně, kulturně a historicky cenných lokalit s prameništi kvalitních minerálních vod	Nepříznivé dopady poválečného osídlení v řadě lokalit mikroregionu
Využívání velkého množství minerálních vývěřů na území MAS	Nedokončené zajištění čištění odpadních vod v některých obcích a jejich částech
Dobrý stav životního prostředí, zejména ovzduší a čistota vod	Zvyšující se ceny ekologických technologií a paliv. Přechod lokálního vytápění na pevná paliva
Území CHKO Slavkovský les s množstvím přírodních zajímavostí a památek	Přetrvávající výskyt starých ekologických zátěží a množství nepovolených skládek odpadů z minulosti.
Relativní ekologická stabilita krajiny mikroregionu na území VCHO	Negativní vliv intenzivních forem zemědělské činnosti na přírodní a kulturní dědictví venkovského prostoru
Značný počet přírodně, krajinářsky a kulturně-historicky chráněných oblastí a lokalit v mikroregionu	Zatížení sídel zvyšující se osobní a nákladní automobilovou dopravou
Rozsáhlé lesní komplexy	Nízké ekologické povědomí většiny obyvatel
	Vysoké zastoupení invazních rostlin
Příležitosti	Hrozby
Snížení emisí přechodem na ekologicky šetrné vytápění (zemní plyn, biomasa, tepelná čerpadla, solární kolektory)	Poškození unikátního krajinného a venkovského rázu mikroregionu
Osvětová činnost v oblasti životního prostředí	Nízké investice do zlepšování životního prostředí
Odstraňování starých ekologických zátěží	Ztráta významných přírodních, kulturních a historických hodnot krajiny nadměrným zatěžováním ŽP
Využití stávajících moderních technologií v regionu pro odstraňování a využití odpadu (kompostování)	Zhoršení stavu jednotlivých složek životního prostředí
Zavádění ekologických technologií v podnikatelské činnosti, dopravě i zemědělství	Devastace venkova a hmotného prostředí sídel
Podpora alternativnímu a bezodpadovému hospodářství a využití obnovitelných zdrojů	Ohrožení ekologické stability území mimo velkoplošné chráněné oblasti
Strukturální proměna venkovské ekonomiky	Zánik kulturní krajiny
Zapojení zemědělských podniků do komplexní ochrany životního prostředí a ochrany, údržby a rozvoje kulturní krajiny	Nedostatek zdrojů na postupné zavádění příslušných agroenvironmentálních opatření a stabilizačních prvků v krajině
Pokračování v obnově dosud zanedbaných lokalit minerálních pramenů a jejich okolí	
Revitalizace vodního režimu tekoucích i stojatých vod	

3.5 Turistika - cestovní ruch

Silné stránky	Slabé stránky
Značný počet unikátních kulturně a přírodně významných a chráněných lokalit i objektů	Zanedbaný vzhled většiny historických objektů a venkovských přírodních lokalit
Příprava programů a projektů na využití cenných lokalit mikroregionu	Nedostatečná podpora obnovy a využití památek Špatný technický stav budov
Výhodná geografická poloha mikroregionu	Nedostatečná a nevyhovující ubytovací kapacita
Bezprostřední blízkost hranic se SRN	Nedostatečný počet i rozmístění turistických informačních center v regionu
Území ležící na okraji lázeňského trojúhelníku	Neuspokojivý stav dopravní infrastruktury a navazujících komunikačních spojnic pro mobilní, pěší i jiné alternativní formy turistiky
Velká část území MAS leží v CHKO Slavkovský les	
Vzhledově atraktivní krajina venkovského typu	
Geoparky Egeria a GeoLocí na území MAS	
Vybudovaná síť cyklostezek	Nedostatečná propagace mikroregionu, nejednotná prezentace a image mikroregionu
Postupná revitalizace a zpřístupnění historicky cenných lokalit	Nízká úroveň identifikace místních obyvatel s kulturním a přírodním dědictvím mikroregionu Nedostačující infrastruktura pro cestovní ruch
Průběžná obnova a zpřístupňování pramenů minerálních vod	
Vyznačení naučné stezky Krajem živých vod, která propojuje dosud obnovené minerální prameny napříč celým regionem	
Bohaté možnosti pro církevní turistiku vzhledem k velkému počtu sakrálních památek	Nedostatek kvalifikovaných a zkušených odborníků v oblasti cestovního ruchu
Existence naučné stezky z Kláštera v Teplé do Skoků	
Obyvatelé regionu mají zažitý název Kraj živých vod symbolizující největší devizu regionu – přírodní minerální vody	
Příležitosti	Hrozby
Rozšiřování sítě kontaktů s cestovními kanceláři a dalšími potencionálními zájemci.	Nedostatek investičních prostředků.
Využití dosud neobnovených minerálních pramenů pro zvýšení turistické atraktivnosti území.	Nevyužití existujících podpůrných programů pro stabilizaci a intenzivní rozvoj cestovního ruchu a turistiky v mikroregionu.
Širší využití a propagace zaregistrované ochranné známky Kraj živých vod a propagace a prezentace geoparků.	Nedostatečná podpora cestovního ruchu na státní, krajské i místní úrovni.
Rozvoj vzájemných vztahů v mikroregionu a v rámci přeshraniční spolupráce.	Zaostávání standardů v oblasti služeb cestovního ruchu a turistické infrastruktury.
Realizace dopravních a dalších komunikačních spojnic k jednotlivým turistickým cílům v mikroregionu.	Nízké kvalifikační předpoklady místních obyvatele pro pracovní uplatnění v oblasti cestovního ruchu, turistiky a související infrastruktury.
Zavedení jednotného informačního, orientačního a prezentačního systému.	Nízká úroveň jazykové vybavenosti pracovních sil
Tvorba regionálních produktů cestovního ruchu.	
Zapojení malých a středních podnikatelů do přípravy a realizace projektů infrastruktury pro rozvoj CR a turistiky v mikroregionu.	Nedostatečné využívání informací, rozvojových plánů, programů podpory a propagace možností cestovního ruchu.
Příprava a realizace společných projektů měst a obcí propojujících jednotlivé lokality a objekty v mikroregionu.	Nedostatek finančních zdrojů ze strany měst a obcí a podnikatelských subjektů na kofinancování projektů rozvoje cestovního ruchu v rámci mikroregionu.
Vytvoření turistických produktů pro typické cílové skupiny návštěvníků.	
Rozšíření sítě turistických informačních center.	
Součinnost MAS Náš region s Klášterem Teplá.	Přetrvávání image odlehleho, kulturně a společensky zaostalého venkovského prostoru.

3.6 Přehled strategií realizovaných na území MAS Náš region

Při tvorbě integrované strategie MAS Náš region byly respektovány všechny současné strategické dokumenty, které jsou zpracovány pro dané území. Jedná se jak o strategické dokumenty obcí, jednotlivých mikroregionů a strategické dokumenty jednotlivých sektorů Karlovarského kraje.

Cílem této kapitoly je analyzovat cíle a priority ISÚ MAS Náš region s dalšími strategickými dokumenty, které jsou realizovány v územní působnosti MAS. Soulad s tzv. strategickými dokumenty nižšího řádu, tedy dokumenty, které se realizují na území mikroregionu je řešen prostřednictvím veřejným projednání a jednáním pracovních skupin při tvorbě ISÚ Kraj živých vod. Všechny potřeby obcí a dotčených mikroregionů jsou díky komunitnímu projednání zapracovány do analytické i strategické části ISÚ a tudíž není nutné je dále analyzovat.

Strategické dokumenty jednotlivých obcí na území MAS Náš region

Název obce	Strategický dokument obce (rok)	Strategický dokument obce (název)	Strategický dokument obce (zpracovatel)	ÚPD - poslední aktualizace	ÚPD - název	Zpracovatel ÚPD
Bečov nad Teplou						
Bochov	2009	Plán rozvoje města pro období let 2009 – 2013		2006	Územní plán obce Bochov	Ing.arch.Alexandra Kasková
Bezvěrov	ne			2004/ akt.2013	Územní plán obce Bezvěrov	Ing. arch. Bohumil Král - Architektonická kancelář, Karlovarská 204/135, Plzeň
Chodov	ne			2013	ÚP obce Chodov	ing.arch. Kasková
Kolová	2011	Investiční plán obce na období 2011 až 2014 schválen dne 3.5.2011		2006 2014	ÚP Kolová Nový ÚP obce Kolová	Ing. Arch. Lubomír Košek, k.Vary
Krásné Údolí	2014	Rozvojový strategický dokument města Krásné Údolí	Martin Frank	2014	Územní plán obce Krásné Údolí Návrh územního plánu Krásné Údolí	ing.arch. Kasková ing.Martínek
Krsy	2000	Místní program obnovy venkova	ing. Arch. Karel Hanzlík	2003	Územní plán obce Krsy	UrbioProjekt Ing.Arch. Petr Tauš, Plzeň
Mnichov	2011	Program obnovy venkova Mnichov, Program obnovy venkova Rájov, Program obnovy venkova Sítiny. Schváleno usnesením č.5/2011 ze dne 27.10.2011	Zpracovatelé:občané Mnichova,Rájova a Sítiny.	1994 2005	ÚP Mnichov Nově zpracováváný ÚP od roku 2005 před	Stavoprojekt Karlovy Vary
Nevřeň	2012	Strategický plán rozvoje obce, akční plán 2012-2014, schválen 16.10.2012.	Ing. Štěpánka Bejčková,	2013	Územní plán Nevřeň	Ing.,aut.Arch. Pavel Valtr - UrbioProjekt Plzeň
Otročín	2011	Program obnovy venkova	zastupitelstvo obce	2006	ÚP obce Otročín	ING. ARCH. KASKOVÁ
Ovesné Kladruby	2012	Program obnovy vesnice		2014		ING. ARCH. KASKOVÁ
Prameny	ne					
Stanovice	2010	Program obnovy venkova	zastupitelstvo obce	2012	ÚP Stanovice	Ing.arch. Bredler Vladimír
Teplá	2012	Strategický plán sociálního začleňování		2012	ÚPD Teplá	Ing. arch Kasková

Teplička	NE			1998	TEPLIČKA Územní plán obce	ZEMĚMĚŘIČSKÁ, PROJEKTOVÁ, INŽENÝRSKÁ KANCELÁŘ Ing. Václav Kellner
Úněšov	2012	Strategický rozvojový dokument obce Úněšov na období 2013 - 2017	Mgr. Marie Nechutná	2009	Územní plán: schválený ZO dne 28.12.2009	Ing. Arch. Petr Tauš
Úterý	ne			ne	pouze Vymezené zastav. území,	MěÚ Nýřany, odbor územního plánování ze dne 11.2.2008
Útvina						
Všeruby	ne			2012	Územní plán Všeruby	Ing. Arch. Kasková
Zahrádka	ne			ne	v souč. době se zpracovává	

Strategie rozvoje Svazku obcí Slavkovský les pro obnovu venkova

Ve Strategii rozvoje Svazku obcí Slavkovský les pro obnovu venkova jsou sjednoceny rozvojové vize jednotlivých členských obcí. Rozvojová strategická vize je rozdělena do 3 pilířů – „Kvalita života v mikroregionu“, „Tvorba nových pracovních příležitostí a rozvoj ekonomiky mikroregionu“ a „Propagace mikroregionu, informace a vzdělávání“. V současné době probíhá aktualizace tohoto dokumentu.

Studie Prameny

Studie "Prameny" slouží k rozšíření poznání o minerálních pramenech na území Našeho regionu. Cílem bylo získání informací jak o jejich samotném výskytu, tak především ve způsobech využití a úprav ze strany ekologů, hydrogeologů, krajinářů, samospráv, apod. Vzhledem k tomu, že se jedná většinou o polozapomenuté, přesto několik stovek let využívané prameny je nutno k problematice jejich zpřístupňování a využívání přistupovat komplexně a koordinovaně, což je hlavním cílem studie "Prameny".

Strategický plán sociálního začleňování v Toužimi a Teplé

Dokument specifikuje základní problémy v problematických částech regionu z hlediska sociálně vyloučených skupin obyvatel i celých sociálně vyloučených lokalit. Jeho naplňování pomůže zlepšit život především v místních částech měst Toužim a Teplá.

Strategie komunitně vedeného místního rozvoje MAS Náš region pro programové období 2014–2020

Soulad se strategickými dokumenty vyššího řádu je řešen v následujícím textu. Všechny cíle strategických dokumentů vyššího řádu, které jsou relevantní pro rozvoj území MAS Náš region, jsou zahrnuty do strategické části ISÚ MAS Náš region.

Název dokumentu	Program rozvoje Karlovarského kraje pro období 2014 – 2020
Prioritní oblasti a specifické cíle rozvojového dokumentu	Prioritní oblast 1: Konkurenceschopnost (Pilíř 1.C – Kvalitní podnikatelské prostředí) Rozvoj firem v klíčových hodnotových řetězcích Prioritní oblast 2: Cestovní ruch a lázeňství Vyvíjet aktivity destinačního managementu Zvýšit kvalitu lidských zdrojů v cestovním ruchu Prioritní oblast 3: Sociální oblast a zdravotnictví Kvalitativně a kvantitativně dostačující nabídka poskytovaných sociálních služeb v kraji Zlepšování dostupnosti a kvality zdravotní péče, podpora zdravého životního stylu Prioritní oblast 4: Životní prostředí Energie – zvýšit podíl obnovitelných zdrojů na výrobě energie a tepla a snížit energetickou náročnost budov Zvýšit podíl tříděného odpadu a jeho využívání Obnova/zachování přírodního prostředí a kulturní krajiny Environmentální výchova a osvěta, podpora občanských sdružení Zlepšování vodohospodářské infrastruktury a snižování rizika povodní Prioritní oblast 6: Veřejná správa a systém řízení bezpečnosti Řízení v územní samosprávě (kraj, obce), včetně dokončení informatizace ve veřejné správě Zvyšování efektivitu a kvality poskytovaných služeb v oblasti veřejné správy
Soulad s ISÚ Kraj živých vod MAS Náš region	1. Zlepšování kvality života na venkově 2. Zlepšení ekonomické soběstačnosti regionu 3. Ochrana a využití kulturního a přírodního dědictví 4. Udržitelný rozvoj regionu

Název dokumentu	Koncepce kultury Karlovarského kraje pro období let 2013 – 2020
Prioritní oblasti a specifické cíle rozvojového dokumentu	Cíl 1: Záchrana a účelné využívání kulturních hodnot Hmotné historické kulturní dědictví (obnova památek lokálního významu) Nehmotné kulturní dědictví (živá kultura, inovace a kreativita)
Soulad s ISÚ Kraj živých vod MAS Náš region	1. Zlepšování kvality života na venkově 5. Posilování principů místního partnerství

Název dokumentu	Plán odpadového hospodářství Karlovarského kraje 2005 – 2015 (POHKK)
Prioritní oblasti a specifické cíle rozvojového dokumentu	Cíl č. 12: Vytvořit podmínky pro integrovaný systém nakládání s odpady na regionální úrovni s možností jeho propojení na celostátní síť zařízení pro nakládání s odpady.
Soulad s ISÚ Kraj živých vod MAS Náš region	3. Ochrana a využití kulturního a přírodního dědictví 4. Udržitelný rozvoj regionu

Název dokumentu	Strategie rozvoje cykloturistiky a cyklodopravy v Karlovarském kraji 2010 - 2015 (SRCKK)
Prioritní oblasti a specifické cíle rozvojového dokumentu	Priorita č. 1: Rozvoj cyklistické infrastruktury a dopravy Podpora budování cyklostezek a komunikací vhodných pro cyklisty Priorita č. 2: Rozvoj rekreační cykloturistiky a navazujících služeb Podpora související cyklistické infrastruktury Podpora kvalitních služeb

Strategie komunitně vedeného místního rozvoje MAS Náš region pro programové období 2014–2020

Soulad s ISÚ Kraj živých vod MAS Náš region	2. Zlepšení ekonomické soběstačnosti regionu

Název dokumentu	Strategie rozvoje konkurenceschopnosti Karlovarského kraje 2013 – 2020 (SRKKK)
Prioritní oblasti a specifické cíle rozvojového dokumentu	Specifický cíl C 3: Infrastruktura pro podnikání Kordinace regenerace nevyužívaných objektů
Soulad s ISÚ Kraj živých vod MAS Náš region	1. Zlepšování kvality života na venkově 2. Zlepšení ekonomické soběstačnosti regionu 5. Posilování principů místního partnerství

Název dokumentu	Strategie rozvoje lidských zdrojů v Karlovarském kraji (SRLZKK)
Prioritní oblasti a specifické cíle rozvojového dokumentu	Prioritní osa 3: Zajištění požadované pracovní síly Efektivní využití stávajících dlouhodobě nezaměstnaných osob
Soulad s ISÚ Kraj živých vod MAS Náš region	1. Zlepšování kvality života na venkově 2. Zlepšení ekonomické soběstačnosti regionu

Název dokumentu	Střednědobý plán rozvoje sociálních služeb v Karlovarském kraji na období 2014 – 2017 (SPRSS KK) a Zásady rozvoje sociálních služeb v Karlovarském kraji 2007 - 2017
Prioritní oblasti a specifické cíle rozvojového dokumentu	Hlavní cíle rozvoje v sociálních službách: Zajistit zvyšování kvality sociálních služeb s využíváním systému inspekce kvality Podporovat rozvoj služeb, které umožní setrvání uživatele v jeho přirozeném prostředí Zajistit dostatečnou nabídku všech druhů soc.slужeb ve vztahu ke zjištěným potřebám Věnovat zvýšenou pozornost vzdělávání pracovníků sociálních služeb
Soulad s ISÚ Kraj živých vod MAS Náš region	1. Zlepšování kvality života na venkově

Název programu/ koncepce/ strategie	Koncepce environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty (EVVO) Karlovarského kraje
Komentář	Tento dokument popisuje pouze právní rámec problematiky EVVO a definici EVVO a neobsahuje žádné cíle či priority. Absence jakékoliv vize rozvoje této problematiky v tomto dokumentu neumožňuje analýzu souladu s prioritami a cíli realizace ISÚ.

Program rozvoje Karlovarského kraje pro období 2014 – 2020

Jedná se o základní programový dokument, který určuje záměry v oblasti regionálního rozvoje Karlovarského kraje .

Koncepce environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty (EVVO) Karlovarského kraje

Cílem dokumentu je návrh funkčního regionálního systému EVVO v Karlovarském kraji.

Koncepce kultury Karlovarského kraje pro období 2013 – 2020

Dokument vychází ze situace v oblasti kultury z let minulých a ze současného stavu. Záměrem je efektivní využití prostředků vkládaných do oblasti kultury. Také upozorňuje na investice nutné pro zachování min. rozvoje krajských kulturních institucí s ohledem na udržení jejich úrovně a také s ohledem na očekávaný růst návštěvnosti regionu, spojeného s iniciativami UNESCO.

Koncepce rozvoje silniční sítě v Karlovarském kraji

Dokument má sloužit jako strategický dokument pro efektivní plánování investičních opatření a oprav, vedoucí ke zlepšení dopravní situace na území kraje s vazbami na sousední kraje a příhraničí.

Plán odpadového hospodářství Karlovarského kraje

Cílem je analyzovat stav odpadového hospodářství a stanovit hlavní směry, cíle a priority odpadového hospodářství v Karlovarském kraji.

Plán rozvoje vodovodů a kanalizací Karlovarského kraje

Dokument si klade za cíl určit další směr vodohospodářské infrastruktury v Karlovarském kraji. Obsahuje koncepční řešení zásobování pitnou vodou a koncepci odkanalizování a čištění odpadních vod na území Karlovarského kraje.

Program rozvoje cestovního ruchu a lázeňství v Karlovarském kraji 2007 – 2013

V současné době probíhá zpracování nového dokumentu pro období 2014 – 2020. Cílem je navrhnout ucelenou a konkrétní představu rozvoje cestovního ruchu a lázeňství na území Karlovarského kraje.

Koncepce prevence kriminality Karlovarského kraje a krajská protidrogová strategie na léta 2013 – 2016

Tato koncepce je určitým návodem k opatřením a aktivitám v oblasti prevence kriminality a protidrogové politiky pro území celého Karlovarského kraje.

Strategie rozvoje cykloturistiky a cyklodopravy v Karlovarském kraji

Dokument hodnotí stav realizace plnění cyklistické koncepce z roku 2004 a navrhuje nová řešení vedoucí k rozvoji cyklodopravy a cykloturistiky na území Karlovarského kraje.

Strategie rozvoje konkurenceschopnosti Karlovarského kraje 2013 – 2020

Strategie je zaměřena na řízení rozvoje konkurenceschopnosti ekonomiky Karlovarského kraje.

Strategie rozvoje lidských zdrojů v Karlovarském kraji

Cílem je definovat priority dalšího rozvoje Karlovarského kraje pro efektivní rozvoj kvality vzdělávání, rozvoji zaměstnanosti a rozvoj konkurenceschopného podnikatelského prostředí.

Strategie ochrana před povodněmi pro území karlovarského kraje

Dokument obsahuje konkrétní směry a cíle jednotlivých oblastí systému povodňové ochrany na území Karlovarského kraje.

Střednědobý plán rozvoje sociálních služeb v Karlovarském kraji na období 2014 – 2017

Účelem dokumentu je stanovit cíle, které bude Karlovarský kraj dosahovat při podpoře osob v nepříznivé sociální situaci a stanovit prostředky, jakých bude při podpoře těchto osob využívat.

Zásady rozvoje sociálních služeb v Karlovarském kraji pro období let 2007 – 2017

V tomto dokumentu byly vytýčeny hlavní cíle rozvoje v sociálních službách :

- Zajistit zvyšování kvality sociálních služeb s využíváním systému inspekce kvality
- Podporovat rozvoj služeb, které umožní setrvání uživatele v jeho přirozeném prostředí
- Zajistit dostatečnou nabídku všech druhů soc.služeb ve vztahu ke zjištěným potřebám
- Věnovat zvýšenou pozornost vzdělávání pracovníků sociálních služeb

Zásady územního rozvoje Karlovarského kraje

Základní prioritou je vytváření vyvážených územních podmínek pro příznivé životní prostředí a pro hospodářský rozvoj regionu.

4. Strategická část

4.1 Definování MISE

Cílem je vytvořit strategický dokument vymezující plán střednědobého rozvoje regionu, který bude vyjadřovat společně sdílené představy zástupců obcí a obyvatel území o základních směrech jeho vývoje v následujících pěti až deseti letech a o rozvojových prioritách v nejbližším období. Zároveň bude sloužit jako výchozí materiál pro přípravu projektů a žádostí o poskytnutí finančních prostředků na jejich realizaci, zejména z fondů Evropské unie.

Součástí strategie je i intenzivní snaha o zapojení co největšího počtu obcí, aktivních občanů, zemědělců, podnikatelů mimo zemědělství, nevládních neziskových organizací a také dobrovolníků do aktivit realizovaných metodou LEADER.

4.1.1 VIZE 2020

V roce 2020 je území MAS Náš region svébytným regionem s kvalitním životním prostředím, živými vesnicemi, příjemným bydlením a zajímavými specifickými možnostmi pro venkovský cestovní ruch v mimořádně krásné a zachovalé kulturní krajině za přispění maximálního množství místních subjektů, které budou společně přispívat k rozvoji regionu po stránce ekonomické, sociální i environmentální.

4.2 Struktura návrhové části strategie

Obecný cíl, který jasně a stručně vyjadřuje, čeho bude realizací ISÚ a činností Místního partnerství dosaženo.

Priority, které naplňují obecný cíl a rozdělují ho na pět strategických oblastí, na něž bude ISÚ a činnost MAS Náš region zaměřena.

Opatření, která naplňují jednotlivé priority, konkretizují je a specifikují kroky, jimiž bude naplnění priorit ISÚ dosaženo.

V následujícím oddíle jsou cíle, priority a opatření nejprve představeny a poté následuje podrobnější popis a přehled podporovaných aktivit, jejichž uskutečněním bude vytyčených opatření, priorit a cíle dosaženo, nástrojů, jimiž budou jednotlivé aktivity realizovány a příjemců, kteří budou jednotlivé aktivity realizovat, popř., jimž budou ku prospěchu.

4.3 Obecné cíle

Tímto cílem je co nejefektivnějším způsobem naplnovat VIZI 2020. Při přípravě tohoto dokumentu bylo definováno pět hlavních cílů, který bude realizací této strategie dosaženo:

- Stabilizované obyvatelstvo se silnou vazbou k místu bydliště, respektive k regionu
- Rozvoj místní ekonomiky - rozvoj podnikání, které nenarušuje životní prostředí a ráz krajiny
- Krásná sídla s udržovanou zástavbou - zejména památkami
- Neporušený krajinný ráz a maximální využití specifík regionu
- Spolupráce všech aktérů na oživení venkova

4.4 Priority a opatření rozvojové strategie

1. Zlepšování kvality života na venkově
2. Zlepšení ekonomické soběstačnosti regionu
3. Ochrana a využití kulturního a přírodního dědictví
4. Udržitelný rozvoj regionu
5. Posilování principů místního partnerství

1. Zlepšování kvality života na venkově			
1.1 Občanská vybavenost a služby	1.2 Obnova a budování veřejných prostranství a infrastruktury obcí	1.3 Vzdělávání a volnočasové aktivity (kultura, sport)	1.4 Zapojení sociálně znevýhodněných do života
<i>1.1.1 opravy a rekonstrukce veřejných budov (obecní úřady, pošty, hasičárny, zdravotní střediska)</i>	<i>1.2.1 veřejná prostranství, zeleň, hřbitovy, autobusové a vlakové čekárny, parky, sady, aleje, kašny, návesní rybníky, požární nádrže, mobiliář</i>	<i>1.3.1 rekonstrukce, budování a vybavení vzdělávacích a volnočasových zařízení - ZŠ, MŠ, ZUŠ, speciální školy a vzdělávací a výchovné ústavy, zdravotní a sociální zařízení, kulturní a sportovní zařízení, hřiště, víceúčelové haly, koupaliště, komunitní centra</i>	<i>1.4.1 opravy, budování a vybavení zařízení poskytujících sociální služby (mateřská centra, nouzové byty, stacionáře, krizová centra)</i>
<i>1.1.2 rekonstrukce, obnova a vybavení kulturních, společenských a sportovních zařízení</i>	<i>1.2.2 oprava a budování - chodníky, místní a účelové komunikace, parkoviště, dopravní značení</i>	<i>1.3.2 pořádání a organizace vzdělávacích, informačních, osvětových, kulturních, společenských a sportovních akcí</i>	<i>1.4.2 podpora snižování počtu dlouhodobě nezaměstnaných v regionu</i>
	<i>1.2.3 oprava a budování - informační systémy, radary, veřejné osvětlení, internetizace obcí, rozhlas</i>		<i>1.4.3 činnost a rozvoj organizací, zabývajících se sociální tematikou, zvýšení informovanosti, osvěty a prevence v sociální oblasti</i>
	<i>1.2.4 výstavba, rekonstrukce a modernizace čistíren odpadních vod</i>	<i>1.3.4 vytváření zázemí pro pořádání vzdělávacích, informačních, osvětových, kulturních, společenských a sportovních akcí</i>	
	<i>1.2.5 výstavba, rekonstrukce a modernizace zařízení zásobování pitnou vodou</i>	<i>1.3.5 prezentace obcí a neziskových organizací – výstavy, publikace, internetové prezentace</i>	
	<i>1.2.6 pořizování techniky pro údržbu komunikací, veřejných prostranství a zeleně</i>		

2. Zlepšení ekonomické soběstačnosti regionu

2.1 Využití místních zdrojů a rozvoj drobného podnikání	2.2 Diverzifikace činností zemědělských subjektů	2.3 Cestovní ruch – Rozvoj a marketing cestovního ruchu
2.1.1 výstavba, rekonstrukce a vybavení drobných provozoven a podpora zpracování místních produktů, podpora přímého prodeje	2.2.1 nákup strojů a technologií pro diverzifikaci činnosti zemědělských subjektů	2.3.1 Infrastruktura pro cestovní ruch – rekonstrukce, modernizace a vybavení ubytovacích a stravovacích zařízení; rekonstrukce, modernizace a vybavení zařízení, poskytující služby v cestovním ruchu (informační a návštěvnická centra, sportoviště, půjčovny, úschovny) 2.3.2 Budování, rekonstrukce a mobiliář turistických stezek (pěší, naučné, cyklistické); místní informační systémy 2.3.3 Budování a rekonstrukce doprovodné infrastruktury pro CR – parkoviště, přístupové cesty, informační systém 2.3.4 Budování a rekonstrukce atraktivit pro cestovní ruch – rozhledny, vyhlídky, minerální prameny, zahrady, parky, lesoparky, botanická zahrada 2.3.5 Propagace a prezentace regionu Kraj živých vod – publikace, mapy, letáky, veletrhy, výstavy, semináře, průvodcovské služby
2.1.2 výstavba, rekonstrukce a vybavení řemeslných výroben a provozoven služeb	2.2.2 rekonstrukce hospodářských budov	
2.1.3 propagace, prezentace a inzerce místních výrobků a služeb (veletrhy, tiskoviny, semináře, ochutnávky), certifikace značení výrobků a služeb	2.2.3 rozvoj agroturistiky	
2.1.4 vzdělávání drobných podnikatelů a řemeslníků, přenos zkušeností a znalostí		

3. Obnova kulturního a přírodního dědictví

3.1 Ochrana a rozvoj kulturního dědictví	3.2 Ochrana a rozvoj krajiny a sídel	3.3 Poznávání a prezentace dědictví regionu
3.1.1 záchrana, obnova, údržba a využití kulturního dědictví – sakrální stavby, vojenské opevnění, technické památky, movité památky, historické zahrady, parky	3.2.1 záchrana, obnova, údržba a využití přírodního dědictví - přírodně hodnotné lokality, minerální prameny, vodní prvky v krajině, polní cesty, aleje, obnova starých sadů, krajinná zeleň	3.3.1 rekonstrukce, budování a vybavení objektů, prezentujících místní historii a přírodu (muzea, návštěvnická centra, interaktivní a zážitkové expozice)
3.1.2 zpracování projektových dokumentací související s obnovou kulturního dědictví (restaurátorské záměry, archeologické průzkumy, stavebně-technické průzkumy, studijní a výzkumné práce, dokumentace a mapování objektů kulturního dědictví, geodetické práce)	3.2.2 obnova a ochrana staveb v krajině ve vazbě na historický, kulturní a přírodní vývoj regionu	3.3.2 vytváření zázemí pro pořádání vzdělávacích a informačních akcí souvisejících s kulturním a přírodním dědictvím regionu (přednášky, besedy, výstavy, tiskoviny, internetové prezentace, studijní a výzkumné práce mapující historický a přírodní vývoj regionu)
	3.2.3 zpracování projektových dokumentací související s obnovou a záchranou přírodního dědictví (monitoring rostlinných i živočišných druhů, průzkumy a inventarizace, mapování přírodně hodnotných lokalit, památné stromy, VKP, dokumentace a mapování významných lokalit, mapování geologických lokalit, realizační dokumentace)	

4. Udržitelný rozvoj regionu

4.1 Šetrné nakládání s odpady	4.2 Využití alternativních zdrojů energie	4.3 Vzdělávání, informace a výchova v oblasti životního prostředí
4.1.1 likvidace nepovolených skládek, třídění odpadu a odstraňování nebezpečných odpadů	4.2.1 podpora pěstování a zpracování energetických plodin včetně pořízení strojního vybavení	4.3.1 výstavba a modernizace budov a vybavení informačních center a škol pro rozšíření ekologických aktivit a vzdělávání v oblasti EVVO
4.1.2 likvidace a využití bioodpadu	4.2.2 výstavba, rekonstrukce a modernizace malých vodních elektráren	4.3.2 propagace, vzdělávání, informační a publikační činnost v oblasti životního prostředí; vznik a činnost informačních center v oblasti ŽP
4.1.3 stavební a technické úpravy vedoucí k úspoře energie	4.2.3 zpracování studií a projektových dokumentací k výše uvedeným bodům	

5. Rozvoj místního partnerství

5.1 Rozvoj partnerství a spolupráce	5.2 Posílení a využití specifík regionu
5.1.1 efektivní realizace ISÚ – iniciace projektů, konzultace projektových záměrů, vyhledávání partnerů pro realizaci projektů, vyhledávání financování, prezentace příkladů dobré praxe, přenos zkušeností	5.2.1 Podpora místních specifík
5.1.2 spolupráce v rámci celostátní sítě místních akčních skupin a dalších organizací, výměna zkušeností, realizace projektů spolupráce na národní i mezinárodní úrovni	5.2.2 Posilování vztahu obyvatel k regionu
5.1.3 propagace a prezentace činnosti MAS (výstavy, veletrhy, konference)	5.2.3 Využití historických zkušeností a tradic
5.1.4 mezinárodní spolupráce a výměna zkušeností	

4.5 Popis priorit, opatření a aktivit

5. Implementační část

Naplňování priorit a opatření, které jsou definovány v rámci kapitoly Strategická část, bude dosahováno následujícími způsoby:

- realizace integrovaných programů/projektů typu LEADER resp. projektů, které bude realizovat MAS ve spolupráci s místními subjekty
- přípravy a realizace dalších projektů, financovaných z jiných zdrojů, jejichž nositeli budou místní subjekty
- realizace projektů spolupráce, jejichž nositelem bude přímo MAS resp. místní subjekty.

5.1 Způsob dosahování a naplňování cílů a priorit

Na základě analýzy strategických záměrů z období 2007 – 2013, SWOT analýzy, rozborů projektových záměrů všech partnerů MAS Náš region jsou pro období 2014 – 2020 nastaveny následující priority vycházející z oblastí obecné integrované strategie:

1. Zlepšování kvality života na venkově
Cílem je zvýšit kvalitu života obyvatel regionu, zútlunít prostředí venkova, zlepšit nabídku volnočasových aktivit a zaměřit se na lepší vybavení obcí a měst.
2. Zlepšení ekonomické soběstačnosti regionu
Ekonomickou soběstačnost bude možné zvýšit podporou drobného podnikání v rovině vybavení řemeslných dílen nebo propagací místních zdrojů a výrobků, také rozvojem agroturistiky a v neposlední řadě rozvojem turistické infrastruktury.
3. Ochrana a využití kulturního a přírodního dědictví
Hlavním úkolem tohoto opatření je především využití investičních prostředků na záchranu a obnovu kulturních i přírodních památek a také jejich důstojná prezentace v objektech, jako jsou muzea či návštěvnická centra. Zásadním bodem bude také osvěta směřovaná k místním obyvatelům a podpora jejich pocitu zodpovědnosti za kulturní a přírodní dědictví regionu.
4. Udržitelný rozvoj regionu
Pro udržitelný rozvoj regionu jsou zásadní tři pilíře: šetrné nakládání s odpady a boj s černými skládkami a znečišťováním životního prostředí, podpora využívání alternativních zdrojů energie a také důkladná osvěta a vzdělávání v oblasti péče o zdravé životní prostředí.
5. Posilování principů místního partnerství
Neméně důležitým stavebním kamenem strategie je podpora základních principů fungování místního partnerství. Především díky důsledné animaci území, spolupráci s ostatními MAS napříč celým územím ČR, propagací činnosti místních aktérů a neustálou snahou o posilování kladného vztahu místních obyvatel k regionu.

Cíle a priority budou naplňovány:

- nastavením reálných monitorovacích indikátorů, které pomohou k realizaci vybraného projektu, k jeho udržitelnosti. Prioritou je provázanost preferenčních kritérií na monitorovací indikátory a jejich splnění

- realizací přijatých projektů v rámci vyhlášených fichí v dané výzvě, které budou skýtat předpoklad k naplnění MAS stanovených monitorovacích indikátorů
- systémem finančních alokací pro jednotlivé fiche z hlediska věcného a časového.

Za základní princip dosahování cílů a priorit považuje MAS počet vytvořených partnerství v rámci přípravy či realizace či provozování projektu, který se proto objevuje průřezově v monitorovacích indikátorech všech fichí. Význam tohoto indikátoru je ještě umocněn tím, že byl zařazen rovněž jako kritérium přijatelnosti projektu.

Vedle posuzování naplnění tohoto principu se v preferenčních kritériích všech fichí objevují i další parametry, jejichž naplnění rovněž snižuje míru rizika neudržitelnosti výsledků, cílů projektu, tudíž i priorit SPL.

Rozdělení finančních prostředků je provedeno podle důležitosti oblasti podpory, kterou preferovali potencionální žadatelé v diskusích a dále na základě předpokládaného počtu přihlašovaných projektů. Tento údaj vychází ze zásobníku potenciálních projektů, který spravuje MAS (cca ??? projektů).

Částka ve výši x % způsobilých výdajů je stanovena na úhradu způsobilých výdajů režie MAS.

5.2 Udržitelnost a časový rámec opatření

MAS Náš region od svého založení důsledně dodržuje principy místního partnerství, tj. spolupráce veřejného a soukromého sektoru na rozvoji svého území. Při naplňování principu partnerství se také uplatňuje princip tripartity, tj. rovnoměrného zastoupení NNO, podnikatelů a zástupců samosprávy ve všech orgánech sdružení. Zapojení veřejnosti je také zakotveno v obecném cíli ISÚ MAS. Nastavená opatření CLLD MAS Náš region vycházejí z identifikovaných potřeb území, reálných potřeb fyzických i právnických osob v území MAS. V následujících tabulkách jsou jednotlivé priority analyzovány z hlediska jejich dopadu a přínosu pro území MAS. U každé priority je popsána její udržitelnost a časový rámec naplnění jednotlivých opatření.

5.3 Finanční zdroje MAS

Místní partnerství má možnost v období 2014-2020 získávat finanční prostředky pro své území i mimo režim přerozdělování alokovaných částek z daných operačních programů. Jedná se buď o pomoc jednotlivým místním aktérům v získávání dotací „na přímo“ nebo o realizaci projektů spolupráce, případně zcela samostatných projektů MAS.

Finanční zdroje MAS:

- zdroje obcí a měst
- veřejné zdroje
- soukromé zdroje
- vlastní zdroje MAS

5.3.1 Dotační zdroje pro realizaci projektových záměrů místních aktérů

Jedním z úkolů kanceláře MAS je průběžný monitoring informačních kanálů řídicích orgánů evropských, národních i krajských dotačních titulů či programů. Na základě zjištěných informací kancelář MAS zpracovává pravidelné přehledy, které v elektronické podobě obdrží všichni partneři MAS. Kancelář MAS může v případě zájmu žadatelům pomoci v orientaci v pravidlech dotačních programů nebo zajistit zpracovatele žádosti.

5.3.2 Dotační zdroje pro projekty MAS

Projekty, které realizuje sama MAS musí mít v první řadě širší regionální dopad. Většinou se jedná o projekty, kdy spolupracují dvě a více MAS na jednom tématu. Témata pro tyto projekty musí vycházet z priorit rozvojové strategie MAS na dané období. Vhodné zdroje pro tyto projekty včetně zpracování žádostí jsou úkoly pro kancelář MAS. Poradním orgánem pro tyto projekty je pro kancelář MAS Výbor partnerství.

5.3.3 Vlastní finanční zdroje

Finanční prostředky na provoz MAS získává ze členských příspěvků a v rámci provozních nákladů v jednotlivých projektech, které realizuje MAS (ať už se jedná o projekty dotované z krajské, národní nebo Evropské úrovně).

5.4 Organizační postupy a struktura

5.4.1 Organizační struktura

Vnitřní organizaci MAS Náš region znázorňuje níže uvedené schéma. Spolek je organizačně rozdělen na jednotlivé orgány MAS, které zajišťují řízení organizace a kontrolní mechanismy a na kancelář MAS, která koordinuje a vykonává samotnou činnost MAS.²³

Valné shromáždění členů

Valná hromada je nejvyšším orgánem MAS Náš region. Členem VH jsou všichni členové místního partnerství – jedná se tedy o nejpočetnější orgán MAS. Každý člen má při rozhodování jeden hlas. VH se schází nejméně jednou ročně, v případě potřeby i častěji. Pravomoci VH vycházejí se stanov MAS Náš region.

Výbor partnerství

Výbor partnerství je hlavním řídicím orgánem MAS. Má devět členů a schází se 6x ročně. Funkční období členů VP jsou čtyři roky a jsou v něm rovnoměrně zastoupené všechny skupiny – NNO, soukromý a veřejný sektor. Pravomoci a kompetence upravují stanovy MAS.

Výběrová komise

Výběrová komise má především na starosti výběr projektů. Tento orgán MAS volí ze svého středu Valná hromada všech členů MAS a je pětičlenný. Někteří členové VK nemusí pocházet přímo z členské základny MAS a při vybírání projektů je minimální počet členů VK 3. Jediným úkolem výběrové komise je hodnocení předložených žádostí dle předem stanovených preferenčních kritérií a následně sestavení pořadí přeložených žádostí.

²³ „Organizační struktura MAS“ – viz graf 5A

Monitorovací komise

Složení monitorovací komise schvaluje Výbor partnerství. Tento orgán sestává z jednoho až dvou členů Výběrové komise, případně externích expertů, koordinátora programu, manažera SCLLD a na jednání monitorovací komise je zván obvykle také předseda MAS nebo manažer MAS.

Úkolem monitorovací komise je dohlížení na realizaci jednotlivých projektů a programu jako celku. Podrobně jsou povinnosti a kompetence monitorovací komise uvedené ve stanovách MAS.

Kancelář MAS

Kancelář MAS tvoří Manažer MAS, Manažer SCLLD, Koordinátoři programů a Asistentka. Účetní záležitosti řeší pro MAS Náš region externí účetní firma, přípravu podkladů pro účetní firmu má na starosti zejména Asistentka.

5.5 Postupy a rozdělení kompetencí uvnitř MAS

Postupy a rozdělení kmpetencí uvnitř MAS		
Oblast	Činnost	Odpovědný orgán MAS
Příjem nových členů	příjem přihlášek	Manažer MAS
	schválení členů	Výbor partnerství
	vzetí na vědomí	Valná hromada
	oznámení o vzniku členství	Manažer MAS
	evidence plateb členských příspěvků	Asistentka, účetní MAS
Zpracování strategických dokumentů	vypracování návrhu	Kancelář MAS, Programový výbor
	zpracování odborných podkladů	Kancelář MAS
	připomínkování	členové MAS, veřenost
	schválení	Výbor partnerství
	přijetí a vyhlášení	Valná hromada
Řízení a realizace programu/projektů	koordinace s dalšími aktivitami MAS	Manažer MAS, manažer SCLLD
	koordinace a řízení realizace programu/projektu	Manažer SCLLD, koordinátor programu
	finanční řízení SPL	Manažer SCLLD
	rozhodování o zásadních krocích	Výbor partnerství
	monitoring realizace	Monitorovací komise
	evaluace	Kontrolní komise
	kontrola pracovníků	Kontrolní komise
	kontrola účetnictví	Účetní MAS, externí audit
Výběr projektů	vyhlášení výzvy	Výbor partnerství
	příjem žádostí	Koordinátor programu
	administrativní kontrola	Koordinátor programu
	hodnocení projektů a stanovení pořadí	Výběrová komise
	rozhodnutí o podpoře	Výbor partnerství
	monitoring a kontrola realizace	Monitorovací komise
	Řešení námitek a stížností	Manažer MAS, manažer SCLLD
Řešení námitek a stížností	zpracování nezávislého stanoviska	Programový výbor
	stanovení nápravného opatření	Kontrolní komise

5.6 Administrativní postupy

5.6.1 Výběr projektů²⁴

Výběr projektů probíhá na základě jejich hodnocení pětičlennou Výběrovou komisí MAS podle preferenčních kritérií, která jsou stanovena pro každý jednotlivý realizovaný program zvlášť. Kritéria stanovuje Výbor partnerství ve spolupráci s Výběrovou komisí. Proces hodnocení projektů řídí a organizačně jej zabezpečuje Koordinátor programu. Jednání výběrové komise svolává její předseda na podnět Koordinátora.

Koordinátor předá členům komise kopie Osnov projektů (možno i elektronicky), které splnily kontrolu přijatelnosti a dále hodnotící formuláře s Preferenčními kritérii. Současně také rozešle všem žadatelům a členům MAS pozvánku na veřejné slyšení. Hodnotitelé se v termínu 1-2 týdnů individuálně seznámí s obsahem jednotlivých žádostí. V tomto termínu mohou také po předchozí dohodě nahlížet do originálů a příloh předložených žádostí v kanceláři MAS.

Součástí hodnocení projektů je již zmíněné veřejné slyšení, během kterého dostanou všichni žadatelé možnost krátce představit svůj projekt (jedna prezentace na zhruba 15 minut) a členové Výběrové komise mohou klást doplňující dotazy.

Každý člen Výběrové komise hodnotí předložené projekty podle Preferenčních kritérií.

Na závěr veřejného slyšení se koná uzavřené jednání Výběrové komise, během kterého Koordinátor programu zpracuje výsledný bodový zisk vypočtením aritmetického průměru (zaokrouhleného na dvě desetinná místa) z hodnocení všech členů Výběrové komise, kteří daný projekt hodnotili.

Koordinátor programu zajistí zveřejnění výsledku hodnocení do 2 pracovních dní od konání veřejného slyšení na internetových stránkách MAS. V případě, že některý žadatel bude mít vážné námítky k hodnocení projektů, může do 7 dnů od zveřejnění výsledku hodnocení na internetových stránkách MAS vznést odůvodněnou písemnou „námítku k postupu Výběrové komise“, kterou následně posoudí Výbor partnerství a se svým nezávislým stanoviskem předá Kontrolní komisi, která je oprávněna stanovit nápravné opatření.

V případě pochybností nebo nejasností při hodnocení žádostí může Výběrová komise zadat zpracování expertního stanoviska externím poradcům. Tímto vyjádřením může podmínit udělení určitého počtu bodů v rámci hodnocení.

Na základě hodnocení projektů Výběrovou komisí a případných expertních stanovisek rozhodne Výbor partnerství jako hlavní řídicí orgán MAS o výběru projektů k podpoře v rámci SCLLD – tj. stanoví seznam vybraných a nevybraných projektů.

V rámci každé výzvy stanoví Výbor partnerství minimální hranici bodového zisku pro projekty, které mohou být podpořené pro případ, že by byly předloženy i nekvalitní žádosti, které by jinak v konkurenci ostatních neuspěly. Projekty, jejichž bodový zisk nedosáhl této hranice, mohou být podpořeny pouze se souhlasem Valné hromady MAS.

Monitorovací komise programu je oprávněna kontrolovat realizaci v žádosti uvedených opatření, za která byl projekt Výběrovou komisí hodnocen (například využívání místních zdrojů).

Pokud při kontrole zjistí, že tato opatření nebyla realizována, upozorní na tuto skutečnost realizátora projektu a pokud nebude v termínu sjednána náprava, oznámí tuto skutečnost Výboru partnerství.

²⁴ „Harmonogram výběru projektů v rámci realizace SCLLD“ – viz graf 5B

5.6.2 Monitoring a evaluace

Monitoring a evaluaci jednotlivých projektů, programů I SCLLD má na starosti Monitorovací komise. Její složení schvaluje Výbor partnerství na základně návrhu Manažera SCLLD při zahájení realizace programu.

Monitorovací komise provádí kontrolu v místě realizace všech podpořených projektů, ze které vždy vypracuje zprávu, jež je předána realizátorovi projektu a také založena ve složce projektu v kanceláři MAS.

Ve zprávě shrne dosavadní výsledky projektu, stav plnění monitorovacích kritérií a případně navrhně postup řešení problém. Komise je oprávněna nahlížet do všech dokladů spojených s realizací projektu a pořizovat fotodokumentaci. V případě shledání závažných pochybení je komise povinna na ně upozornit Výbor partnerství, případně poskytovatelé podpory. V odůvodněných případech může komise nařídit okamžité zastavení projektu.

Monitorovací komise zajišťuje také monitoring plnění samotného programu kontrolou postupu uvnitř MAS. Za tímto účelem se monitorovací komise schází nejméně 2x ročně s pracovníky MAS, kteří zajišťují administraci programu a předkládají materiály pro monitoring. Za své kontroly zpracuje komise písemnou zprávu, kterou předloží Výboru partnerství. Přílohou této zprávy budou i monitorovací zprávy z kontrol jednotlivých podpořených projektů. Výbor partnerství vezme tuto zprávu na vědomí a v případě shledání nedostatků zajistí jejich odstranění.

Evaluaci jednotlivých programů je zajištěno měření efektivity dopadu a zjišťování možností dalšího rozvoje organizace a předcházení případným problémům a nežádoucím dopadům.

Vyhodnocování je prováděno ve dvou rovinách – interní, která je zajišťována Monitorovací komisí MAS a externí, při které je využito partnerství dvou fungujících MAS v rámci ČR a vzájemná výměna zkušeností.

Výsledkem evaluace je souhrnná Hodnotící zpráva, která je předkládána 1x za dva roky Výboru partnerství, který ji bere na vědomí. Zpráva slouží jako podklad ke stanovení případných dalších opatření, úprav postupů i dalšímu směřování činnosti sdružení. S těmito závěry jsou seznámeni všichni odpovědní pracovníci MAS a členové jejich orgánů a jsou povinni je respektovat. Hodnotící zpráva je přílohou zápisu z jednání Výboru partnerství a je s ním distribuována všem členům MAS a realizátorům podpořených projektů.

5.6.3 Informování veřejnosti

Pro účely propagace MAS a prezentace realizace rozvojové strategie budou využívány osvědčené postupy z předchozích let fungování MAS.

Základním komunikačním médiem MAS směrem k široké veřejnosti jsou Zpravodaje MAS, vydávané cca 4x ročně v nákladu 2.000 kusů, distribuované do všech obcí MAS. Obce a města mají za úkol zajistit distribuci těchto zpravodajů svým občanům. Zpravodaje jsou také k dispozici v informačních centrech v regionu a v elektronické podobě také na internetových stránkách MAS. Zpravodaje představují aktivity MAS široké veřejnosti, upozorňují na připravované akce, obsahují články, rozhovory se členy MAS a realizátory jednotlivých projektů. Zpravodaje jsou tištěny plnobarevně na formátu A4, obsahují většinou 4 strany.

Nejpružnějším a finančně i organizačně nejméně náročným komunikačním kanálem směrem ke členům MAS jsou webové stránky organizace.

Pro komunikaci s veřejností slouží také vydávání tiskových zpráv pro regionální média a obecní zpravodaje. Tyto tiskové zprávy jsou vydávány především v souvislosti s vyhlášením výzvy,

výsledkem výběrů projektů, pořádání akcí pro veřejnost apod. Uvedená média tyto akce otiskují.

Každoročně bude vydávána tištěná Výroční zpráva o činnosti MAS, distribuována všem členům MAS a v elektronické formě ke stažení na internetových stránkách MAS. Výroční zpráva přináší souhrnné informace o činnosti MAS za celý rok, jejich výsledcích a výhledech do budoucna, podpořených projektech, členech orgánů MAS apod.

Důležitým prvkem komunikace MAS směrem k veřejnosti je také dodržování jednotného vizuálního stylu všech materiálů.

V neposlední řadě slouží pro komunikaci s cílovými skupinami účast zástupců MAS na akcích a jednáních v regionu. Díky těmto aktivitám monitoruje management MAS aktuální problémy v regionu, zjišťuje záměry jednotlivých subjektů, vhodně je propojuje a vyhledává vhodné finanční zdroje pro jejich financování a informuje o nich potencionální žadatele.

Přílohová část SCLLD MAS Náš region

Tabulka č. 1 – Obyvatelstvo regionu

Název obce	Počet celkem	Ženy	Muži	Živě naroz.	Zemřelí	Přistěhovalí	Vystěhovalí	Obyvatelé ve věku 0-14	Obyvatelé ve věku 15-64	Obyvatelé ve věku 65 a více
Bečov nad Teplou	965	457	508	7	19	23	34	142	657	166
Bochov	2034	1010	1024	17	20	48	81	335	1421	278
Bezvěrov	666	323	343	9	6	14	24	102	457	107
Chodov	114	46	68	1	0	2	2	18	79	17
Kolová	707	343	364	2	7	23	17	107	512	88
Krásné Údolí	421	198	223	3	4	17	16	56	305	60
Krsy	233	117	116	3	3	16	6	33	171	29
Mnichov	396	228	168	2	3	8	7	52	296	48
Nevřeň	264	128	136	0	0	7	7	42	184	38
Otročín	497	237	260	5	6	9	14	78	353	66
Ovesné Kladruby	119	57	62	0	1	10	7	15	86	18
Prameny	112	49	63	0	0	3	16	11	91	10
Stanovice	605	280	325	9	2	15	23	100	435	70
Teplá	3052	1507	1545	28	23	73	95	507	2103	442
Teplička	111	54	57	1	0	5	0	21	66	24
Úněšov	574	279	295	3	7	11	11	82	396	96
Úterý	462	231	231	5	4	22	16	79	322	61
Útvina	578	297	281	4	6	12	23	106	400	72
Všeruby	1278	639	639	13	12	60	23	250	889	139
Zahrádka	150	67	83	6	3	2	2	22	109	19

Tabulka č. 2 – Vývoj obyvatelstva v obcích

Název obce	Stav k 1.1.		Živě narození	Zemřelí	Přistěhovalí	Vystěhovalí	Přírůstek celkový	Přírůstek prům. 40 let
	1975	1995						
Bečov nad Teplou	1975	1391	33	17	42	73	-15	-7,75
	1995	1043	10	15	36	29	2	
	2005	973	15	10	42	36	11	
	2012	988	7	19	23	34	-23	
Bochov	1975	1747	52	17	62	134	-37	-50
	1995	1854	20	15	53	49	9	
	2005	1986	28	29	42	54	-13	
	2012	2070	17	20	48	81	-36	
Bezvěrov	1975	439	16	5	73	17	67	62,25
	1995	635	6	9	12	24	-15	
	2005	670	11	6	19	12	12	
	2012	673	9	6	14	24	-7	
Chodov	1975	117	4	4	14	16	-2	8,25
	1995	101	3	3	5	3	2	
	2005	111	7	1	2	-8	8	
	2012	113	1	0	2	2	1	
Kolová	1975	449	8	6	34	19	17	36,25
	1995	898	8	9	26	23	2	
	2005	629	6	4	32	17	17	
	2012	706	2	7	23	17	1	
Krásné Údolí	1975	492	9	7	18	16	4	-5
	1995	481	4	4	10	21	-11	
	2005	441	7	2	7	10	2	
	2012	421	3	4	17	16	0	
Krsy	1975	325	5	5	13	32	-19	-24,5
	1995	188	3	2	3	7	-3	
	2005	227	3	2	7	13	-5	
	2012	223	3	3	16	6	10	
Mnichov	1975	326	5	2	25	16	12	6
	1995	365	1	3	8	13	-7	
	2005	372	0	3	21	17	1	
	2012	396	2	3	8	7	0	
Nevřeň	1975	277	4	6	9	13	-6	9
	1995	162	4	3	14	5	10	
	2005	193	2	3	11	5	5	
	2012	264	0	0	7	7	0	
Otročín	1975	669	15	10	12	51	-34	-15,5
	1995	565	8	6	23	11	14	
	2005	524	5	2	21	18	6	
	2012	503	5	6	9	14	-6	

Strategie komunitně vedeného místního rozvoje MAS Náš region pro programové období 2014-2020

Název obce	Stav k 1.1.		Živě narození	Zemřelí	Přistěhovalí	Vystěhovalí	Přírůstek celkový	Přírůstek prům. 40 let
	1975	1995						
Ovesné Kladruby	1975	167	4	2	0	9	-7	-12,5
	1995	108	2	3	2	1	0	
	2005	122	0	3	0	3	-6	
	2012	117	0	1	10	7	2	
Prameny	1975	214	5	27	30	21	-13	-25,25
	1995	135	1	1	0	4	-4	
	2005	153	0	0	0	5	-5	
	2012	125	0	0	3	16	-13	
Stanovice	1975	288	8	2	68	30	44	44,75
	1995	474	4	8	18	23	-9	
	2005	486	3	7	25	11	10	
	2012	606	9	2	15	23	-1	
Teplá	1975	2892	66	21	185	219	11	3,75
	1995	3061	49	33	65	74	7	
	2005	3005	29	32	80	87	-10	
	2012	3069	28	23	73	95	-17	
Teplička	1975	93	2	2	3	3	0	3,5
	1995	76	0	1	3	1	1	
	2005	82	1	1	3	2	1	
	2012	105	1	0	5	0	6	
Úněšov	1975	404	11	7	20	31	-7	-19
	1995	576	8	5	8	26	-15	
	2005	555	6	2	11	11	4	
	2012	578	3	7	11	11	-4	
Úterý	1975	411	6	5	0	18	-17	-6,25
	1995	327	5	3	0	6	-4	
	2005	422	4	1	18	8	13	
	2012	455	5	4	22	16	7	
Útvina	1975							
	1995							
	2005							
	2012	605	7	6	15	30	-14	
Všeruby	1975	693	16	3	26	32	7	42,5
	1995	918	14	10	23	21	6	
	2005	1012	13	11	35	17	20	
	2012	1240	13	12	60	23	38	
Zahrádka	1975	170	9	2	0	16	-9	-17,25
	1995	156	0	4	0	7	-11	
	2005	129	0	1	9	6	2	
	2012	147	6	3	2	2	3	

Tabulka č. 3 – Školství v regionu

Název obce	MŠ počet tříd	MŠ počet dětí	ZŠ 1.stupeň počet tříd (1.-5.ročník)	ZŠ 1. a 2. stupeň počet tříd (1.-9.ročník)	ZŠP počet tříd (1.-9.roč.)	ZŠ 1.stupeň počet žáků	ZŠ 1. a 2. stupeň počet žáků	ZŠP počet žáků	ZUŠ počet škol	ZUŠ počet žáků
Bečov nad Teplou	3	52	N	9	N	N	52	N	1	73
Bochov	2	56	N	9	3	N	197	26	N	N
Bezvěrov	1	19	1	N	N	22	N	N	N	N
Chodov	N	N	N	N	N	N	N	N	N	N
Kolová	N	N	3	N	N	49	N	N	N	N
Krásné údolí	1	18	N	N	N	N	N	N	N	N
Krsy	N	N	N	N	N	N	N	N	N	N
Mnichov	N	N	N	N	N	N	N	N	N	N
Nevřeň	N	N	N	N	N	N	N	N	N	N
Otročín	N	N	N	N	N	N	N	N	N	N
Ovesné Kladruby	N	N	N	N	N	N	N	N	N	N
Prameny	N	N	N	N	N	N	N	N	N	N
Stanovice	N	N	N	N	N	N	N	N	N	N
Teplá	4	89	N	11	3	N	216	27	1	92
Teplička	N	N	N	N	N	N	N	N	N	N
Úněšov	2	48	N	N	N	N	N	N	N	N
Úterý	1	17	2	N	N	24	N	N	N	N
Útvina	1	24	1	N	N	18	N	N	N	N
Všeruby	2	42	N	9	N	N	150	N	N	N
Zahrádka	N	N	N	N	N	N	N	N	N	N

Tabulka č. 4 – Vzdělanost v regionu

Název obce	Obyvatelstvo celkem	Obyvatelstvo ve věku 0-14	Obyvatelstvo ve věku 15 >	Obyvatelstvo 15 > - nejvyšší ukonč. vzdělání - základní vč. neukončeného	%	Obyvatelstvo 15 > - nejvyšší ukonč. vzdělání - střední vč. vyučení (bez maturity)	%	Obyvatelstvo 15 > - nejvyšší ukonč. vzdělání - úplně střední (s maturitou) a vyšší odborné (vč. nástavbového)	%	Obyvatelstvo 15 > - nejvyšší ukonč. vzdělání - vysokoškolské	%	Obyvatelstvo 15 > - nejvyšší ukonč. vzdělání - bez vzdělání	%
Bečov nad Teplou	965	142	823	222	27%	296	36%	198	24%	58	7%	3	0%
Bochov	2034	335	1699	493	29%	646	38%	340	20%	68	4%	24	1%
Bezvřevov	666	102	564	164	29%	254	45%	90	16%	17	3%	5	1%
Chodov	114	18	96	29	30%	37	39%	21	22%	2	2%	1	1%
Kolová	707	107	600	162	27%	232	39%	144	24%	52	8%	7	1%
Krásné Údolí	421	56	365	113	31%	149	41%	79	22%	13	4%	1	0%
Krsy	233	33	200	62	31%	84	42%	38	19%	6	3%	1	1%
Mnichov	396	52	344	100	29%	110	32%	52	15%	10	3%	48	14%
Nevřeň	264	42	222	37	17%	91	41%	58	26%	22	10%	3	1%
Otročín	497	78	419	122	29%	201	48%	71	17%	8	2%	10	2%
Ovesné Kladruby	119	15	104	34	33%	36	35%	19	18%	3	3%	3	3%
Prameny	112	11	101	32	32%	38	38%	16	16%	4	4%	0	0%
Stanovice	605	100	505	111	22%	197	39%	106	21%	35	7%	7	1%
Teplá	3052	507	2545	764	30%	942	37%	484	19%	127	5%	42	2%
Teplička	111	21	90	25	28%	39	43%	20	22%	5	5%	0	0%
Úněšov	574	82	492	113	23%	231	47%	98	20%	20	4%	11	2%
Úterý	462	79	383	100	26%	142	37%	96	25%	19	5%	2	1%
Útvina													
Všeruby	1278	250	1028	247	24%	421	41%	236	23%	72	7%	6	1%
Zahrádka	150	22	128	42	33%	58	45%	16	13%	1	1%	4	3%

Tabulka č. 5 – Spolkový život v obcích

Název obce	SDH	Myslivecké sdružení	Klub českých turistů	Červený kříž	Svaz žen	Sportovní klub	Rybáři	Příroda	Kultura/Historie
Bečov nad Teplou	A		Slavoj Bečov	A		Slavoj Bečov		ZO ČSOP Berkut	ZO ČSOP Berkut
Bochov	A	A				fotbal			Kostel Kozlov o.s. Pod střechou o.s.
Bezvěrov	A	MS Tetřívěk			Poupata	fotbal			
Chodov	A								
Kolová		A				fotbal petanque	A		
Krásné údolí	A					fotbal			
Krsy	A	Honební společenstvo Trhomné						Český svaz včelařů	
Mnichov						fotbal			
Nevřeň	A								
Otročín	A				A	fotbal			
Ovesné Kladruby	A	A			A				
Prameny								Obnova obce Prameny	Obnova obce Prameny
Stanovice	A					fotbal			
Teplá	A	A	A	A	A	fotbal kuželky	A		fotkloní soubor Stázka
Teplička							A		
Úněšov	A	MS Úněšov, MS Číhaná				TJ Slavia Úněšov			
Úterý	A							Bart o.s.	Bart o.s.
Útvina	A	MS Krásné Údolí			Český svaz žen	TJ Sokol Útvina			Klub seniorů
Všeruby	A								Hrdibor o.s.
Zahrádka	A								

Tabulka č. 6 – Kulturní akce v regionu

Název obce	leden	únor	březen	duben	květen	červen	červenec	srpen	září	říjen	listopad	prosinec
Bečov nad Teplou	Novoroční výstup na Homolku			Vítání jara v Bečovské boranické zahradě; Květinové slavnosti na sv. Jiří; DEN PRO NÁŠ REGION		Z Bečova za minerálními prameny	Bečovské slavnosti		Dny evropského dědictví v Bečovské botanické zahradě; Běh kolem tří rybníků		Lampionová slavnost	
Bochov				DEN PRO NÁŠ REGION					Jarmark města Bochov			
Bezvěrov		Masopust		DEN PRO NÁŠ REGION		Pouť sv. Petra a Pavla		Máchanda; Fichtl tour				
Chodov				DEN PRO NÁŠ REGION			Anenská pouť					
Kolová				DEN PRO NÁŠ REGION								
Krásné Údolí		Masopust		DEN PRO NÁŠ REGION	Závody Veteránů	Krásnoúdoleské slavnosti				Drakiáda		Vánoční koncert v kostele sv. Vavřince; Zpívání u Betléma
Krsy			Koncert v kostele sv. Vavřince MLS	DEN PRO NÁŠ REGION	Květnové oslavy osvobození	Střelba na asfaltové terče	Fotbalový turnaj	Vavřínecká pouť				JJ Ryba - Česká mše vánoční
Mnichov			Taneční zábava SDH	DEN PRO NÁŠ REGION		Pouť sv. Petra a Pavla	Turnaj v kopané; Soutěž SDH o Pohár starosty obce	Turnaj v malé kopané	Setkání seniorů SDH			Mikulášská nadílka
Nevřeň				DEN PRO NÁŠ REGION								
Otročin		Masopust		DEN PRO NÁŠ REGION			Otročínské slavnosti					
Ovesné Kladruby	Novoroční sjezd na čemkoli	Maškarní rej	Oslava MDŽ; "Sbíráme binec z pangejtů"	DEN PRO NÁŠ REGION	Májová veselice			Pouťová zábava a Pouť ke sv. Vavřinci				Mikulášská nadílka
Prameny				DEN PRO NÁŠ REGION								
Stanovice				DEN PRO NÁŠ REGION								
Teplá				DEN PRO NÁŠ REGION	Jarní zahradnické dny v Zahradě Teplá					Podzimní inspirace v Zahradě Teplá; DEN ŽIVÝCH VOD 2013		
Teplička			Oslava MDŽ	DEN PRO NÁŠ REGION								
Úněšov	Maškarní bál v Číhané	Hasičský bál v Číhané	Oslava MDŽ; Hasičská soutěž JSDH	DEN PRO NÁŠ REGION			Úněšovská pouť		Číhanská pouť	Úněšovský candrbál		Silvestr v Číhané
Úterý				DEN PRO NÁŠ REGION			Úterský jarmark					Úterský jarmark
Útvina	Myslivecký ples	Masopust Maškarní ples	Hasičský ples	O velikonoční vejce	SDH O útvinské srdce	Svatovítská pouť		Útvinské slavnosti	Hubertská mše			Vánoční koncert
Všeruby				DEN PRO NÁŠ REGION	Oslavy města Všeruby; Všerubská pouť			Mokrá galuska	Všerubský šikula; O pohár malých hasičů	Všerubská drakiáda		
Zahrádka				DEN PRO NÁŠ REGION								

Tabulka č. 7 – Zázemí pro volnočasové aktivity v obcích

Název obce	Fotbalové hřiště	Víceúčelové hřiště	Dětské hřiště	Tenisové kurty	Tělocvična/sokolovna	Koupaliště/přírodní	Krytý bazén	Střelnice	Kluziště	Bowling/Kuželky	Golf a jiná hřiště/areály - plocha
Bečov nad Teplou	1	1	1	N	1	1	N	N	1	N	N
Bochov	2	1	2	2	2	N	N	N	N	N	N
Bezvěrov	1	1	5	1	1	N	N	N	1	N	N
Chodov	1	N	1	N	N	N	N	N	N	N	N
Kolová	1	1	N	N	1	1	N	N	N	N	1
Krásné Údolí	1	1	1	N	N	N	N	N	N	N	N
Krsy	1	N	N	N	N	1	N	N	N	N	N
Mnichov	1	N	2	N	N	N	N	N	N	N	N
Nevřeň	N	1	1	N	1	N	N	N	N	N	N
Otročín	1	N	3	N	N	N	N	N	N	N	N
Ovesné Kladruby	N	1	1	N	N	N	N	N	N	N	N
Prameny	N	N	N	N	N	N	N	N	N	N	N
Stanovice	1	1	1	2	N	1	N	N	N	N	N
Teplá	1	1	3	1	2	1	N	N	N	1	1
Teplička	N	N	1	N	N	N	N	N	N	N	N
Úněšov	1	1	1	N	N	N	N	N	N	N	N
Úterý	1	1	1	N	1	N	N	N	N	N	N
Útvina	1	N	1	N	N	1	N	N	N	1	N
Všeruby	1	2	2	N	1	N	N	N	N	N	N
Zahrádka	N	2	N	N	N	N	N	N	N	N	N

Tabulka č. 8 – Občanská vybavenost v obcích

Název obce	Spolkový/ kulturní dům/ klubovna	Obřadní síň	Středisko pro volný čas dětí a mládeže	Veřejná knihovna vč. poboček	Sakrální stavba pro náboženské akce	Muzeum - pobočky, památníky, pamětní síň	Hrad, zámek, klášter, NKP	Galerie – pobočky, výstavní síň	Obchod - potravin	Rychlé občerstvení /výčep	Hospoda/ restaurace bez kuchyně	Hospoda/ restaurace s kuchyní	Restaurace jako součást ubytovacího zařízení	Cukrárna, kavárna, čajovna, vinárna
Bečov nad Teplou	A	A	N	A	1	1	1	1	5	N	3	2	2	5
Bochov	A	A	N	A	1	1	1	1	6	1	N	2	N	3
Bezvěrov	N	N	N	A	1	N	N	N	2	N	1	1	N	N
Chodov	A	N	N	N	1	N	N	N	1	N	N	N	N	N
Kolová	A	N	N	A	N	N	N	N	3	N	N	2	1	N
Krásné Údolí	A	N	N	A	1	N	N	N	1	2	N	N	N	N
Krsy	A	A	N	N	1	N	N	N	1	N	2	1	1	N
Mnichov	A	N	N	A	1	N	N	N	1	1	N	2	N	N
Nevřeň	A	N	A	A	N	A	N	A	1	1	0	1	N	N
Otročín	A	A	N	A	1	N	N	N	1	N	1	1	N	N
Ovesné Kladruby	A	N	N	A	1	N	N	N	N	N	1	N	N	N
Prameny	N	N	N	N	N	1	N	N	N	N	N	N	N	N
Stanovice	A	N	N	A	1	N	N	N	1	1	1	N	N	1
Teplá	A	A	A	A	3	1	1	N	12	2	6	4	3	2
Teplička	N	N	N	N	N	N	N	N	N	N	1	1	1	0
Úněšov	A	N	N	A	2	N	N	N	1	N	N	1	N	N
Úterý	A	A	N	A	2	N	N	N	1	N	1	N	2	N
Útvina	N	N	N	A	3	N	N	N	1	N	2	1	N	N
Všeruby	N	A	N	A	2	N	N	N	3	1	1	2	1	N
Zahrádka	A	N	N	N	N	N	N	N	N	N	1	N	N	N

Tabulka č. 9 – Technická infrastruktura

Název obce	Veřejný vodovod	Veřejná kanalizace s ČOV	Veřejná kanalizace dešťová	Plynovod	Obecní rozhlas	SMS servis	Veřejné osvětlení (počet)	Sběrný dvůr odpadů	Internet WIFI provozovaný obcí	Kabelová televize	Místní komunikace (km)	Veřejná zeleň v péči obce (ha)	Pracovní úřad	Služebna policie	Poštovní a bankovní služby	Solární elektrárny - plocha	Malé vodní elektrárny - počet	Větrné elektrárny - počet	Sběrné místo bio-odpadu
Bečov nad Teplou	A	A	A	A	N	A	150	A	N	N	12	3	N	A	A	N	1	N	A
Bochov	A	A	A	A	A	A	220	A	N	N	30	15,5	N	A	A	N	N	N	N
Bezvěrov	A	N	A	N	A	N	95	N	N	N	15	3	N	N	A	N	N	N	N
Chodov	N	N	N	N	N	N	21	N	N	N	1	1	N	N	N	N	N	N	N
Kolová	A	A	A	N	N	N	150	N	N	N	14	5	N	N	A	N	N	N	N
Krásné Údolí	A	A	A	A	A	N	64	N	N	N	1	3	N	N	N	N	N	N	N
Krsy	A	A	A	N	N	N	51	N	N	N	5	5	N	N	N	N	N	N	A
Mnichov	A	A	A	N	A	N	73	N	N	N	13	8	N	N	N	N	N	N	N
Nevřeň	N	N	N	A	A	N	48	A	N	N	5	1	N	N	N	N	N	N	N
Otročín	A	N	A	N	N	A	122	N	N	N	15	5	N	N	A	N	1	N	N
Ovesné Kladruby	N	N	N	N	N	N	46	N	N	N	7	3	N	N	N	N	N	N	N
Prameny	A	N	N	N	N	N	28	N	N	N	1	1	N	N	N	N	N	N	N
Stanovice	A	A	A	N	A	N	130	N	N	N	8	2,1	N	N	A	N	N	N	N
Teplá	A	A	N	A	A	A	550	A	N	N	178	50	N	A	A	3	1	N	N
Teplička	A	A	A	N	N	A	30	N	N	N	3	1	N	N	N	N	N	N	N
Úněšov	A	A	A	A	N	N	85	N	N	N	42	2	N	A	A	4	N	N	N
Úterý	A	A	N	N	A	N		N	N	N	3	2	N	N	A	N	N	N	N
Útvina	A	A	N	A	A	N		A	N	N			N	N	N	N	N	N	N
Všeruby	A	A	A	A	A	A	200	A	N	N	22	10	N	N	A	0,3	N	N	A
Zahrádka	N	N	A	N	N	N	24	N	N	N	2	1,2	N	N	N	N	N	N	N

Tabulka č. 10 – Bydlení v obcích

Název obce	Obydlené domy	Obydlené byty	Dokončené byty	Dokončené byty v domech	Dokončené byty v bytových domech
Bečov nad Teplou	255	366	9	7	0
Bochov	381	693	39	18	0
Bezvěrov	163	256	2	1	0
Chodov	32	33	0	0	0
Kolová	205	242	71	69	0
Krásné Údolí	74	156	4	2	0
Krsy	54	83	12	2	0
Mnichov	84	103	2	2	0
Nevřeň	78	90	20	15	0
Otročín	154	167	1	0	0
Ovesné Kladruby	39	45	1	1	0
Prameny	36	39	0	0	0
Stanovice	151	202	14	12	0
Teplá	630	1144	34	28	0
Teplička	25	26	4	4	0
Úněšov	115	195	6	3	0
Úterý	95	149	7	4	0
Útvina	131	209	13	8	0
Všeruby	275	430	112	57	16
Zahrádka	39	40	6	4	0

Tabulka č. 11 – Půda

Název obce	Celková výměra (ha)		Orná půda (ha)		Zahrady (ha)		Ovocné sady (ha)		Trvalé travní porosty (ha)		Zemědělská půda (ha)		Lesní pozemky (ha)		Vodní plochy (ha)		Zastavěné plochy a nádvoří (ha)		Ostatní plochy (ha)		Nezemědělská půda (ha)	
	2008	2012	2008	2012	2008	2012	2008	2012	2008	2012	2008	2012	2008	2012	2008	2012	2008	2012	2008	2012	2008	2012
Bečov nad Teplou	1981	1982	39	39	24	26	0	0	327	326	391	391	1318	1318	47	48	17	17	208	208	1590	1591
Bochov	9565	9565	2351	2353	33	34	2	2	3073	3083	5460	5472	3118	3117	287	282	61	59	638	634	4104	4093
Bezvěrov	4448	4448	1410	1412	29	29	4	4	965	954	2408	2399	1658	1668	36	38	34	34	312	310	2039	2049
Chodov	816	816	51	51	6	6	0	0	113	113	170	170	624	624	1	1	2	2	19	19	646	646
Kolová	703	703	166	165	16	16	0	0	198	196	380	378	250	253	7	7	7	8	59	59	323	325
Krásné Údolí	916	319	533	533	5	5	0	0	171	171	710	710	146	146	12	12	9	9	39	39	207	207
Krsy	2573	2573	816	793	20	20	3	3	255	249	1094	1064	1316	1321	12	19	15	15	136	154	1479	1509
Mnichov	2782	2786	498	390	8	8	0	0	838	942	1344	1340	1249	1253	29	32	12	11	149	150	1438	1446
Nevřeň	633	633	345	344	7	8	0	0	34	32	386	384	204	204	4	4	7	7	33	34	247	249
Otročín	3582	3582	1049	1036	8	8	0	0	1082	1095	2140	2140	1166	1166	72	72	23	22	182	182	1443	1443
Ovesné Kladruby	1808	1805	540	476	3	3	0	0	231	267	774	746	809	840	98	98	5	7	122	114	1034	1059
Prameny	2461	2461	124	124	3	3	0	0	484	484	612	612	1745	1745	16	16	3	3	85	85	1849	1849
Stanovice	3161	3161	541	535	16	16	0	0	680	672	1236	1222	1522	1522	157	160	19	19	226	238	1925	1939
Teplá	11323	11324	1920	1759	47	47	3	2	4873	5066	6842	6874	3399	3403	322	321	82	83	679	643	4482	4450
Teplička	456	456	33	33	6	6	0	0	92	92	131	131	271	271	7	7	2	2	45	45	325	325
Úněšov	3867	3868	1544	1542	24	24	3	3	378	374	1949	1943	1643	1680	36	36	21	21	218	189	1918	1925
Úterý	2593	2592	703	698	22	22	2	2	555	557	1282	1279	1114	1121	16	16	15	15	165	160	1310	1313
Útvina	3781	3781	1247	1247	10	10	0	0	990	990	2247	2247	1264	1264	49	49	18	18	202	203	1534	1534
Všeruby	2357	2357	1348	1343	51	43	26	26	202	201	1628	1614	538	542	17	18	28	27	147	157	729	744
Zahrádka	1533	1533	454	454	8	8	0	0	158	164	620	626	794	788	30	30	7	7	82	83	913	907

Tabulka č. 12 – Zpřístupněné minerální prameny

Název obce	Minerální pramen/studánka
Bečov nad Teplou	Nad Rybářskou
	Nad tunelem
	U železničního mostu
	V Tovární ulici
Bochov	Železitý pramen
Krsy	Umíř
Mnichov	Siardův pramen
	Grünská kyselka
	Novoveská kyselka
Otročín	Horní otročínský pramen
	Posečské kyselky
Ovesné Kladruby	Milhostovské mofety
	Horka
Prameny	Obecní pramen
	Giselin pramen
	Rudolfův pramen
	Vincentův pramen
	Vlček
Teplá	Oriona
	Křepkovičká kyselka
	Pěkovická kyselka
	Beranovská
	Zahrádka
	Nezdická kyselka
	Hoštecké kyselky
	Sirňák
	U Podhorního mlýna
	Služetínský pramen
	Čihanské prameniště
Úterý	Reitenbergerův pramen
Všeruby	Hadí studánka

Tabulka č. 13 – Kulturní a přírodní dědictví

Název obce	Panská sídla	Archeologické lokality	Sakrální stavby	Židovské památky	Smírčí kříže	Kamenosochařské památky	Pomníky a památníky	Technické památky	MPZ VPZ	Zaniklé vesnice
Bečov nad Teplou	- gotický hrad z počátku 14. století - barokní zámek s relikviářem sv. Maura - předpokládané původní panské sídlo v místech dnešního kostela sv. Jiří		kostel sv. Jiří	- ghetto - synagoga - židovský hřbitov	- hájovna u cesty na Chodov	- Mariánský sloup na náměstí - boží muka Vodná	- pomník obětem 1. světové války Bečov - pomník obětem 1. sv. války ve Vodné - pomník ve Vodné - pomník v Krásném Jezu	- štola v zámeckém areálu - železniční nádraží - šibenice	- MPZ - centrum města Bečova	
Bochov	- zaniklý hrad Hungerber z první poloviny 14. století na Hladovém vrchu - pozůstatky gotického hradu Hartenštejn z druhé poloviny 15. století - zámek Javorná - soukr. - zámek Údrč - soukr.	- halštatsko-laténská lokalita (Sovolusky)	- kostel sv. Jakuba Bochov - kostel sv. Michaela Archanděla Bochov - kostel Nanebevzetí Panny Marie Kozlov - Kostel sv. Linhart a Údrč - kaple sv. Jakuba Sovolusky - Kostel sv. Jana Nepomuckého - Javorná - kaple Německý Chloumek - kaple Panny Marie Těšetice - kaple Panny Marie Polom - kaple Panny Marie Hlineč - kaple sv. Jakuba Sovolusky - kaplička P. Marie u Panského rybníka - kaplička mezi Polomem a Telečí - kaplička Nové Kounice (zvonička) - kaple sv. Jana a Pavla Číhaná - kaplička Rybníčá	- modlitebna - synagoga - Kozlov	- kříž na cestě do Bochova ve zdi hřbitova v Údrči	- sloup se sochou Panny Marie - socha sv. Jana Nepomuckého na nám. V Bochově	- busta Hanse Kudliča - pomník Josefa II - pomník obětem 1. světové války - pamětní deska obětem 1. světové války (Kozlov) - pomník obětem pochodu smrti - hřbitov - pomník obětem 1. sv. v. Údrč	- kašna na náměstí v Bochově - Stiborův mlýn - vodní tvrziště Údrč - soukr. - věžová studna Bochov		
Bezvěrov	- vodní tvrz Vlkošov		- kaple sv. Floriána v Bezvěrově - kaple sv. Petra a Pavla v Dolní Jamné - kaplička Služetín - kostel sv. Ondřeje v Krašově - kaple v Krašově - kaple v Buči		- Světec		- pomník obětem 1. sv. války Bezvěrov - pomník Bezvěrov - pomník obětem 1. sv. války v Dolní Jamné	- hraniční kameny v Bezvěrově - celnice - vodní tvrz ve Vlkošově		
Chodov			- kaple sv. Anny		- kříž na konci vsi ve směru na Homolku					
Kolová	- Háje – hrad Funkštejn		- Kolovská kaplička				- památník padlým v 1. sv. válce - památník v Hájích - pomník památce obětí válek a bezpráví			
Krásné Údolí			- kostel sv. Vavřince		- návrší u Krásného Údolí - Odolenovice	- socha sv. Jana Nepomuckého				
Krsy			- kostel sv. Vavřince - kaplička v Kejšovicích - kaplička Trhomné - kaplička Umíř - kaplička Polínka			- socha sv. Jana Nepomuckého - sousoší Svaté Trojice	- Krsy - Skelná Huť			- Umíř
Mnichov			- kostel sv. Petra a Pavla - krypta s mumiiemi - kostel Nanebevzetí Panny Marie Sítiny - kostel sv. Jana a sv. Pavla v Rájově - kaplička na Louku - kaple sv. Siarda		- smírčí kříž na - návsi - smírčí kříž u - kostela	- socha sv. Josefa s Ježíškem v náručí - sloup se sochou sv. Petra	- boží muka - Krüttnerův pomník	- pranýř		
Nevřeň						- boží muka "U Křížků"	- Protestantský kámen - Pomník obětem 1. a 2. sv. války	- Kaolinový důl		
Otročin			- kostel sv. Michaela Archanděla - kaplička v Poseči			- sousoší sv. Rodiny	- sokl k soše Franze Josefa - pomník obětem 1. světové války (Měchov) - pomník obětem 1. světové války (Otročin)	- Dolní mlýn		
Ovesné Kladruby			kostel sv. Vavřince		na cestě do Mrázova	boží muka při cestě "Na popraviště"		Vodní dílo Podhora		Vysočany
Prameny	tvrz Kaiserruhe		zřícenina kaple P. Marie			socha sv. Jana Nepomuckého				
Stanovice			Kostel Zjevení Páně Stanovice Kaple sv. Víta Dražov		Dražov			Vodní dílo Stanovice		

Teplá	- klášter premonstrátů		- kostel sv. Jiljí - špitální kaple Nejsvětější Trojice - kaple sv. Kříže a Ondřeje Teplá - kaplička u cesty do Teplé Jankovice - Dietzenhofferova kaplička Heřmanov	- židovský hřbitov Poutnov	- smírčí kříž u školy Teplá - kamenný křížek u cesty na Otročin - kamenný křížek u cesty na Teplou Beranov - Křížek na návsi beranov - křížek u cesty (v ohradě) Kladruby - litinový křížek Mrázov - kamenný křížek na návsi Mrázov - křížek u cesty (na návsi) Kladruby	- sloup Nejsvětější trojice - boží muka u Betléma - kamenný sloupek u cesty Rankovice - kamenný sloupek - rozcestí Toužim - socha sv. Floriána Klášter - socha sv. Jana Nepomuckého Klášter - socha blahoslaveného Hroznaty Klášter - socha sv. Norberta Klášter	- pomník padlým v 1.sv. válce Hoštěc - pomník na návsi padlým v 1.sv. válce Kladruby - pomník na návsi Šáfářské domky - pomník padlým v 1.sv.válce Mrázov - pomník padlým v 1.sv. válce Beranovka - Pomník obětem pochodu smrti Křepkovic - pomník u cesty do Hanova - pomník padlým v 1.sv. válce Heřmanov	- Rankovický ringval	- MPZ město Teplá - VPZ Beranov	- Sv. Vojtěch
Teplička			- kaplička na návsi z r. 1875				- pomník letce USA pomník pochodu smrti 1945			
Úněšov	- zřícenina hradu Podmokly		- kostel sv. Prokopa - kostel sv. Václava v Číhané - kaplička v Číhané - kaplička v Úněšově - kaplička v Lípě - kaplička Čbán		- Číhaná - Vojtěšín - Čbán - Hvozďany		- pomník na návsi Budeč - pomník na návsi ve Hvozďanech - Štipoklasy			
Úterý			- kostel Narození Jana Křtitele - kaple sv. Václava - kostel sv. Jakuba Vidžín - kaple u Töflová mlýna -kaplička na návsi v Olešovicích			- Mariánský sloup		- Haidlova cihelna		
Útvina			Kostel sv. Bartoloměje v Přilezích Kostel sv. Víta v Útvině Kaple sv. Floriána ve Svinově	rujny židovského hřbitova-Šibeniční vrch			Památník padlých vojáků z 1.sv.války			
Všeruby	- zaniklá tvrz - zámek Chrančovice	- Halštatské sídliště	- kostel sv. Martina - kostel sv. Ducha - kaple sv. Jana Nepomuckého v Chrančovicích - kaple Radimovice - kaple Chrančovice	- židovský hřbitov	- Klenovice - Chrástov					
Zahrádka			- kaplička v Hůrkách - kaplička Zahrádka - kaplička Mostice		- Mostice					

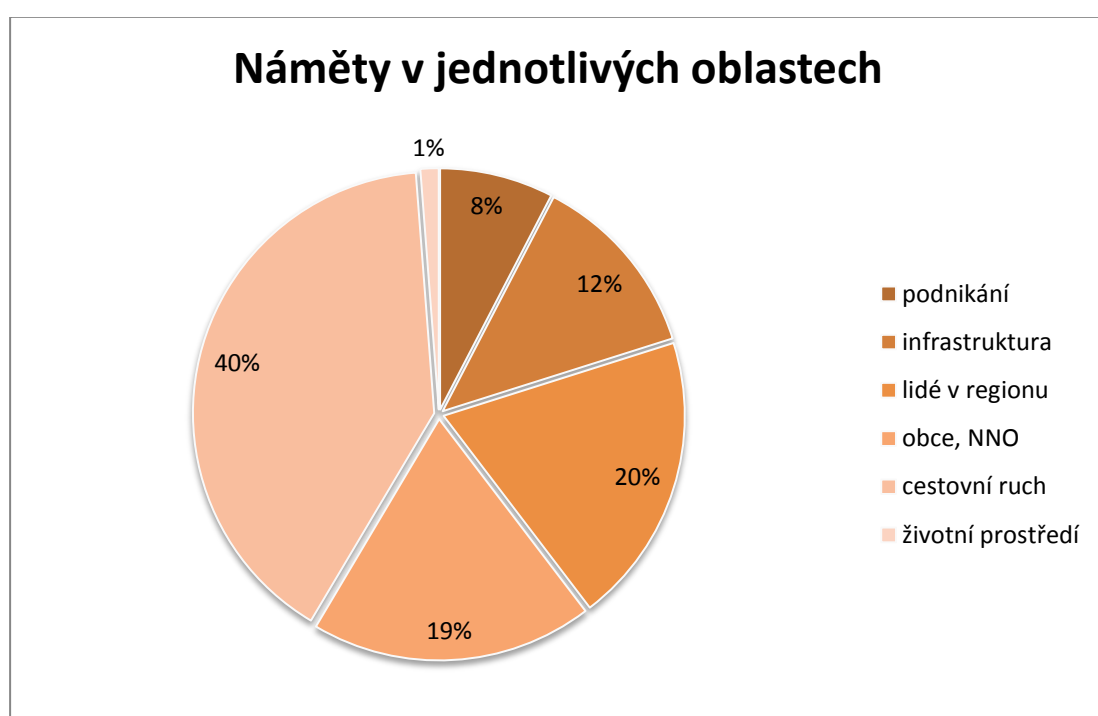
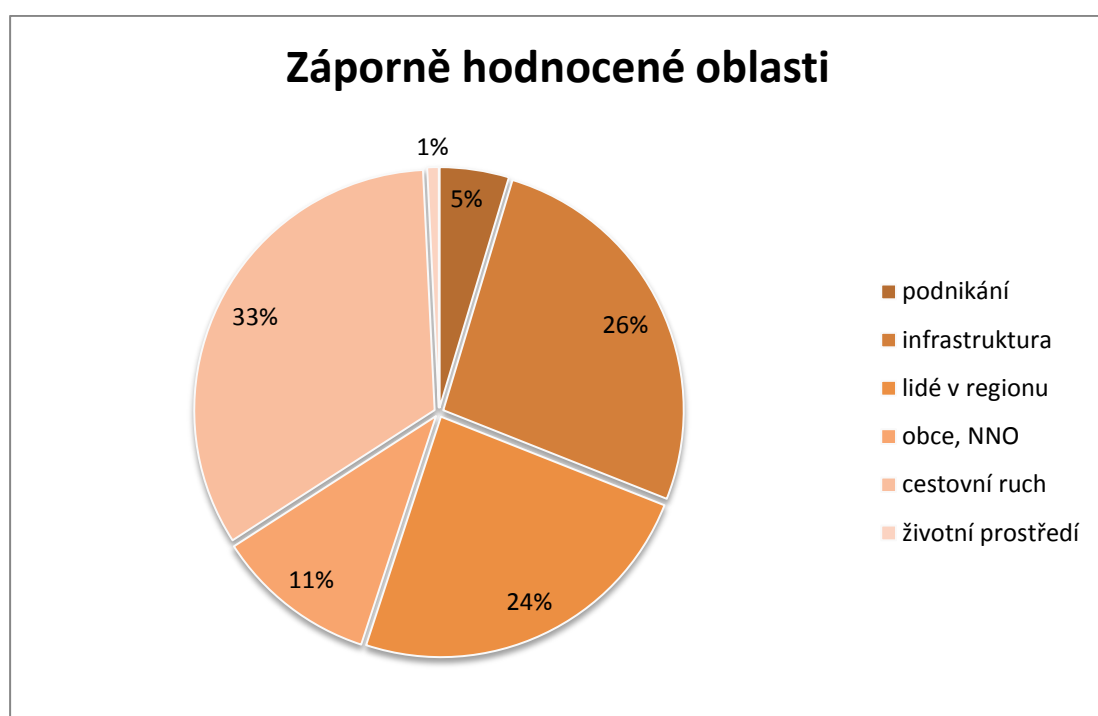
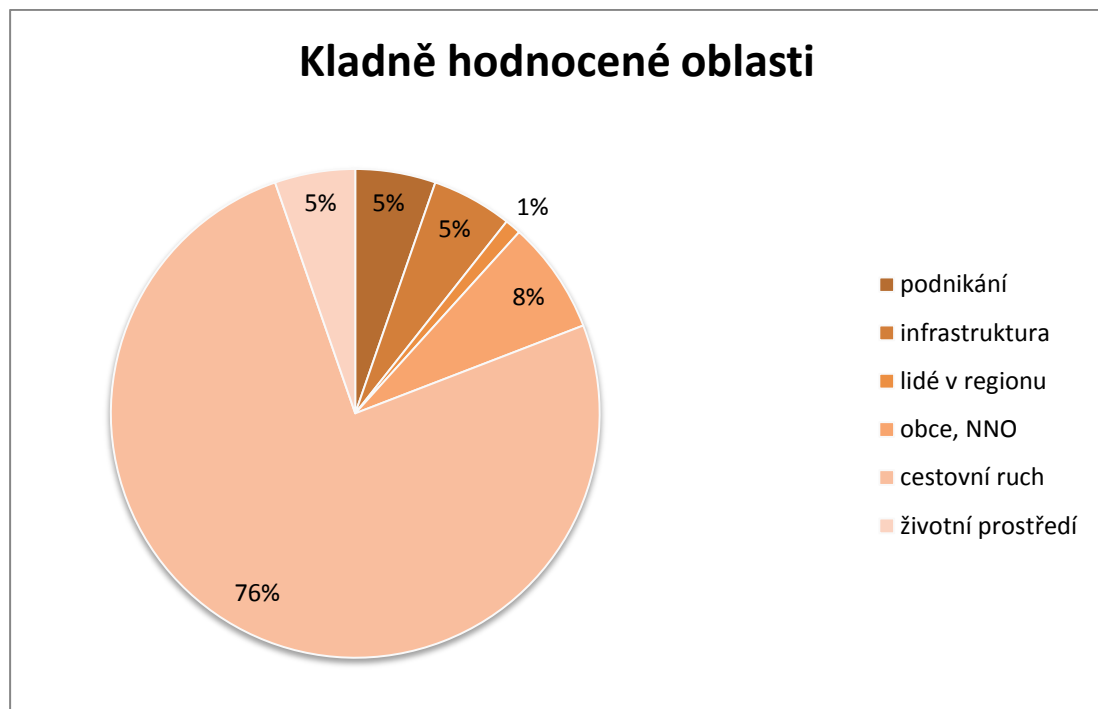
Tabulka č. 14 – Naučné stezky, cyklotrasy, hipoturistika a atraktivity

Název obce	Naučné stezky - počet		NS	Cyklotrasy (km)		Pěší trasy (km) bez NS		Edukativní turistika - počet programů		Atraktivity	Hipoturistika-hipostanice (km, ks)	
	2008	2012		2008	2012	2008	2012	2008	2012		2008	2012
Bečov nad Teplou	2	4	Šibeniční vrch Zlatý vrch Nad řekou Panoramatická stezka	7	13	11	27	Zámek Bečov	Zámek Bečov Botanická zahrada	židovské památky botanická zahrada bivakovací místo	0	0
Bochov	0	3	Hladový vrch Skokovská stezka Hartenberg	12	38	18	18	0	0	viklan- Rybničná	0	0
Bezvřev	0	0	0	45	45	13	13	0	0	vysílač Krašov hraniční kameny	0	0
Chodov	0	0	0	2	6	0	0	0	0	sopka Homolka	0	0
Kolová	0	0	0	0	5	4	4	0	0	Kolovský rybník golf	0	0
Krásné Údolí	0	0	0	0	2	0	5	0	0		0	0
Krsy	0	1	Zaniklá vesnice Umřív	0	10	5	5	0	0	Umřív bivakovací místo	0	0
Mnichov	1	3	Kraj živých vod Siardův pramen Mnichovské hadce	0	0	8	8	0	0	Pluhův bor Dominova skalka	0	0
Nevřeň	0	1	Kaolín	0	4	0	0	0	1	Centrum Caolinum	0	0
Otročín	1	1	Kraj živých vod	16	16	0	0	0	0	Minerální prameny	0	0
Ovesné Kladruby	0	2	Milhostovské mofety Kraj živých vod	3,5	3,5	5	5	0	0	Minerální prameny	1	1
Prameny	0	0	0	6	6	10	10	0	0	Minerální prameny Dlouhá stoka Tři křížky Kladská	0	0
Stanovice	0	0	0	0	9	0	0	0	0	Čedičové varhany Hlinky Vodní nádrž stanovice	1	1
Teplá	1	3	Kraj živých vod Davidova stezka Skokovská stezka	45	68	11	11	0	0	Klášter Teplá minerální prameny židovský hřbitov golf		
Teplička	0	0	0	0	0	0	0	0	0		0	0
Úněšov	0	0	0	0	14	0	0	0	0	Přírodní park Manětínska	0	0
Úterý	3	4	Kraj živých vod Městečkem Úterý Davidova stezka Vidžín- Dřevohryzy	13	18	10	10	0	0	architektura mlýny na Úterském potoce	0	0
Útvina	0	1	Skokovská stezka	8	11	0	0	0	0	Šibeniční vrch	0	0
Všeruby	0	0		0	6	4	4	0	0	Hadí studánka hradiště Všeruby	0	0
Zahrádka	0	0		0	3	0	0	0	0	Kaolínový lom	0	0

Tabulka č. 15 – Infocentra a ubytovací zařízení v regionu

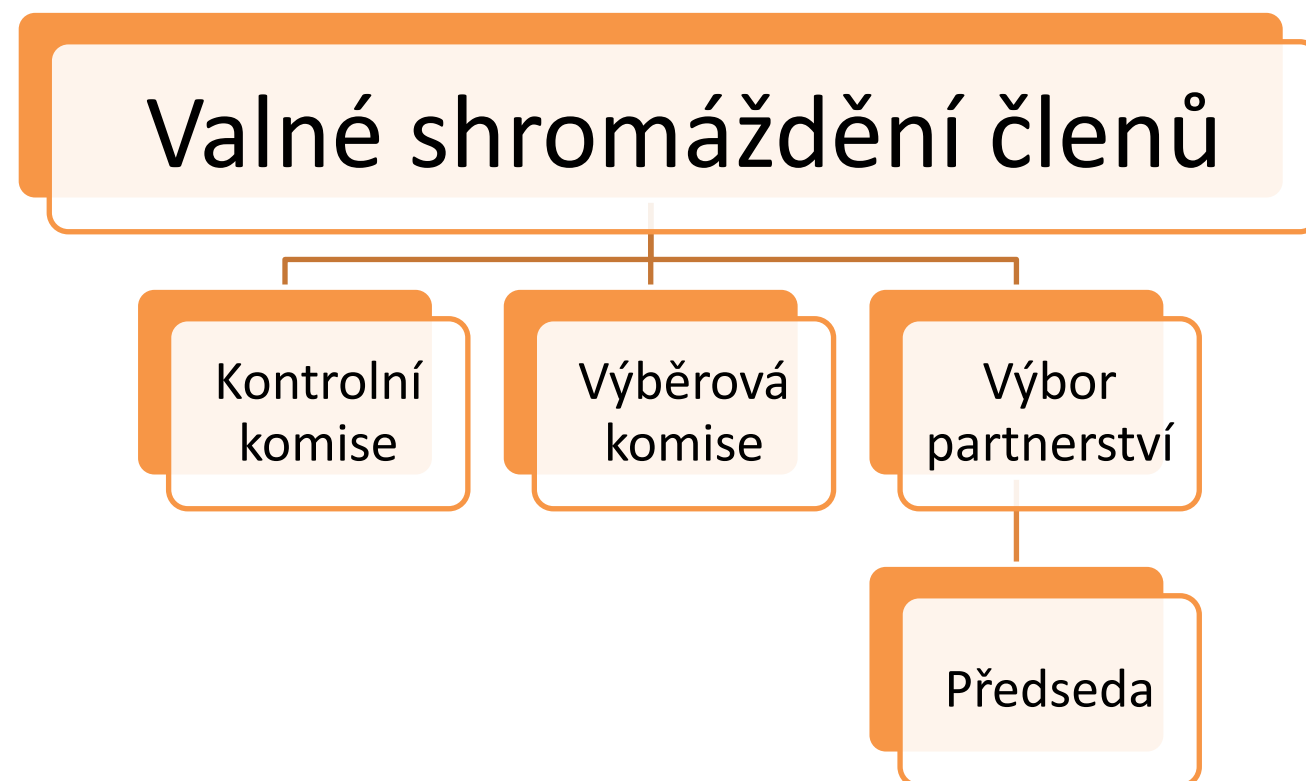
Název obce	Ubytování v soukromí - počet		Penzion - počet lůžek		Hotel/Motel - počet lůžek		Ubytovna/hostel - počet		Kemp/rekreační středisko - počet		Informační centrum	
	2008	2012	2008	2012	2008	2012	2008	2012	2008	2012	2008	2012
Bečov nad Teplou	10	15	25	87	0	0	0	45	80	0	0	0
Bochov	4	4	10	10	0	0	0	0	0	0	A	A
Bezvěrov	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Chodov	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Kolová	5	5	20	20	0	0	0	0	0	0	0	0
Krásné Údolí	4	4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Krsy	0	0	0	30	0	0	0	0	0	0	0	0
Mnichov	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Nevřeň	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
Otročin	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Ovesné Kladruby	4	4	0	15	0	0	0	0	0	0	0	0
Prameny	0	0	0	12	0	0	0	0	0	0	0	0
Stanovice	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Teplá	0	0	36	66	130	130	0	0	120	120	A	A
Teplička	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Úněšov	0	0	0	0	0	0	0	0	80	80	0	0
Úterý	0	0	69	69	0	0	0	0	114	114	0	0
Útvina	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Všeruby	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Zahrádka	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Graf 2A Výstupy z komunitního plánování

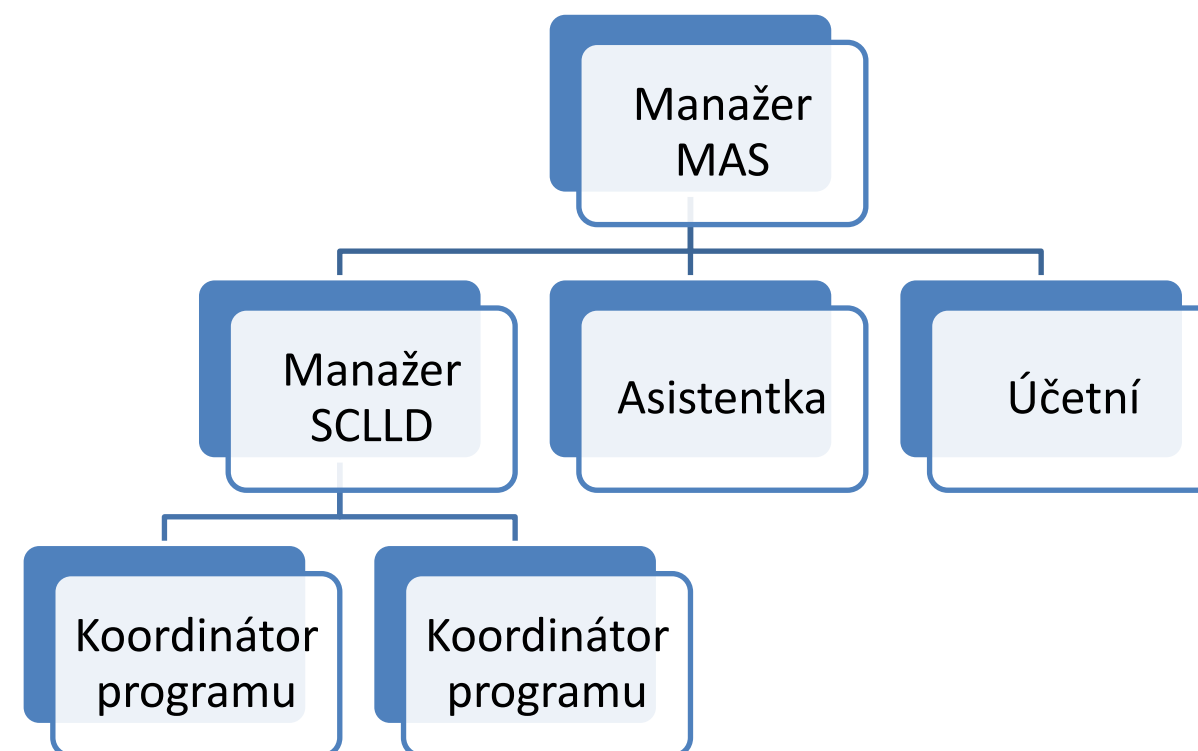

Graf 5A – Organizační struktura MAS

ORGÁNY MAS NÁŠ REGION

KANCELÁŘ MAS NÁŠ REGION

Valné shromáždění členů

Nejvyšším orgánem je Valná hromada. Jeho členem je každý člen MAS a je tedy nejpočetnějším orgánem, který v současné době sdružuje přes ??? fyzických a právnických osob, které mají při hlasování rovný hlas. Valné shromáždění se schází minimálně 1x ročně, v případě potřeby (např. schválení strategie MAS i vícekrát). Pravomoci Valného shromáždění členů vyplývají z čl. ??? Stanov a patří mezi ně především: přijímání základních programových a strategických dokumentů a kontrola jejich plnění; schvalování plánu činnosti MAS na nadcházející období; schvalování ročního rozpočtu a roční účetní uzávěrky MAS; volba a odvolání členů Výboru partnerství a Kontrolní komise; rozhodování o změně stanov MAS; stanovení výše, způsobu a termínu úhrady členských příspěvků.

Výbor partnerství

Hlavním řídicím (výkonným) orgánem je devítičlenný Výbor partnerství. Ten se schází cca 6krát do roka v nepravidelných intervalech (dle potřeby). Mezi jeho kompetence patří zejména: koordinace činností vyplývajících z realizace strategie MAS a jednotlivých vlastních projektů; rozhodování o podpoře projektů v rámci jednotlivých programů; realizace spolupráce s tuzemskými i zahraničními subjekty; rozhodování o přijetí a vyloučení členů; volba předsedy a místopředsedy; výběr manažera MAS, resp. účetní MAS, koordinátorů realizovaných programů a vlastních projektů. Funkční období členů Výboru partnerství je čtyři roky. Výbor partnerství se skládá ze zástupců členů MAS ve struktuře odpovídající členské základně a je tak schopen reflektovat jejich zájmy i potřeby.

Kontrolní komise

Má tři členy a všichni jsou voleni z partnerů MAS. Mimo jiné má tyto úkoly: dohlíží na to, že MAS vyvíjí činnost v souladu se zákony, platnými pravidly, standardy MAS a SCLLD; kontroluje metodiku způsobu výběru projektů MAS a její dodržování, včetně vyřizování odvolání žadatelů proti výběru MAS; zodpovídá za monitoring a hodnocení SCLLD

Výběrová komise

Pro výběr projektů volí Výbor partnerství ze svého středu také šestičlennou **Výběrovou komisi**. I ve Výběrové komisi je uplatněn **princip tripartity** a proto je zde zastoupen každý sektor právě dvěma členy s tím, že každý rok se obmění dva členové komise. Tato **rotace** umožní větší zapojení všech členů Výboru partnerství a zároveň také větší názorovou pluralitu v průběhu celého funkčního období. Jediným úkolem výběrové komise je hodnocení předložených žádostí dle předem stanovených preferenčních kritérií a následně sestavení pořadí přeložených žádostí.

Manažer MAS zejména na starosti animaci území místního partnerství, řízení chodu kanceláře a realizaci projektů MAS z krajských dotací

Asistentka komunikuje se všemi pracovníky MAS a zejména má na starosti dohled nad účetními doklady a jejich přípravu pro účetní, zajišťuje plynulý chod kanceláře MAS

Manažer SCLLD má na starosti chod realizace SCLLD a řídí jednotlivé koordinátory OP; realizuje projekty spolupráce MAS

Kordinátor programu má zejména na starosti realizaci SCLLD v jednotlivých operačních programech, zajišťuje ve spolupráci s Manažerem SCLLD semináře pro žadatele, vyhlášení výzev, sběr žádostí, vyhodnocování a další administrativní podporu realizace SCLLD v jednotlivých OP

Účetní se zejména stará o mzdy zaměstnanců a o účetní povinnosti MAS

Graf 5B – Harmonogram výběru projektů v rámci realizace SCLLD

